

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

BARTIN'IN AMASRA İLÇESİNDE MEYDANA GELEN MADEN KAZASININ TÜM YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK BENZER KAZALARIN ÖNLENMESİNE YÖNELİK TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10/6598, 6599, 6600,6601,6602,6603,6604,6605).

TUTANAK DERGİSİ

**4'üncü Toplantı
9 Kasım 2022 Çarşamba**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- *İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Amasra'daki maden kazasında yaralanarak tedavi gören madenci Taner Şen'in vefatına ve Kilimli ilçesindeki maden ocağındaki patlamaya ilişkin açıklaması*

2.- *İzmir Milletvekili Kani Beko'nun, Amasra'daki maden kazasında yaralanarak tedavi gören madenci Taner Şen'in vefatına ve hastanelerde tedavi gören madencilere yaptığı ziyarete ilişkin açıklaması*

3.- *Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın, Amasra'daki maden kazasında yaralanarak tedavi gören madenci Taner Şen'in vefatına ilişkin açıklaması*

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- *Komisyon Başkanı Taner Yıldız'ın, Komisyon toplantılarında yapılacak açıklamaların usulüne ilişkin açıklaması*

2.- *Komisyon Başkanı Taner Yıldız'ın, Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nün sunumu üzerine yaptığı konuşmasında geçen kendisiyle ilgili bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

IV.- SUNUMLAR

1.-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Adnan Ertem'in, Komisyonun çalışmalarını kolaylaştırmak anlamında Bakanlık olarak yaptıkları görevlendirmeler ve çalışmalar hakkında sunumu

2.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkan Yardımcısı Hasan Kutluhan Kendir'in, Başkanlığın yapısı, teftiş yöntemleri ve maden iş yerlerinde gerçekleştirdikleri faaliyetler hakkında sunumu

3.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı İş Başmüfettişi Alpaslan Kılıçarslan'ın, Başkanlık olarak maden iş yerlerinde ve Amasra'daki maden ocağında daha önce ve en son yaptıkları programlı teftişler hakkında sunumu

4.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhittin Bilge'nin, Genel Müdürlüğün yapısı, madenlerle ilgili mevzuat, denetim ve rehberlik faaliyetleri ile yaptıkları diğer çalışmalar hakkında sunumu

V.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Adnan Ertem ile Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

**BARTIN'IN AMASRA İLÇESİNDE MEYDANA GELEN MADEN KAZASININ
TÜM YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK BENZER KAZALARIN ÖNLENMESİNE
YÖNELİK TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/6598, 6599, 6600,6601,6602,6603,6604,6605).**

4'üncü Toplantı

9 Kasım 2022 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Bartın'ın Amasra İlçesinde Meydana Gelen Maden Kazasının Tüm Yönleriyle Araştırılarak Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu 14.05'te açıldı.

İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu, Amasra'daki maden kazasında yaralanarak tedavi gören madenci Taner Şen'in vefatına ve Kilimli ilçesindeki maden ocağındaki patlamaya,

İzmir Milletvekili Kani Beko, Amasra'daki maden kazasında yaralanarak tedavi gören madenci Taner Şen'in vefatına ve hastanelerde tedavi gören madencilere yaptığı ziyarete,

Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya, Amasra'daki maden kazasında yaralanarak tedavi gören madenci Taner Şen'in vefatına,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Taner Yıldız,

Komisyon toplantılarında yapılacak açıklamaların usulüne,

Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürünün sunumu üzerine yaptığı konuşmasında geçen kendisiyle ilgili bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Adnan Ertem tarafından, Komisyonun çalışmalarını kolaylaştırmak anlamında Bakanlık olarak yaptıkları görevlendirmeler ve çalışmalar,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkan Yardımcısı Hasan Kutluhan Kendir tarafından, Başkanlığın yapısı, teftiş yöntemleri ve maden iş yerlerinde gerçekleştirdikleri faaliyetler hakkında,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı İş Başmüfettişi Alpaslan Kılıçarslan tarafından, Başkanlık olarak maden iş yerlerinde ve Amasra'daki maden ocağında daha önce ve en son yaptıkları programlı teftişler,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhittin Bilge tarafından, Genel Müdürlüğün yapısı, madenlerle ilgili mevzuat, denetim ve rehberlik faaliyetleri ile yaptıkları diğer çalışmalar,

Hakkında sunum yapıldı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Adnan Ertem, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 18.01’de toplantıya son verildi..

9 Kasım 2022 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.05

BAŞKAN: Taner YILDIZ (Kayseri)

BAŞKAN VEKİLİ: Muhammet BALTA (Trabzon)

SÖZCÜ: Polat TÜRKMEN (Zonguldak)

KÂTİP: Lütfi KAŞIKÇI (Hatay)

BAŞKAN TANER YILDIZ – Değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli komisyon üyelerimiz, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bakan Yardımcımız, ilgili genel müdürlerimiz; bugün burada yapacağımız toplantı, malum, Bartın’ın Amasra ilçesinde meydana gelen maden kazasının tüm yönleriyle araştırılarak benzer kazaların önlenmesine yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulan meclis araştırması komisyonu çerçevesinde toplantılara devam etmek...

Geçen hafta, bildiğiniz gibi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve ertesi gün de ilgili akademisyenlerle beraber toplantımız gerçekleştirilmişti. Bugün Komisyon uzmanlarıyla beraber yaptığımız bir iç toplantı vardı; orada bu ilgili toplantılarla alakalı, bir nevi mutfaktaki yapılacak çalışmalarla alakalı konu ettik. Bugün de burada, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın Bakan Yardımcısı Sayın Doktor Adnan Ertem Bey’in başkanlığında gelen heyet, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığıyla beraber Rehberlik ve Teftiş Başkan Vekili ve aynı zamanda İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü ve değerli arkadaşlarıyla beraber değerlendirmeler yapılacak. Bugün CHP Grubundan gelen milletvekilimizin yaptığı değerlendirmeye beraber sunum yapılacak, sunumla beraber Komisyon üyesi arkadaşlarımızın varsa soru, eleştiri veya tavsiyesi değerlendirilecek. Adım adım gidilecek, bugün de bu tarzda, inşallah, bu toplantıyı sürdüreceğiz.

Ben sözü ilgili...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Usulle alakalı mı konuşacaksınız?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bir başsağlığı...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Basın mensubu arkadaşlarımıza teşekkür etmeden önce, evet, size söz veriyorum.

Buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu’nun, Amasra’daki maden kazasında yaralanarak tedavi gören madenci Taner Şen’in vefatına ve Kilimli ilçesindeki maden ocağındaki patlamaya ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Çok teşekkür ederim.

Geçen haftaki oturumdan bu tarafa 1 madenci daha yaşamını yitirdi yani şu anda toplanmamıza esas vesile olan Amasra’da, Taner Şen de yaşamını yitirdi ve orada yaşanan can kaybı 42’ye yükseldi. Taner Şen’in ailesine ve bütün madenci teşkilatına, bütün emekçilere başsağlığı diliyoruz buradan.

Diğer taraftan da bu esnada, geçen haftadan bu tarafa Zonguldak’ın Kilimli ilçesinde bir maden ocağında yine bir patlama meydana geldi. Yani orada şükür ki bir can kaybı olmadı ama bu tamamen...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – 4 yaralı var.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, orada 4 yaralı var. Tabii, bütün burada tartışmış olduğumuz konuların ne denli önemli olduğunun, alınacak tedbirlerin ne denli önemli olduğunun da bir göstergesi olarak yaşanmaya devam ediyor bu meseleler. O nedenle, bu son yaşanan durumlardan dolayı, Komisyonumuzun yapacağı çalışmalar ve aslında önlenebilir olduğu çok net bir şekilde ortaya konulan, madenlerde yaşanan faciaların neden önlenemediği üzerine tartışmalar yürütmek bir hayli daha önem arz ediyor.

Tekrar Taner Şen'in ailesine ve bütün madenci emekçilerine başsağlığı diliyoruz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Âmin, biz de aynı şekilde taziyelerimizi iletiyoruz.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun Kani Bey.

2.- İzmir Milletvekili Kani Beko'nun, Amasra'daki maden kazasında yaralanarak tedavi gören madenci Taner Şen'in vefatına ve hastanelerde tedavi gören madencilere yaptığı ziyarete ilişkin açıklaması

KANİ BEKO (İzmir) – Teşekkür ederim, sadece bir bilgi vermek için söz aldım Sayın Başkan.

Öncelikle birkaç gün önce hastanede tedavi altındayken yaşamını yitiren madenci kardeşimiz Taner Şen'e Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum; tedavisi süren yaralı madencilerimize de şifalar diliyorum.

Geçtiğimiz hafta sonu İstanbul Milletvekilimiz Doktor Sibel Özdemir'le birlikte Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesinde tedavi gören madencilerimizi ziyaret etme fırsatı buldum. İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi Başhekimi Nurettin Yiyit ve hastane yetkililerinden bilgi aldım. Yanık servisinde tedavi gören Remzi Taşkömür, yoğun bakım ünitesinde tedavi gören İzzet Ak, Ayhan Akgün, Erol Bulduk ve hastaneden taburcu edilen İbrahim Çeliktaş'a tekrar acil şifalar diliyorum. Bu konuda Komisyona bilgi vermek istedim.

Sayın Başkan, teşekkür ederim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Peki, basın mensubu arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, biz de yine bölgeyle ilgili, aynı çerçevede...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Şöyle: Grubu bulunan partilerin hepsine birer söz hakkı verdim; CHP'den Kani Bey'e söz verdim, eğer AK PARTİ'den isteyen arkadaşımız varsa ona vereceğim, sonra basın mensubu arkadaşlarımıza teşekkür edip toplantımıza geçeceğiz.

Ali Bey, buyurun...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani biz Zonguldak Milletvekili olarak Zonguldak'ta yaşanan maden kazasıyla ilgili...

ALİ ÖZKAYA (Afonkarahisar) – Deniz Bey, herhâlde söz hakkı bizimdi. Söz hakkımıza lütfen şey yaparsanız, daha sonra konuşabilirsiniz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Siz Kani Bey'in konuşmasını İzmir Milletvekili diye yeterli bulmadınız mı?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben Zonguldak Milletvekiliyim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Yok, siz İzmir Milletvekili diye yeterli bulmadıysanız...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben Zonguldak Milletvekiliyim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bak, soruma cevap verin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sorunuza cevap vermek zorunda değilim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – İzmir Milletvekili... O zaman lütfen, müsaade edin.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Öncelikle cevap verin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya ne demek sorumuza cevap verin, benim sorduğum sorulara da siz cevap verin. Ben Zonguldak Milletvekili değil miyim, bu kaza Zonguldak'ta olmadı mı?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ali Bey, buyurun.

3.-Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın, Amasra'daki maden kazasında yaralanarak tedavi gören madenci Taner Şen'in vefatına ilişkin açıklaması

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, değerli arkadaşlarımız; Amasra'daki kaza nedeniyle tedavisi devam eden...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, böyle bir... Nezaketsizlik bu, nezaketsizlik, benim şehrimde olmuş kaza.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İzmir Milletvekili konuşabilir, Zonguldak Milletvekili konuşabilir, isteyen herkes konuşabilir.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – ...madenci kardeşlerimizden Taner Şen Bey vefat etmiştir; kendisine Allah'tan rahmet diliyoruz, acılı ailesine de başsağlığı diliyoruz.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Arkadaşına saygı duy, milletvekili konuşuyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zonguldak'a ilişkin 2 cümle kurmayacak mıyım?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Bu Komisyonun en temel ve en önemli görevlerinden birisi...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sen saygı duy!

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Lütfen, konuşuyor, saygılı ol lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – “Saygılı olun.” “Siz” diyeceksiniz.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – ...bu kazayı bütün taraflarıyla aydınlatmak, ortaya koymak, bundan sonra başka kazaların olmaması için gerekli tedbirlerin alınması yönünde görüş ve önerileri sunmak ve kusuru, hatası olanlarla ilgili de gerekli tetkik ve incelemeleri yaptıktan sonra ilgili makamlara iletmektir. İnşallah, bu çerçevede çalışmamıza devam edeceğiz. Vefat eden işçi kardeşimize bir kez daha Allah'tan rahmet diliyoruz. Tedavisi devam eden yaralı kardeşlerimize de şifalar diliyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Peki, teşekkür ediyorum.

KANİ BEKO (İzmir) – Başkanım, ben Zonguldak'la ilgili konuşmadım. Sadece İstanbul'daki hastanede yatan arkadaşlarla ilgili Komisyona bilgi vermek istedim. Zonguldak'taki kaza sonucu vekillerimiz haklı olarak...

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Taner Yıldız'ın, Komisyon toplantılarında yapılacak açıklamaların usulüne ilişkin açıklaması

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bundan sonra... Değerli arkadaşlar, bu vesileyle duyuru yapmış olayım. Yani basına açık kısımda her zaman Türkiye Büyük Millet Meclisinde söz alıp basını bilgilendirme imkânınız var ama biz Komisyonumuzun çalışmasına aynı şekilde devam edeceğiz. Kendi aranızdan lütfen bir arkadaş seçin, o Kani Bey olmayabilir, başkası olabilir, ona lütfen siz karar verin.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İsteyen herkes konuşabilir.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar, dilek ve temenniler kısmında ben bütün o 21 milletvekili arkadaşşıma söz veremem ve çalışmayı devam ettiriyorum.

Adnan Bey, sözü size veriyorum.

Buyurun lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Söz vermeniz için kaç kişinin ölmesi gerekli maden kazasında?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Adnan Bey, buyurun siz.

Basın mensubu arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kaç kişi ölürse söz vereceksiniz bize?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Saygılı olun! Saygılı olun!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Saygılıyım, çok saygılıyım aksine.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Haddinizi bilin, saygılı olun! O sorduğunuz sorunun ne anlama geldiğini bilin, saygılı olun!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz haddinizi bilin! Siz kendi kendinize Komisyon adına karar alıp burada açıklıyorsunuz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Adnan Bey, buyurun...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kusura bakmayın, biz AK PARTİ milletvekili değiliz...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Komisyonu Komisyon Başkanı yönetir, siz yönetmezsiniz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Basın mensubu arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Biz Cumhuriyet Halk Partisi milletvekiliyiz.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Fark etmez, Komisyon Başkanı yönetir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben Zonguldak Milletvekiliyim, Zonguldak!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Beyefendi, Anayasa açık; Türkiye’de herkes her yerin milletvekilidir, böyle bir şey yok!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zonguldak’ta maden kazası oldu, onunla ilgili söz alacağım.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Hepimiz her yerin milletvekiliyiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben Zonguldak Milletvekiliyim Beyefendi.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Adnan Bey, siz buyurun...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ciddi olun! Ciddi olun!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Komisyonu Komisyon Başkanı yönetir.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ali Bey... Ali Bey...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zonguldak’ta kaza oldu, kaç madenci yaralandı, kaç?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Hepimiz biliyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kaç?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Sayın Başkanım, Araştırma Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kaçı ağır yaralı?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – İmtihan mı yapıyorsun?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Daha bu soruların yanıtını bilmiyorsun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sen kimsin ki imtihan yapıyorsun, haddini bil!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Komisyon Başkanı soru sorabiliyor bakın, ben de size soruyorum.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sen soramazsın, senin öyle bir yetkin yok!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bilmiyorsunuz! Bilmiyorsanız karışmayacaksınız.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sen karışmayacaksın, her işe karışmayacaksın! Karışmayacaksın her işe!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ali Bey, tamam...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zonguldak'ta olan maden kazasına ben nasıl karışmayacağım?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşım, lütfen saygılı olur musun sen.

Deniz Bey...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Konuyla ilgili...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Basın mensubu arkadaşlara teşekkür ediyoruz, buyurun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Anladım ama böyle bir şey yok, “Milletvekiliyim, ben yönetirim.” havası yok, olmaz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İşte sizin demokrasi anlayışınız!

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasından karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Arkadaşlar, bir başsağlığı dileyeceler.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Deniz Bey, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir milletvekilinin konuşmayla alakalı...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zonguldak'taki maden kazasından haberi yok.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ne kadar önyargılısın! Herkes biliyor, herkes biliyor.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Hayır, neden bu kadar çekiniyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir söz alıp konuyla ilgili acil şifa dileğinde bulunacağız.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Tamam, al.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar, bir milletvekilinin herhangi bir yerde...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu nezaketi göstermezseniz biz de itirazımızı yaparız.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Deniz Bey, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir milletvekilinin konuşmayla alakalı...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Nezaketsizlik...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ben yakınlarımı depremde kaybettim, ileri geri konuşma.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben de kaybettim madende akrabalarımı.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – İleri geri konuşma, en yakınımı kaybettim depremde.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben de kaybettim. O zaman bize saygı duyun.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – İkide bir laf atıp duruyorsun ya.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Saygı duyun o zaman.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – O zaman saygılı ol be! Biraz saygılı ol be!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – En çok sizin anlamamız lazım.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bak, senin kameralar karşısında konuşma isteğini yadırgamıyorum.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Amacın şov yapmak senin, başka bir şey değil.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ancak bunu başka yerde kullanabilirsin rahatlıkla Türkiye Büyük Millet Meclisinde istediğin yerde, basın mensuplarını çağırıp söyleyebilirsin.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ya, Sayın Başkan...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, burası Maden Kazalarını Araştırma Komisyonu.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Evet.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Burada konuşacağız tabii.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Çok makul bir şey söyledim ben.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Maden kazalarının...

BAŞKAN TANER YILDIZ – CHP'den, HDP'den, AK PARTİ'den -grubu bulunanlar- birer milletvekili dilek ve temennilerini sunarlar; aynen Genel Kurulda Grup Başkan Vekillerinin olduğu gibi.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ona bir sonraki toplantıdan sonra başlayabilirsin ama bu toplantıda...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Hayır, ne zaman başlayacağıma sen karar veremezsin! Saygılı ol, saygılı ol, sen benim ne zaman başlayacağıma karar veremezsin!

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – “Siz” diyeceksiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – “Sen” değil, “siz” diyeceksin.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Hayır, bunu hak ediyorsun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O zaman ben de “sen” derim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bunu hak ettiğin için söylüyorum. 3 defadır tekrar ediyorum, 3 defadır tekrar ediyorum, saygılı ol.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sen saygılı ol.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bu nasıl bir saygısızlık, biz size diyor muyuz...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Adnan Bey, buyurun.

IV.- SUNUMLAR

1.-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Adnan Ertem'in, Komisyonun çalışmalarını kolaylaştırmak anlamında Bakanlık olarak yaptıkları görevlendirmeler ve çalışmalar hakkında sunumu

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Sayın Başkan, Araştırma Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; hepinizi Çalışma Bakanlığımız adına ve Sayın Bakanımız adına selamlıyorum.

Tabii ki, buradaki Araştırma Komisyonunun çalışmalarını kolaylaştırmak anlamında Bakanlık olarak yaptığımız görevlendirmeler ve çalışmalarla ilgili burada bilgi vermek üzere huzurlarınızdayız. Geçtiğimiz günlerde, evet, 1 madencimiz daha -İstanbul'da yoğun bakımdaki madencimiz- vefat etti, vefat eden 42 madencimiz var; hepsine Allah'tan rahmet diliyorum. Yoğun bakımda olan 3 yaralımız var –inşallah- onlara da Allah'tan şifa diliyorum.

Bizim maden kazalarına yönelik olmak üzere –bütün iş güvenliği bağlamında baktığımız, sadece maden olarak demiyorum ama- Bakanlık olarak, İş Teftiş Kurulumuz ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü olarak bütün kazaları önleme ve önleyici tedbirleri alma noktasında faaliyetlerimiz var.

Bu kazaya münhasır olmak üzere Amasra'daki kazayla alakalı olarak da şimdi Teftiş Kurulu Başkanlığımız ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğümüz sizlere bir sunum aktaracaklar ve bilgilendirme yapacaklar.

Amasra'daki kazayla ilgili olarak İş Teftiş Kurulumuz, Bakanlık Teftiş Kurulumuz kazanın olduğu gün oradaydı, öyle diyebiliriz yani kazadan hemen öncesinde denetim esnasındaydı ve denetimini bitirmiş durumdaydı. Onunla alakalı da tespitlerini yapacaklar, bu Komisyonu bilgilendirecekler. İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü olarak bu birimin kendi özel güvenlik birimi olması sebebiyle -17 güvenlik birimi olması sebebiyle- biz sadece dışarıdan denetim -iş sağlığı güvenliği olarak- yapma durumunda oluyoruz, tabii ki kendi güvenliği varsa, iş sağlığı güvenliği varsa. O çerçevede de İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğümüz de yapmış olduğu tespitlerle alakalı olarak Komisyonumuzu bilgilendirecekler.

İsterseniz, Sayın Başkanım, izniniz olursa, bu sunumla alakalı olarak, Teftiş Kurulu Başkanlığının sunumunu yapacak olan arkadaşına ben sözü bırakmak istiyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Tabii ki.

Buyurun.

2.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkan Yardımcısı Hasan Kutluhan Kendir'in, Başkanlığın yapısı, teftiş yöntemleri ve maden iş yerlerinde gerçekleştirdikleri faaliyetler hakkında sunumu

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI HASAN KUTLUHAN KENDİR – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, kıymetli hazırun; hepinizi selamlıyorum.

Bugün burada sizlere Başkanlığımızın yapısı, çalışma usulleri, teftiş yöntemleri ve maden iş yerlerinde gerçekleştirdiğimiz faaliyetler hakkında bir bilgilendirme yapacağız Başmüfettiş arkadaşımız Alparslan Bey'le beraber.

Öncelikle, ben de Bartın ili ve Amasra ilçesinde meydana gelen iş kazasında hayatını kaybeden 42 maden işçisi vatandaşımıza Allah'tan rahmet dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Bugünkü sunumumuzda, önce Başkanlığımızın yapısı, faaliyetleri ve teftişlerimize ilişkin bilgi ve istatistikleri kısaca aktaracağız, arkasından Maden Mühendisi İş Başmüfettişi arkadaşımız Alparslan Bey size yer altı ve yer üstü maden iş yerlerinde yaptığımız faaliyetlere ilişkin bilgilendirme yapacak.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığımız, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına doğrudan Bakana bağlı olarak faaliyet gösteren bir teşkilattır. Teşkilatımız, Türkiye genelinde 5 grup başkanlığında; Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa ve Adana illerinde konuşlanmış müfettişleriyle, ülkenin tamamında -bu müfettişlerin orada konuşlanması çok bir şey arz etmiyor çünkü biz maden teftişlerini ülke genelinde yapıyoruz ve her ildeki maden mühendislerimizi ülkenin tamamında da kullanıyoruz- denetimlerini

gerçekleştiriyor. Yansıda gördüğünüz haritada Başkanlıklarımızın görev alanı var ama tekrar altını çiziyorum: Müfettişin orada konuşlanıyor olması, ülkenin diğer alanlarında teftiş faaliyeti göstermiyor anlamına gelmiyor.

Başkanlığımız, iki ana konu üzerinde denetim yapmakta. Bunlardan biri, Bakanlığımızın merkez bağlı ve ilgili kuruluşları, yurt dışı teşkilatıyla ilgili olarak idari teftiş, Bakanlığın işleyişiyle alakalı bir teftiş konusu var. Onun dışında, bizim ana teftiş konumuz, çalışma hayatının tüm mevzuatının denetlenmesi üzerine. Çalışma hayatının denetlenmesini ise biz iki ana başlıkta değerlendiriyoruz; “işin yürütümü” dediğimiz husus, çalışma koşullarına ilişkin teftiş yaptığımız husus; bir diğer alanımızsa iş sağlığı ve güvenliği hususları. “İşin yürütümü” olarak adlandırdığımız teftişte biz çalışma koşulları üzerine; çalışanlarımızın çalışma ve dinlenme süreleri, ödeme sistemleri, ücretler, çocuklar; gençlerin çalıştırılması, kadınların çalıştırılması gibi daha çok sosyal haklar üzerinde denetim yaparken iş sağlığı güvenliği yönünden ise çalışanların sağlık ve güvenliğini etkileyen fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik, psikososyal ve benzeri hususlar alanında mevzuatın yerindeliliğini iş yerlerinde denetliyoruz.

Ülke genelinde toplam müfettiş sayımız 905, bunun 539’u iş sağlığı güvenliği alanında denetim yapıyor. Bu müfettişlerimizin hepsi değişik formasyonda; mühendis kökenli, mimarlarımız da var ama hepsi mühendis; inşaat, maden, makine -örneğin ben endüstri mühendisiyim- endüstri mühendisi gibi. İşin yürütümü denetimini yapan müfettişlerimizse hukuk ve idari bilimler formasyonuna sahip. Ülke genelinde 86 müfettişimiz maden ve jeoloji mühendisi ve bu arkadaşlarımız maden iş yerlerimizde denetim yapıyorlar; 71 erkek, 15 kadın müfettişimiz şu an fiiliyatta ülke genelinde maden teftişlerini yürütüyor.

Başkanlığımız 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne göre, Bakanlığımızın görev alanına giren konularda ve işlemlerle ilgili teftiş, inceleme ve soruşturma yürütmek, gerekli önlemleri almak ve aldirmekle görevli. Bu denetim yetkisi 4857 sayılı İş Kanunu’nun 91’inci maddesinden gelmektedir, bu hüküm “Devlet çalışma hayatıyla ilgili mevzuatın uygulanmasını izler, denetler ve teftiş eder.” der ve bu görevi de Çalışma Bakanlığına bağlı iş müfettişlerine vermektedir. Aynı zamanda, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 24’üncü maddesindeki iş sağlığı ve güvenliği hükümleri, çalışma hayatında mevzuata uygunluğunun denetiminde de iş sağlığı güvenliği yönünden teftiş yapmaya yetkili iş müfettişlerini yetkilendirmekte. Bununla birlikte, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) 81 sayılı Sözleşmesi’ne dayanarak kurulmuştur ve ülkemizde hâlihazırda dayanağını uluslararası sözleşmelerden alan tek teftiş teşkilatı, Çalışma Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Teşkilatıdır.

Biz teftişlerimizi yıllık çalışma planı oluşturarak yapıyoruz; her yılın sonunda bir sonraki yılın çalışma planını hazırlıyoruz ve bunu Sayın Bakanımızın onayına sunuyoruz. Bu teftişleri iki aşamada planlıyoruz. Bir tanesine “programlı teftişler” diyoruz. Bunlar, ülke ihtiyaçlarının analiziyle ortaya çıkan teftişler; ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği yönünden ya da işin yürütümü yönünden hangi alanda, hangi sektörde, hangi mahalde, hangi konularda ciddi sorunlar ya da büyük sorunlar ya da önceliklendirilmesi gereken sorunlar var; onlar üzerinde çalışıp, somutlandırıp, gerekçelendirip, bu alanlarda teftiş planlaması yapıyoruz -ki biz bunlara “rutin teftişler” de diyoruz- bunlara biz “programlı teftişler” diyoruz. Bunun dışında; ihbar, şikâyet, başvuru, talep ve benzeri konularda “program dışı” olarak adlandırdığımız incelemelerimiz de mevcut.

2022 yılında toplam 12 tane programlı teftiş yaptık, daha doğrusu yıl sonuçlanmadığı için teftişlerimiz hâlâ devam ediyor, müfettişlerimiz sahada. İş sağlığı ve güvenliği yönünden bu 12 programlı teftişimiz yapı iş yerlerinde yani inşaat iş yerlerinde, metal sektöründe, maden iş yerlerinde; büyük endüstriyel kazaların -ki ona kısaca “SEVESO” diyorlar- oluşabileceği buraya kaydolmuş

iş yerlerindeki iş sağlığı ve güvenliği yönünden programlı teftişler; elektrik dağıtım şirketlerinde, gemi yapım sektöründe, geri dönüşüm yapan tesislerde, gıda sektöründe, kâğıt ve kâğıt ürünlerinde, kimyasal madde üreten iş yerlerimizde, mobilya ve ağaç sektöründe ve son olarak da tekstil ürünlerinin imalatında hâlihazırda yürüyor, yıl sonuna kadar devam edecek.

Cari yıl henüz kapanmadığı için 2022 sayılarını vermiyoruz. Geçen yıl itibarıyla, 2021 yılında yapılan teftişlerimizi yansıda görebilirsiniz. 2021 yılında benzer sektörlerde 13.217 tane programlı teftiş yaptık. Bu teftişlerde 730 binin üzerinde çalışana ulaştık, teftiş ettiğimiz iş yerlerinde toplamda bu kadar çalışan mevcuttu. Bu iş yerlerinde 176.737 tane mevzuata aykırı husus tespit ettik. Biz bu iş yerlerinde, teftiş sırasında, teftişe ara verme usulüyle bu eksikliklerin giderilmesi için işverenlerin çalışma yapmasını sağladık. Bu teftişlerin sonunda 169.005 adedi teftiş sırasında giderildi. Teftiş ettiğimiz iş yerlerinden bir kısmına toplamda 62 milyon 595 bin 641 Türk lirası idari para cezası uyguladık. 216 iş yerinde ise işçiler için ciddi hayati tehlike bulunması sebebiyle işin durdurulması kararını aldık.

Bunun dışında ihbar, şikâyet, talep ve başvuru üzerine yaptığımız program dışı teftişlerde ise 10.882 iş yerinde teftiş gerçekleştirdik, 1 milyon 315 binin üzerinde çalışana ulaştık, 11.928 mevzuata aykırı husus tespit ettik ve işverenler tarafından teftiş süresince bunların 10.448'i giderildi. Giderilmeyen hususlar için bu iş yerlerinin bir kısmına 95 milyon 418 bin 997 Türk lirası idari para cezası uygulamakla beraber yine -dediğim gibi- ciddi hayati tehlike bulunan iş yerlerinden 44'ünde de durdurma uygulamış bulunuyoruz.

Sayın Başkanım, kıymetli hazırun; eğer izin vererseniz bundan sonra maden iş yerlerinde yürüttüğümüz faaliyetlerle ilgili olarak sözü ben İş Başmüfettişi Maden Mühendisi Alpaslan Kılıçarslan'a bırakmak istiyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Tabii, tamamlayıcı bir sunum olduğu için bu sözü verelim. Yoksa, Aydın Bey'in tavsiyesi tarzında davranacaktık yani her sunum sonrasında soru-cevap, eleştiri ama bu tamamlayıcı olduğu için...

AYDIN ÖZER (Antalya) – Tamamlasın Başkanım.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Değil mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI HASAN KUTLUHAN KENDİR – Siz nasıl takdir ederseniz Başkanım.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun.

3.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı İş Başmüfettişi Alpaslan Kılıçarslan'ın, Başkanlık olarak maden iş yerlerinde ve Amasra'daki maden ocağında daha önce ve en son yaptıkları programlı teftişler hakkında sunumu

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ ALPASLAN KILIÇARSLAN – Saygıdeğer milletvekilleri, değerli hazırun ismim Alpaslan Kılıçarslan, iş başmüfettişiyim, maden mühendisiyim. Bugün size maden iş yerlerinde Başkanlığımızca iş sağlığı ve güvenliği açısından yapılan programlı teftişlere ve Amasra'daki en son elim kazanın meydana geldiği iş yerinde daha önce yaptığımız programlı teftişlere ve en son programlı teftişimize ilişkin bilgiler sunacağım.

İlk olarak, biz, maden iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği programlı teftişimizi neye göre yapıyoruz; ondan bahsedeyim. Biraz önce Başkanımız Kutluhan Bey de belirtti, biz belli sektörlerde -bu yıl 12 farklı sektörde- programlı teftiş yapıyoruz. Bunlardan her sene düzenli olarak yaptığımız 4 programlı teftiştten bir tanesi maden iş yerleri. Biz, buradaki kaza sayıları çok fazla olduğu için... Özellikle yer altı

kömür madenlerinde şöyle bir istatistik var: Yer altı kömür madenlerinde her 4 çalışandan 1 tanesi her sene kaza geçiriyor; o yüzden bizim bu sektörü denetlememe, o sene başka bir sektörde denetim yapma gibi bir opsiyonumuz yok, her sene bu ocaklarda denetimimizi yapıyoruz. Bu kapsamda, yer altı maden ocaklarının tamamında, yer üstü kömür ve metal ocaklarının tamamında ve insan sayımızın, insan kaynağımızın elverdiği ölçüde taş ocaklarını, mermer ocaklarını teftiş yapıyoruz; birazdan onların sayılarını da belirteceğim. Biz, burada da, genelde programlı teftişlerimizde belli risk belirlerken maden iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği programlı teftişinde tüm hususları riskli kabul ettiğimiz için maden iş yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'nin tamamına bakıyoruz, belli bir risk belirlemiyoruz, bu yönetmeliğin tamamını risk olarak addediyoruz.

İstatistiklere bakacak olursak, bizim kaç tane iş yerimiz var, kaç tane yer altı kömür madenimiz var, kaç tane metal madenimiz var? Burada, SGK istatistiklerine baktığımız zaman farklı sayılar görebiliriz ama bizim sayılarımız Türkiye'deki en doğru sayılardır çünkü biz bizzat iş yerlerine girdiğimiz için bu sayılar daha doğru sayılar. Biz yer altı kömür madeni olarak, şu anda aktif olarak, faal -5 çalışan ve üzerinde tanımladığımız- 117 iş yerimiz var, buraları her sene denetliyoruz. Yer altı metal madeninde 177 çalışanimiz var. Bu sayılar tabii anlık olarak değişebiliyor, metal fiyatları ve kömür fiyatları değiştikçe madenlerin çalışan sayıları artıp azalabiliyor, biz bunu anlık olarak çekiyoruz. Yer üstü kömür madeninde 149, yer üstü metal madeninde 210, yer üstü taş ocağı, mermer ocağımızda da 1.335 -5 çalışan ve üzeri- iş yerimiz var.

Maden iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği programlı teftişi kapsamında son iki senede yaptığımız denetimlere ilişkin istatistikleri paylaşacağım şimdi. Biz genelde yılda ortalama bin adet teftiş yapıyoruz madenlerde. Biraz önce bahsettiğim gibi, yer altı ocaklarının tamamını denetliyoruz ve yer üstü olanları da kattığımız zaman, 2021'de buna ilişkin 377 tane idari para cezası önermişiz. 2022'de şu ana kadar 225 ama hâlihazırda teftişlerimiz devam ettiği için biz bu sayının artacağını, daha fazla olacağını öngörüyoruz. Geçen sene 57 durdurma uygulamışız; bu sene, şu ana kadar 33 durdurmamız var. Birazdan size neye göre durdurma yaptığımızı, neye göre idari para cezası verdiğimizizi, ne çeşit yaptırımımız olduğunu da anlatacağım. Bu istatistik aslında biraz ilgi çekici.

Biraz önce Başkanımız Kutluhan Bey de bizim, iş yerlerindeki idari para cezası miktarlarını anlattı. Biz 2021 yılında toplamda 15 bin iş yerini denetlemişiz, bunlara 64 milyon küsur para cezası uygulamışız. Bin tane maden iş yeri denetlemişiz; on beşte 1'i aslında baktığınız zaman ama her sene denetim yapmamıza rağmen, idari para cezası olarak biz uyguladığımız idari para cezalarının üçte 1'ini madenlerde uygulamışız. Buradaki iyileştirmeler olamadığı için tekrar yüksek miktarda idari para cezası uygulamışız. Biz 2021 programlı teftişleri sonucunda yer altı kömür, yer altı metal, yer üstü maden iş yerlerinde ne kadarını gidermişiz tespit ettiğimiz hususların? Biz -demin başkanımızın da belirttiği gibi- noksan bir husus tespit ettiğimiz zaman, öncelikle onu teftiş esnasında gidermeye çalışıyoruz. Bu, 81 sayılı Sözleşme'nin bize verdiği bir yetki; insan hakkı esas olduğu için "Biz idari para cezası yazalım, gidelim." demiyoruz, öncelikle onu gidermeye çalışıyoruz. Bu kapsamda, giderilmediği zaman da idari para cezası veya durdurma uyguluyoruz. Yer altı kömür madenlerinde tespit ettiğimiz hususların yarısının giderilmediğini görüyoruz. Bizim ortalama program teftişlerimizde giderilme oranımız yüzde 95'tir ama yer altı kömür ocaklarında yüzde 50'ye yakın bir giderememe veya gidermeme oranımız var. Yer altı metaller ve yer üstü madenlerde de nispeten daha düşük bir gidermeme oranları olduğunu görüyoruz.

Peki, biz geçen sene yaptığımız programlı teftişlerde yer altı kömür madenlerinde en çok hangi noksanlıklarla karşılaştık? Nelere idari para cezası veya durdurma uyguladık? Giderilmeyenlerin ilk sırasında tahkimat, tahkimatın eksik olması, deforme olması hususu var. Tabii, biz, aslında burada,

madenlerde iki çeşit iş kazası sonucu ölümle karşılaşılıyor. Bir tanesi, bu Komisyonun toplanma amacı olan toplu ölümler ama bunun yanı sıra, aslında, bizim çok fazla gündeme gelmeyen tekli ölümlerimiz var. Bunlar, göçükler, tahkimat sebebiyle oluşan kazalar ve burada biz büyük bir eksiklik olduğunu görüyoruz, en fazla giderilemeyen noksanımız da bu.

Onun dışında, mekanik ve elektrikli ekipman ve tesislere ilişkin, bu tesislerin herhangi bir gaz deşarjı esnasında parlamaya sebep olmayacak nitelikte olması gerektiğine ilişkin tespitler var. Havalandırmaya ilişkin merkezî gaz izleme sensörlerinin eksik olması veya hiç olmaması hususları var. Kömür ocaklarında yangın ve patlama riskine karşı gerekli önlemlerin alınmaması hususu var. Yine, kömür ocaklarında insan nakli için mekanik taşıma sisteminin uygun olmaması hususu var. Onun dışında, acil durumlarda personel takip sistemi kurulmaması veya kurulan personel takip sistemlerinin -bizim teftiş esnasında gördüğümüz- çalışmaması veya tüm personeli kapsamaması hususları var. Son olarak, kontrol sondajı yapılmaması, uygun yapılmaması veya kayıt altına alınmaması hususu var.

Teftişler sonucunda iş müfettişlerince bir mevzuata aykırılıkla karşılaşıldığı zaman biz genelde üç tip aksiyon alıyoruz. Bir tanesi, idari tedbir olarak bahsettiğimiz, işin durdurulması; bu ilanihaye tedbir değil, biz işi durduruyoruz ama bunun maden işletmesinin ruhsatını etkileyici bir tarafı yok. Biz sadece diyoruz ki: “Bir mevzuata aykırılık var, bunu hemen gider, sadece bunu gider; başka bir şeyle uğraşma, üretim yapma.” O esnada bunu giderdiği zaman da tekrardan durdurması kaldırılıyor. Onun dışında da idari para cezası uyguluyoruz. Bir de teftişte karşılaştığımız bu diğer mevzuata aykırılıkları da teftiş esnasında gidermeye çalışıyoruz.

Peki, bir müfettiş bir mevzuata aykırılıkla karşılaştığı zaman durdurma yapacağına ya da idari para cezası uygulayacağına nasıl karar verecek? Bununla ilgili 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nda şu şekilde yazıyor: “...çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğinde...” Bu aslında biraz muallak bir ifade; burada, müfettiş oradaki tehlikenin iş yerindeki potansiyel riskine göre bunun bir hayati tehlike olup olmayacağına, işin durdurulmasını gerektirip gerektirmeyeceğine karar veriyor ve iş yerinin bir bölümünde ya da tamamında iş durduruyor. Ayırtıyeten maden iş yerlerinde risk değerlendirmesi yapılmamış olması da işin durdurulması sebebi. Bu düzenlemenin dışında maden iş yerlerinde ne şekilde durdurma yapılacağına ilişkin sadece maden iş yerlerine ilişkin başka bir düzenleme var. Bu, İş Yerlerinde İşin Durdurulması Yönetmeliği’ne daha sonradan eklenen bir düzenleme. Bu, yer altı kömür madenlerinde bu 3 husustan bir tanesiyle karşılaşıldığı durumda mutlaka acil durdurma yapılması gerektiğini söylüyor, burada müfettişe bir opsiyon bırakmıyor, “Bunlarla karşılaştığınızda işi durduracaksınız.” diyor. Bu durum çalışır durumda 2 havalandırma grubunun bulunmaması; bir tanesi arızalandığı zaman diğerinin hemen devreye girmemesi. Diğer, yer altı maden ocaklarının en az 2 yoldan yer üstü bağlantısının olmaması; bir göçük vesaire olduğu zaman sizin diğer yoldan hızlıca madeni terk etmeniz, kaçmanız gerekiyor. Bu olmadığı zaman acil durdurma uyguluyoruz. Diğer, birbirinden bağımsız 2 ayrı enerji kaynağının bulunmaması. Biraz önce istatistiklerde bizim 50 civarı durdurma yaptığımız kararı sizinle paylaştım, bunların birçoğu aslında bu maddelerden.

TTK Amasra İşletmesindeki bizim geçmiş teftişlere baktığımız zaman -şimdi yansıda görüyoruz- biz her sene bu işletmeyi denetliyoruz düzenli olarak. En son, kazadan önce ayın 5’i ile 11’i arasında bir denetimimiz var. Bu denetimde 19 mevzuata aykırılık tespit etmişiz -birazdan o mevzuata aykırılıkların detayına gireceğiz- bunların 16’sı teftiş esnasında giderilmiş -biraz önce size anlattığım usuller, ölçüsünde- kalan 3’ü için ise idari para cezası önerilmiş. Şu an rapor değerlendirme aşamasında ama yaklaşık 220 bin civarında bir idari para cezası çıkıyor bu kaza öncesi düzenlenen programlı teftiş sonucunda. Onun dışında, her sene yüksek miktarlarda para cezası görüyoruz. Bunun sebebi

de şu: Aslında, bir mevzuata aykırılık işveren tarafından giderilmediği zaman katlayarak para cezası uyguluyoruz. Bu işletmede yazdığımız 3 mevzuata aykırılığın 2'si de önceki teftişlerden geliyor; aslında işverenin gidermediği bir mevzuata aykırılık var, buna da birazdan değineceğim.

Bu, yansının en altındaki programlı teftiş dikkatinizi çekmek istiyorum. Burası 2015 yılında yaptığımız programlı teftiş. Biz, burada 5 mevzuata aykırılık için işin durdurulması kararı önermişiz. Bu, mevzuata aykırılığa ilişkin karar Amasra Asliye Hukuk Mahkemesinin verdiği kararla kaldırılmış. Şimdi, o kararlara ilişkin detaylı bilgiyi vereceğim.

Yansıda bizim teftişlerimize ilişkin Türkiye Taşkömürü Kurumunun mahkemeye götürdüğü kararlar yer alıyor. Biraz önce bahsettiğim, en alta yer alan bizim durdurma kararımız. Bu ocakta oksijen ve hidrojen sülfür sensörünün bulunmaması, metan değerlerinin merkezî gaz izleme sistemi tarafından kayıt altına alınmaması gibi hususlardan ötürü yaptığımız durdurma kararı; mahkeme tarafından bir bilirkişi atanıyor, bilirkişi raporu doğrultusunda yaptığımız durdurma kararı kaldırılıyor mahkeme kararıyla. Daha sonra bizim 2018 yılında yine bu müessesede yaptığımız tespitlere ilişkin de bir mahkeme yoluna gidiliyor, ona ilişkin bu sefer mahkeme bizim teftiş raporumuz doğrultusunda karar veriyor. Zaten bizim en son teftişimizdeki 2 husus da mahkeme bu kararı bozmadığı için geriden doğru geliyor.

Yukarıya doğru baktığımız zaman aslında çok önemli noksanlıklar var. Mesela -bir öncekine bakalım- tahkimat eksiklikleri, uygun olmayan bant konveyör sensörü, yangın söndürme sistemlerinin bulunması, barajla kapatılan yerlerde baraj arkasında ölçüm yapılmaması gibi hususlar mevzuatta çok net belirtilen hususlar; bilirkişilerin bu mahkemelere ilişkin düzenlediği raporlara ilişkin mahkemelerin verdiği kararlarla kaldırıldı, şu an bunlara ilişkin biz geriye dönük para cezası uygulayamıyoruz.

Son teftişte tespit edilen hususlara geldiğimiz zaman, son teftişte o 16 giderttiğimiz arkasından geriye kalan 3 tane mevzuata aykırılığımız var. Bunlar geçtiğimiz senelerden gelen; bir tanesi havalandırmanın yönünün ters çevrilecek özellikte olmaması; bir diğeri yer altında kullanılan elektrikli ekipmanların ATEX özelliğinde olmaması. Bu, ATEX özelliğinde olmaması ne demektir? Bir gaz deşarjı olduğu zaman oradaki elektrikli ekipmanların onu patlatmayacak nitelikte veya patlama olduktan sonra çalışmaya devam edecek özellikte olmasını isteriz biz. Bunun, Avrupa Birliği'nin yayınladığı ATEX Direktifi kapsamında böyle olmasını isteriz. Türkiye Taşkömürü Kurumunda kendilerine göre bunun muadili ekipmanlar var ancak bu bizim yönetmeliğimiz kapsamına uymuyor. O yüzden biz buradan idari para cezası uyguluyoruz teftişlerde. En son bizim müfettişlerimizin tespitlerinden bir tanesi periyodik kontrol raporundaki uygunsuzluklar.

Tabii, şuna da yer vermek lazım: Bizim buradaki teftişlerimiz iş yerinin anlık bir fotoğrafı. Müfettişlerimiz gidiyor ve o iş yerinin anlık fotoğrafını çekiyor ve burada giderilmesi gereken hususlara göre onları öncelikle gidertiyor, sonra da idari para cezası veya durdurma uyguluyor. Esas olarak buradaki iş sağlığı, güvenliği önlemlerini alma yükümlülüğü işverende; hem kanuni olarak hem de işin gereği olarak, dünyada da bu böyledir. Burada işverenlerin bunun sürekliliğini sağlaması lazım.

Periyodik kontrollerle ilgili açıklamayı yapayım: Forklift için düzenlenen aslında periyodik kontrol raporunun uygun olmaması. Bu, bizim mevzuatımıza göre olması gereken bir husus yani kazayla direkt illiyet bağı olmayan bir husus ama bir eksiklik.

Biz, kaza sonrası gündeme gelen hususlara ilişkin açıklama yapmak istedik, bunlardan bir tanesi metan drenajı. Metan drenajı olsaydı burada bir kaza olmaz mıydı? Metan drenajı mevzuata göre gerekli midir? Müfettişler son teftişte buna baktı mı? Bu hususlardan bir tanesi metan drenajı. Bizim mevzuatımıza Soma kazası sonrası giren bir maddeyi yansıda görüyorsunuz. Burada diyor ki: Bir işletme, kendindeki yer altı kömür madenini bu metandan arındırmak için kömür madenine aşağıdaki

üç koşuldan bir tanesini uygulamak durumunda. Bunlardan bir tanesi gaz drenajı, diğeri uygun topuk bırakılması, diğeri de uygun kontrol sondajlarıyla ilerlenmesi. Aslında buradaki temel olan, gaz drenajı ama ülkemizde henüz gaz drenajı yapan yanılmıyorsam 1 şirket var, diğerkleri kontrol sondajlarıyla ilerliyor, diğerk şirketler. Bu işletmede de kontrol sondajları yapıldığı bizim en son müfettişlerimizin teftiş raporlarında yer alıyor, bunlara ilişkin kayıtların tutulduğu.

Havalandırmaya ilişkin değerdendirilen hususlarına bakmak gerekirse, biz teftişlerimizde nelere bakıyoruz genel olarak? Bu havalandırma değerdelerinin periyodik olarak ölçülmesini, ölçüm sonuçlarının kaydedilmesini, bu havalandırmaya ilişkin bir havalanma planının hazırlanmasını, hava miktarına ilişkin hava ölçüm istasyonlarının kurulmasını ve hava hızının her hâlde 0,5 metre/saniyeden az olamayacağını belirtiyoruz. Şimdi, mevzuat asgari gereklilikler belirler, biz her işletmede 0,5 olsun demiyoruz, zaten teftişlerimizde de mutlaka 0,5 olacak demeyiz ancak bizim idari yaptırım uygulayabilmemiz için bu asgari gerekliliğın altında bir hava hızı olması lazım. Bu müessesede yaptığımız teftişte de 0,5 baz alınarak aslında teftiş esnasında ona göre değerdendirme yapılıyor. Çünkü mevzuat asgari gereklilikleri belirliyor, bunun üzerinde ne kadar havanın yeteceğini belirlerken ilk olarak havalandırma projesi, MAPEG tarafından onaylanan havalandırma projesi esastır; ikinci olan da oradaki işletmenin kendi iç denetimi, ne kadar hava verileceğı o havanın ayaklarda yeterli olup olamayacağını onların değerdendirmesi gerekir. Onun dışında yedek havalandırma grubunun olması bir zorunluluk ve bizim en son teftişte tespit ettiğimiz, havalandırma grubunun ters çevrilecek özellikle olması hususu. Burada diğerkleri konusunda teftiş raporumuzda bir tespit var, en sonuncusuyla ilgili olumsuz tespit var.

Bir de havalandırmayla ilgili -bu önemli bir husus, bunu size aktarmak istedik- aslında bizim teftişimizde tespit etmediğimiz ama teftiş sonrası, kazanın olduğu gün farklı bir olay gerçekleşiyor, bu hem bizim tespitlerimizde var hem basına da yansıdı, ifadelerde de var. Ocakta 4 tane temel havalandırma grubu var; bir tanesi emici, ocağın genel havalandırması, yukarıda, o çalışıyor yedeğıyle birlikte, sıkıntı yok; bir de tali havalandırma var, ocakta kazanın olduğu bölgeye hava üfleyen 3 tane tali havalandırma grubu var. Bunlardan bir tanesi saat on iki civarında arızalanıyor; hatta bizde onun fan değerdeleri de var, normalde 4 metrekep/dakika hava basması gerekirken 0-2-4, 0-2-4 şeklinde düzensiz bir hava üflemeye başlıyor, daha sonra da tamamen arızaya geçiyor. İfadelerde yer aldığı kadarıyla bir kelepçe aranması, ona uygun kelepçe var mı yok mu, onun bulunması gibi bir husus var. Bu hususun da kazayı etkileyici bir faktör olduğu Başkanlığımızca değerdendiriliyor ama tabii, kazaya ilişkin inceleme ve araştırmalar devam ediyor.

Onun dışında kömür tozuna ilişkin tespitler var, ön bilirkişii raporunda da değinildi buna. Biz, kömür tozunu -burada bir karmaşa var, bunu aydınlatmak için bu yansıyı koyduk- madenlerde 2 temel sebepten dolayı istemeyiz: Bir tanesi solunabilir toz, meslek hastalığına sebep olması sebebiyle -buna ilişkin Tozla Mücadele Yönetmeliğı'nde belli değerdeler var, o değerdere uygun olup olmadığına bakılır, teftişimizde de bu değerdeler kapsamında bir değerdendirme yapılmış- diğeri de kömür tozunun herhangi bir metan patlaması sırasında bu patlamanın şiddetini artırıcı veya tetikleyici unsur olup olmadığı hususu, buna ilişkin yapılması gereken de taş tozu serpilerek seyreltilmesi veya bu kömür tozunun ortamdan uzaklaştırılması. Bizim en son teftiş raporumuzda yer alan, Müessese Müdürü tarafından verilen ifadelerde de bu unsurların işletmede yapıldığı yönünde ifade var.

Merkezi izleme sistemi ve sensörlere ilişkin teftişlerimizde nelere bakıyoruz? Mevzuata göre bununla ilgili minimum -demin bahsettiğim gibi- asgari gereklilikler yer alıyor; oksijen sensörü, metan sensörü, karbonmonoksit sensörü, hidrojen sülfür, hava hızı ve sıcaklık sensörlerinin olması isteniyor. Bu sensör konumlarının da asgari olarak bulunması gereken yerler -ben bunları teker teker

saymayacağım ama- sayılıyor. Kalanını müessesenin kendi risklerine göre kendisinin belirlemesi gibi bir yaklaşım söz konusu. Mesela, bu her zaman tartışılan, bu sensörlerini dikey konumları; işte, metan havadan daha hafif olduğu için daha yukarıda olacak, o yüzden sensörün yukarıda olması lazım ya da karbondioksit daha ağır olduğu için aşağıda olacak gibi o tip ayrıntılar yok. Bunu müessesenin kendi güvenlik koşullarına göre belirlemesi isteniyor.

Bir diğer konu, kazadan sonra gündeme gelen, teftişlerde öneri verilmesi hususu; bazı kurumların, kuruluşların öneri verdiği fakat bizim teftiş raporlarımızda öneri vermediğimiz hususu. Biz, burada, aslında teftişlerimiz sonucunda size her sene genel değerlendirme raporları yayınlıyoruz. O genel değerlendirme raporlarının birer örneğini size yansıttık, size dağıttık, önünüzde var, bir de her parti grubuna 2012 Genel Değerlendirme Raporu'muzu verdik; o, Soma kazası öncesi olan bir genel değerlendirme raporu. Oradaki eksiklikler ve orada bizim önerilerimiz de gerçekten çok önemli; kazaların tekrar gündeme gelmemesi için, maden kazalarının engellenmesi için. Soma Komisyonunda da bu genel değerlendirme raporumuz konuşulmuştu. Bu genel değerlendirme raporlarına, mesela, en son 2021 Genel Değerlendirme Raporu'ndaki önerilere gelecek olursak, burada iş güvenliği uzmanlarının görevlendirilmesiyle ilgili...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Pardon, orada her Komisyon üyesi arkadaşımız için, yalnızca parti grupları için değil de -çünkü arkadaşlarımız onu okuyacaklar- her Komisyon üyesi arkadaş için çoğaltabilirseniz memnun oluruz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI
İŞ BAŞMÜFETTİŞİ ALPASLAN KILIÇARSLAN – Tamam, çoğaltalım Sayın Bakanım.

Şu an önünüzde olan 2021 Genel Değerlendirme Raporu'na ilişkin önerilerimizden bazıları şunlar: İş güvenliği uzmanlarının görevlendirilmesi konusunda sektörel düzenlemenin henüz yapılmaması. Bununla ilgili biz biliyoruz ki şu an madenlerde görevli iş güvenliği uzmanlarının yüzde 70'i maden mühendisi ama bu sayının yeterli olmadığını düşünüyoruz, tamamının maden mühendisi olması gerektiğini düşünüyoruz. İş teftişinde iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi denetimine geçilmesi. Bu ne demektir? İşletmenin kendi kendini denetleyen, kendi eksikliklerini kendi bulan bir işletme hâline gelmesi; bizim de teftiş olarak geldiğimiz zaman aslında bu yönetim sisteminin unsurlarını denetlememiz çünkü esas olan işletmenin kendi eksikliklerini kendinin bilmesidir; biz sadece teftişlerde anlık bir fotoğraf çekiyoruz. İş mevzuatımızda iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili genel çerçeve belirtilmesine rağmen detaylarıyla yer verilmemesi, direktif ve kılavuzların hazırlama kısmının eksik kalması hususu var, bu tebliğlerin yayınlanması. İSG kültürünün oluşturulması ve geliştirilmesiyle ilgili birtakım öneriler yer almakta. Eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin, maden mühendisi yetiştirilmesi ve maden işçisi yetiştirilmesine ilişkin öneriler yer almakta. Sonuncusu ve belki de en önemlisi, aslında bizim bu kazaların önüne geçmek için üzerinde en çok durduğumuz, doğru proje ile doğru madenin buluşturulması. Aslında ocağın prosesi, projesi, tasarımı, üretim planlaması, havalandırma sistemlerinin bilimsel verilere uygun olarak düzenlenmesi gerektiği, kullanılan ekipmanların uygun nitelikte olarak seçilmesinin gerektiği, projeler ve projelerin uygunluk kontrolünün yapılması gerekli. Ülkemizde bu projelerin uygunluk kontrolünü Enerji Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü yapıyor.

Bu en son slaytı da aslında bu Komisyonun kuruluş amacına biraz aslında vurgu yapıp neler yapabiliriz, nelerin önüne geçebiliriz... Bu, İngiltere'den aldığımız, İngiltere'deki bir makalede yer alan bir grafik; sol taraf risk algısı sütunu, sağ taraftaki yatay çizgiye zaman grafiği yani bu risk algısının işletmelerde zamanla nasıl değiştiği ve iş kazalarının ne şekilde meydana geldiğini anlatan bir grafik. Aşağı doğru, başlangıçtan aşağı doğru gördüğünüz en dip noktalar bizim aslında iş kazalarında

karşılaştığımız noktalar. Herhangi bir kaza olduğu zaman risk algısı hızla artıyor ve risk algısı hızla arttığı zaman biz belli kuralları ortaya koyuyoruz, iyi ihtimalle; kötü ihtimalle, suçluları arayıp onları suçlayıp günlük yaşamımıza devam ediyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bizde suçlu da aranmıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ ALPASLAN KILIÇARSLAN – Güvenlik önlemlerini aldıktan sonra yavaş yavaş risk algısı azalmaya devam ediyor ve azaldıktan belli bir süre sonra biz tekrardan kazalarla karşılaşıyoruz, iş kazalarıyla karşılaşıyoruz. Bunun olmaması için ne lazım? Bizim, gerçekten, iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemini iş yerlerinde hayata geçirmemiz lazım. Belki o zaman daha yatay, yukarı doğru bir grafikte karşılaşacağız ve risk algısının iş yerlerinde sürekli yukarıda olduğu, güvenlik önlemlerinin alındığı, hem iş yerinde çalışanlar hem işverenler hem düzenleme yapanlar, denetim yapanlar açısından uygun bir grafikte karşılaşacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; teşekkür ediyorum.

Ben, bürokratlarımızın bir kısaca kendilerini tanıtmalarını isteyeceğim Sayın Bakanım.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN TANER YILDIZ – Evet, teşekkür ediyoruz.

V.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Adnan Ertem ile Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, ben de Amasra'daki maden faciasında yaşamını yitiren Taner Şen için başsağlığı diliyorum. Yaralılara acil şifalar diliyorum. Yine, Zonguldak Kilimli'deki maden kazasında yaralananlara acil şifalar diliyorum.

Sunumlar için teşekkür ederim.

Ben, aslında, iş müfettişlerine çok saygı duyan biriyim; iş müfettişlerinin çalışma yaşamına kattığı pek çok şey olduğunu düşünüyorum; pratikte, uygulamada üst olduklarını düşünüyorum. Ama burada, tabii ki, bürokratlar ve siyasi sorumlu olarak bu sunumların da sahibi olan Çalışma Bakanlığı var.

Şimdi, pandemide biz şunu gördük: “Çarklar dönsün.” diye iş yerlerinde teftişler yapılmadı. İş müfettişleri odalarında oturtuldu ve pandemiyi bir fırsata çeviren bir anlayışla sahada iş kazaları denetlenmedi; böyle bir süreç yaşadık. Bu, tabii ki, o dönemki Bakanlığın tasarrufuyla gerçekleşti. Yine, iş cinayetleri her gün sürerken yani her yıl yaklaşık olarak en az 1.500'ün üzerinde iş cinayeti yaşanırken, meslek hastalıkları bunun 6 katı kadar fazlalıkta yaşanmaya devam ederken Çalışma Bakanlığının bu denetimlerinin de aslında, çalışma hayatındaki bu korkunç kölelik koşullarını da değiştirmediklerini görüyoruz.

Oradan hızla gelirsem, çok da zamanım yok; hızla gelirsek konumuza: Amasra maden katliamında, aslında Soma'dan sonra böylesine büyük bir katliamın yaşanmış olmasının büyük siyasi sorumluluğunun Bakanlıkta olduğunu ben düşünüyorum. Aslında, bu bilirkişi raporunda da denetim mekanizmasının, sürecinin burada ne kadar rol üstlendiğini de anlatıyor. Yani burada hem Soma'dan çıkarılan derslerin

yönetmeliklere yansımaları, yasalara yansımaları konusunda gerekli inisiyatif alınmadığı için, önemli tasarruflar göz ardı edildiği için... Ki bu tasarrufların göz ardı edilmesinin yani o tasarruflarda bulunmanın temelinde, kaynağında aslında, bu işletmelerde alınması gereken işçi sağlığı, iş güvenliği önlemlerinin bir maliyet unsuru olarak görülmesi ve özellikle maden şirketlerinin “Bu kararları, Soma’dan çıkan dersleri uygularsak o zaman bu madenleri kapatmamız gerekir.” şeklindeki itirazlarının her zaman olduğu gibi sermaye kesiminin çıkarları doğrultusunda sonuçlanması ve bu tasarruflardan işçilerin zarar görmesi, işçilerin ölmesi. Bu, kabul edilemez bir durum. Örneğin ben size şunu sormak istiyorum: Eğer Soma’dan gerçekten ders çıkartılıyorsa, o derslerden sadece bir tanesi havalandırmanın bağımsız olarak yapılandırılması, seri havalandırmanın yasaklanması süreci yapılsaydı burada kaç işçi yaşamını yitirirdi; yine grizu patlaması olsaydı bu 42 işçiden kaç daha yaşıyor olacaktı? En azından buradan bakalım ve neden bu, yönetmeliğe girmemiştir, yasalara girmemiştir, buna kim karar vermiştir? “Bu sorumluluğu üstleniyor musunuz?” diye hemen sormak istiyorum.

Sorularımdan bir tanesi de şu: Denetimlerde solunabilir ve patlayabilir toz ölçümleri yapılmakta mıdır? Yani bu solunabilir ve patlayabilir toz ölçümlerinde sadece işletmelerin müdürlerinin size verdiği rakamlardan da mı hareket ediyorsunuz yoksa siz bizzat bu ölçümleri yaparak görüyor musunuz? 2’nci kartiye toz ortalaması, yönetmelikte belirtilen sınırın üzerinde. Bu değerler, solunabilir toz değerleri aslında patlayabilir toza dair doğrudan bir ölçüm dahi yapılmadığını gösteriyor. Bu değerlerden, toz yoğunluğunun fazla olduğuna dair bir çıkarım yapabiliriz, o noktaları daha sonra isterseniz açabilirim.

3’üncü sorum: Son denetimde 2’nci kartiye toz ortalaması 2,75 miligram/metreküp olarak tespit edilmiş, denetim raporunda bu durumun yönetmelikte belirtilen sınır değerinin üzerinde olduğu tespiti yapılmış mıdır?

4’üncü sorum: 2’nci kartiye toz yoğunluğunun maruziyet sınır değerinin üzerinde tespitiyle üretime yönelik faaliyet durdurulmuş mudur?

5’inci sorum: Toz yoğunluğunun sınır değerinin altına düşürülmesine yönelik uyarı ve çalışma yapılmış mıdır?

6’ncı sorum: Yönetmeliğe göre maruziyet sınır değerinin üzerinde olan toz yoğunluğu için herhangi bir cezai işlem uygulanmış mıdır?

Diğer sorularım şunlar: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından yapılan denetimler hangi mevzuat hükümlerine göre, hangi periyotlarla yapılmaktadır, kaç gün sürmektedir, denetleme ne şekilde yapılmaktadır? Yapılan bu denetlemelerde işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından bir eksiklik tespit edildiğinde süreç nasıl işlemektedir? Tespit edilen eksikliklerin giderilip giderilmediğine dair sonraki denetimlerde bir inceleme yapılmakta mıdır? Bakanlık tarafından yapılan denetimlerde, Soma katliamından sonra yapılan yönetmelik değişikliklerinin hayata geçirilip geçirilmediğine dair tespitiniz nedir?

Birkaç şey de şu rapor üzerinden vurgulamak istiyorum: Bu ATEX sertifikası olan ekipmanlar... Siz 2019’da muadilinin kullanıldığını, bunu da kabul etmediğinizi raporladığınızı söylediniz; neden bu muadil kullanılır ve bu ATEX sertifikası olan malzemelerin kullanılmaması durumunda neden üretime devam edilir, bu durdurulmaz? Yani buradaki sorumluluk kime aittir diye sormak istiyorum. Metan drenajının önemi bilinmesine rağmen neden yönetmeliğe ya da yasaya konulmamıştır yani bu kontrol sondajları metan drenajı yerine ikame edilebilir önlemler midir? Ve bu işletmede bu kontrol sondajı da yönetmeliklere uygun yapılmış mıdır, bu konuda tespitleriniz var mı? Ayrıca burada havalandırmaya ilişkin sizin de bir tespitiniz var. Havalandırma hızı ve havalandırma miktarı yeterli midir? Bunu ölçtünüz mü? Bu ayaklara kadar giden havalandırma miktarının yeterli olduğuna yönelik bir açıklama yapılmıştı TTK; siz, bu görüşe katılıyor musunuz? Bu konuda bir denetim yaptınız mı, bizzat ölçüm

yaptınız mı? Bir de bu kömür tozuna ilişkin tespitlerinizde, fork-lifti yazmışsınız ama kömür tozu, toza dair önlem konusunda ya da tozla ilgili oradaki soruna dair bir tespit yapmamışsınız yani bu raporda görünmüyor; kömür tozuna dair bir uyarınız yok ama fork-lifte dair bir uyarınız var. Bu bir çelişki değil mi, onu soracağım.

Bu kadar, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Evet, biz de teşekkür ediyoruz.

Şimdi söz sırası Sayın Demirtaş'ta.

Sayın Demirtaş, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyonumuzun değerli milletvekilleri, Çalışma Bakanlığının değerli iş müfettişleri, değerli kadroları, değerli basın mensupları ve değerli hazırun; sözlerime başlarken ben de sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Tabii, maden kazaları durmadı, devam ediyor. Öncelikle, Amasra'daki yaralı işçimizi kaybettik -42'nci işçimiz- ona Allah'tan rahmet diliyorum, yakınlarına da başsağlığı diliyorum. Yine Kilimli'de özel bir maden ocağında redevanslı bir sahada 4 işçimiz bir kaza geçirdi; 2'sinin ağır yaralı olduğu ifade edildi, Ankara'da tedavi altındalar. Bu işçilerimize de Allah'tan acil şifalar diliyorum.

Tabii, çok değerli bir sunum yapıldı. Genel anlamda baktığımızda, gerçekten Çalışma Bakanlığının iş müfettişlerinin Türkiye'de donanımlı bir kadro olduğunu düşünüyorum. Yani ben uzun yıllar iş kazalarına bakan bir avukatlık da yürüttüm, maden kazalarına da baktım ama iş müfettişliği kadrosunun Türkiye'de gerçekten donanımlı ve birikimli olduğunu düşünüyorum. Dışarıdan baktığımda, nispeten siyasetin de çok fazla nüfuz edemediği alanlardan birisi çünkü iş müfettişleri sanırım 81 no.lu ILO Sözleşmesi'ne göre yetkilendirilmişler ve o anlamda, diğer kurumlara göre biraz daha bağımsız ve daha doğru işler yaptığını düşünüyorum; öncelikli olarak, bunu geçmişte yaşadığım deneyimlere göre ifade etmek istiyorum. Yani Çalışma Bakanlığının birikimli ve donanımlı bir kadro olduğunu da biliyorum. Maden kazaları konusunda da öyle ama burada benim gördüğüm en önemli eksiklik, iş müfettişleri sayısının yetersiz olması diye düşünüyorum çünkü özellikle ağır ve tehlikeli iş kollarında denetim yapan iş müfettişi sayımız son derece yetersiz; özellikle Avrupa'yla kıyasladığımız zaman biraz düşük kalıyoruz. Son aldığımız verilere göre, Almanya'da bir iş müfettişine düşen ücretli çalışan sayısı, sanırım 10 binmiş ama Türkiye'de 31 bin olduğu ifade ediliyor, bilemiyorum, yanılıyorsam düzeltirsiniz yani 1'e 3 gibi bir oran var. Dolayısıyla, iş müfettişlerimiz yoğun bir çalışma temposuna girmelerine rağmen, iş yerlerinin tamamı denetlenemiyor veya yeterli sürede denetlenemiyor; sayının azlığından kaynaklanan böyle bir denetim zafiyeti var. Çünkü 905 iş müfettişi var ama bunlardan 539'u teknik müfettiş ve bu anlamda denetleme yapabiliyor, iş sağlığı ve iş güvenliği anlamında denetleme yapabiliyor. Bu da bence bizdeki iş kazalarının temel sebeplerinden birisi oluyor. Bütün iş yerleri mevzuatta öngörülen şekilde denetlenebilse belki bu kadar çok iş kazası yaşamayacağız diye düşünüyorum. Özellikle, az önceki sunumda da ifade ettiniz, sanırım maden alanında da iş müfettişi sayısı yetersizmiş. Dolayısıyla, denetimler de sıklıkla ve istenilen düzeyde olmuyor anladığım kadarıyla. Bu anlamda ben buradan sizlerin huzurunuzda iktidara bir kez daha çağrı yapayım: Değerli arkadaşlar, iş müfettişlerinin sayısını artıralım, kadro yoksa kadroyu açalım, sayıyı artırırsak sorunun ilk adımını belki bu şekilde çözmüş oluruz diye düşünüyorum.

Kazaya geldiğimizde yani olaya geldiğimizde, sunumunuzda "Amasra maden ocağında 4 temel havalandırma sistemi var. Bunlardan birisi temel havalandırma, diğer üçü ise tali havalandırma." şeklinde bir ifade kullandınız. Ve kazanın meydana geldiği gün de 1 tali havalandırmanın bozulduğunu,

kelepçenin -sanırım- eksik olduğunu ve kazanın da bu tamirat yapılmadan o esnada meydana geldiğini -basına da yansıdı zaten- ve size göre de kazanın sebeplerinden birisi olarak bunu gösterdiğinizi ifade ettiniz. Evet, yani basına yansıdığı kadarıyla ve yine bilirkişi ön raporuna göre de havalandırma sistemindeki yetersizlik ve etkisizlik kazanın oluşumunda temel sebeplerin başında gösterilmiş. Dolayısıyla, ben havalandırma konusunun sizler tarafından da biraz daha açılmasını rica edeceğim çünkü havalandırma konusunun üzerinde duruyoruz, ön rapor da bu konu üzerinde durdu. Çünkü metan gazının patlamayacak bir seviyede tutulması gerekiyor, patlama seviyesine çıkmadan havalandırma yöntemiyle tehlikeli noktadan uzaklaşması gerekiyor ama bunu burada başaramamışız, etkisiz ve yetersiz kalmış; işin açıkçası havalandırma sistemi metan gazına yenilmiş ve ateşle buluştuktan sonra da bu patlama meydana gelmiş. Bu anlamda, tabii, Amasra'daki havalandırma ana sistemi de 1978 yılından kalma bir sistem ve geçen haftaki Genel Müdür Vekilinin yapmış olduğu sunumda da gördüğümüz üzere 2015'teki Soma kazasından sonra meydana gelen mevzuat değişikliğinden sonra havalandırma sistemi mevzuata uygun hâle getirilememiş; 2 ihale yapılmış, iptal edilmiş, 3'üncü ihale gerçekleşmiş ve 3'üncü ihaleden sonra da yaklaşık bir yıl geçmiş olmasına rağmen ihaleyi alan şirket o sistemi kuramamış ve kuramadığı için de bu patlama meydana gelmiş. Belki kurulmuş olsaydı bu havalandırma zafiyeti ortaya çıkmazdı diye düşünüyorum. Yani bu noktada sizin düşünceniz nedir; bunun bir etkisi olmuş mudur; aynı zamanda, az önce ifade ettiğiniz durumun dışında ilave olarak kazanın meydana gelme sebeplerinden birisi olabilir mi bu?

Yine, sanırım şurada “Yer altında kullanılan bazı elektrikli ekipmanlar ATEX belgeli değildir.” diye bir tespitte bulunmuşsunuz. Bu son teftişte tespit edilmiş. Bu tespit daha önceki tespitlerde de var mı acaba yani yıllara sari bir şekilde var mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ ALPASLAN KILIÇARSLAN – Var.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Siz bununla ilgili uyarıları da yapmışsınız, özellikle hangi ekipmanlar olup olmadığı belli değil ama yapmışsınız, bütün ekipmanları... Eminim, sizde dokümanı vardır, isim isim bellidir bu ürünler. Yani peki bununla ilgili sizin müfettişlik olarak işletmeye bir idari para cezası gibi veya -ne bileyim- başka bir yaptırım uygulanma gibi bir durum söz konusudur mudur? Yani uyguladınız mı, uyguladıysanız bugüne kadar ne kadar uygulandı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ ALPASLAN KILIÇARSLAN – Uyguladık.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Mesela, bununla ilgili dava açıldı mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ ALPASLAN KILIÇARSLAN – Açıldı.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İşletme bazılarına dava açtı. Hâlbuki son derece önemli bu ATEX olayı. Bunları açıklarsanız memnun olurum.

Yine, tabii, sizin görev kapsamınızda değil midir bilemiyorum ama Amasra Müessesesinde şöyle bir olay da gerçekleşmiş; bir yönetim zafiyeti olduğunu düşünüyoruz biz: İşletme Müdürü Cihat Özdemir'in teknik işlerden sorumlu Müessese Müdür Yardımcısı Salih Atmaca'nın görev ve yetkilerini elinden aldığı ifade ediliyor. Salih Atmaca da bunu zaten kendi ifadesinde açıkça söylemiş, diyor ki: “Benim hiçbir şekilde imza atma yetkim yoktu, Cihat Özdemir bunu benden aldı.” Dolayısıyla Cihat Özdemir bunu idari işlerden sorumlu bir başka kişiye vermiş; bu üretim ve teknik işlerle ilgili sorumluluğu, imzayı bir başka kişiye, Süleyman Bayraktar'dı sanırım, ona vermiş. Yani burada, bu kadar çok tehlikeli iş sınıfında olan bir iş yerinde ve mevzuat gereğince de mühendis olması gereken,

teknik ve üretimden sorumlu müdür yardımcısının böyle bir bilgisi olmayan, donanımı olmayan bir kişiye bağlanması doğru mudur? Yani bu konuda Çalışma Bakanlığının, hani, bir yönetim zafiyetiyle ilgili bir denetleme yetkisi var mı, varsa bununla ilgili bir işlem yapıldı mı yapılmadı mı; bunları merak ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum sabırlarınız için. Bundan sonraki sunumlardan sonra da yine sorularımızı sormaya devam edeceğiz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Evet, Ünal Demirtaş Milletvekilimize teşekkür ediyoruz.

İkinci sözü Aydın Özer Milletvekilimize veriyorum.

Buyurun.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Evet, Sayın Başkan, Çalışma Bakanlığının çok değerli bürokratları, milletvekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, yani, burada yaptığımız işin hakikaten çok önemli bir iş olduğunu düşünüyorum; aceleye getirilmemesi gerektiğini ve içinden çıkılmaz bir hâle doğru yürüdüğünü de söylemek mümkün. İlk gün, dinlemeye geldiğimizde, bu Türkiye taş kömürü işletmelerindeki bir güvenlik müdürünün, güvenlikten sorumlu bir arkadaşımızın şu sözü aklıma geliyor: Havalandırmadaki bir aspiratörün... 2015 yılında çıkan bir mevzuattan bahsetmişti ve 2018 yılında ihaleye çıkarıldığını -bu kazanın geçtiği madenden, Amasra'daki maden ocağından bahsediyorum- orada 2 kere mi 3 kere mi ihale yapılmasına rağmen bu işi tamamlayamadığını... Oradaki güvenlikçi bir arkadaşın da “Zaten çok da gerekli değildi.” gibi bir konuşmasını hatırlıyorum burada. Sayın Yıldız'ın da “Hakikaten, biz de öyle düşünüyoruz.” gibi bir şeyini hatırlıyorum burada, tutanaklarda vardır bu. Şimdi, şunu söylüyorum: Bakın, 2 tane araştırma yapılmış; bir, bilirkişi raporu ortaya çıkmış, bir de elimizde, şimdi, bugün Emniyet Müdürlüğü'nün fezlekesi gelmiş. İkisi de aynı konulara başvuruyor, diyor ki: “Bu madende bir havalandırma sıkıntısı var, denetimsizlik var, yeterli şekilde iş güvenliği sağlanmamış.” Az önceki sunucu arkadaşına da buradan teşekkür ediyorum; kaza döneminde oradaki bir havalandırma sisteminin arıza yaptığı, bir kelepçe bulunmadığı konusunda söylediği çok güzel bir söz var.

Bir sorum şu: Eğer orada bir havalandırma sisteminde arıza varsa oradaki havalandırma miktarına göre o anda üretimin durdurulup işçilerin tahliye edilmesi gerekir miydi, gerekmez miydi? Bu bir soru. Burada tespitler var, burada sizinle birkaç şeyi de paylaşmak istiyorum: Emniyetin hazırladığı fezleke “Havalandırma yedi yıldır yerine getirilmiyor.” diyor bakın. 2015 yılında yasal zorunluluk hâline geldiği, Amasra maden ocağına, müesseseye 2018 yılında ödenek tahsis edildiği ancak kazaya dair bu havalandırma tertibatının alınmadığı kaydediliyor, yüz seksen gün içerisinde taahhütlerin gerçekleşmediği belirtiliyor. Fezlekeyle ilgili firmanın olay tarihinden bir hafta sonra yani patlamadan bir hafta sonra yazdığı 21 Ekim tarihli yazısında malzeme ve montajın hazır olduğunu bildiriyor. Yani patlama olmuş, 41 işçiyi kaybetmişiz, en son 42 olmuş, 1 yaralı işçimizi de kaybetmişiz; firma, dalga geçer gibi kazadan bir hafta sonra “Malzeme ve ekipmanlar hazır, takabiliriz şimdi.” diyor.

Şimdi, benim gördüğüm... Ben bir Maden Mühendisiyim arkadaşlar, Eskişehir Madenden mezunum ben, Milletvekiliyim şu anda. Maden mühendisliği yapmadım ama bir şeyi biliyorum, “yer altı kömür” dediğiniz zaman çok titizlikle, askerî disiplinle çalışılması gereken bir bölgeden bahsediyoruz. Denetçilerimizin uzman olduğu, her türlü tertibatın dikkatle alındığı, buradaki ölçümlerin dikkatli bir şekilde yapıldığı, 1,5'un üzerine çıktığı 2'ye doğru tırmanmaya başladığı zaman işçilerin iş yerinden tahliye edildiği, elektriklerin 1,5-2 arasında kesildiği... Bunlar trafik kuralı, askerî disiplin bu. Sizin sunumlarınızı kıymetli buluyorum ama burada, gerçekten söylüyorum, anladığım kadarıyla Türkiye madenciliğinde, özellikle kömür madenciliğinde, yer altı kömür madenciliğinde büyük bir

başboşluk var. Az önce bahsettiniz, bu mali, idari para cezalarıyla ilgili bir sunum yaptınız; maden iş yeri sayısı 1.001, maden iş yerlerindeki teftişler sonucunda kesilen para cezası 20 milyon lira; iş yeri sayısına böldüğünüz zaman yaklaşık 20 bin lira gibi rakam çıkıyor arkadaşlar. 20 bin lira gibi bir rakamla, milyon dolarların döndüğü, büyük rantın döndüğü bir maden işletmesini maden işletmesinin sahibi kapatmayı göze alamaz. Benim sizden anladığım, bir kere şu var: Bir, siz uyarıyorsunuz, teftiş yapıyorsunuz “Gerekli tedbirleri alın.” diyorsunuz ama bu caydırıcılıkla... Mesela karar veriyorsunuz “Bu işletmeyi kapatın, durdurun üretimi.” diyorsunuz, bir idari mahkeme kararıyla elinizden yetki alınıyor ve işletme devam ediyor. Yani Türkiye’de maden işletmeciliğinde bir başıbozukluk gidiyor. Soma’dan sonra, Ermenek’ten sonra yargının da bu konuda ne kadar zayıf olduğu, yargının da ne kadar yetersiz olduğu gündeme geliyor. Zaten bu konuda siyasetçiler, bakanlar sorumluluk almamış oluyor.

Daha ilk başta konuştuğum gibi, Sayın Yıldız kendi Bakanlığı döneminde 6 tane maden kazası yaşamışken bugün Komisyon Başkanlığında durabiliyor yani bunları oturup düşünmemiz lazım. Ben hâlâ ısrar ediyorum; AK PARTİ’nin içerisinde, Adalet ve Kalkınma Partisinin içerisinde gerçekten bu Komisyona Başkanlık edecek yetenekte başka arkadaş yok mudur da 6 kazanın sorumlusu, bu konuda siyasi hiçbir risk almamış, istifa etmemiş, sorumluluk almamış bir eski Bakanımızın burada olması beni rahatsız ediyor.

Arkadaşlarımızın hassasiyetleri büyüktür, arkadaşlarımızın sinirlenmesi gayet normaldir. Belki ölçü kaçabilir, doğrudur. Ama bu iş baştan beri yanlış tutuluyor; ilk düğme yanlış iliklendi arkadaşlar, gömleğin ilk düğmesi yanlış iliklendi miydi, geriye kalan düğmeler de doğru olmaz, gömlek düzgün durmaz. O yüzden benim sizden ricam şudur: Ben Taner Bey’in yerinde olsam affımı isterim “Arkadaşlar, benim bunu yapmam doğru değil, kim yapmak istiyorsa başka bir arkadaş yapabilir.” demesini beklerim.

Sorum şu... Bu, az önceki arkadaşların dediği en son kazada -yine kaza meydana gelmiş- 2 işçi ağır yaralı, 4 yaralı var. Şimdi demek ki o zaman şu var: Soma’da 301 madenci vefat etmiş, bu iş devam ediyor; Ermenek’te madenciler vefat etmiş, boğulmuşlar, devam ediyor; Amasra’da 42 madencimizi kaybetmişiz, bu iş devam ediyor. Şimdikiinde, en sonuncusunda ölümlü bir kaza olmamış ama yine kaza olmuş 2 ağır yaralı var, hayati tehlikeleri var, devam ediyor.

Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri; bizim o zaman şunu düşünmemiz lazım: Bizim yeni bir mevzuata, caydırıcı cezalara, gerekirse madenciliği durdurabilecek yetkiyi verebilecek denetime bir imkân sağlamamız gerekiyor. Eğer bu iş dolambaçlı yollarla... Rant için insanlar kurban ediliyorsa bu devam edecek, bu 41’le, 42’yle kalmayacak demektir. Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bu Komisyonun üyeleri olarak bizim önce kendimizi düzeltmemiz lazım. Yani hata yapıyorsa adamın gözünün yaşına bakmamamız lazım. Havalandırma tertibatını yaptırmıyorsa oradaki işletme müdürüne acımamamız lazım, Bakanın bu konuda sorumluluk alması lazım, işletme müdürlerinin sorumluluk alması lazım. Yoksa bu masaların etrafında daha çok toplanırız biz. Orada görevliler bize “Biz demiştik, biz söylemiştik ama yapmadılar.” derler ama cezai bir caydırıcılığının olmadığı sürece de bu insanlar ölmeye devam ederler.

Benim buradaki tespitim budur. Arkadaşlarımızın da fazla zamanlarını almak istemiyorum, onların da söyleyecekleri var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Ali Özkaya Milletvekilimiz, buyurun lütfen.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; öncelikle iş müfettişlerimizin sunumlarından dolayı teşekkür ediyorum.

Tabii, teknik kısımlarıyla ilgili değil ama idari kısım ile ilgili şöyle birkaç husus benim dikkatimi çekti: 2021’de 1.008 noksanlık tespit edilmiş, 512 tanesi giderilmiş, 496’sı giderilememiş yani yüzde 50’si giderilemedi. Dolayısıyla bunların bir kısmı durdurmaya tabi, bir kısmı değil. Durdurmaya tabi olanlarla ilgili 3 başlık koymuşsunuz. Bugün itibarıyla bu durdurmaya tabi olan yani 2 havalandırması olmayan, en az 2 yerden yeryüzüne çıkma imkânı olmayan, birbirinden bağımsız 2 ayrı enerji kaynağı olmayan herhangi bir maden işletmesi var mı, yok mu, çalışıyor mu, çalışmıyor mu; bunu önemsiyorum. Yani eksiklerin yüzde 50’sinin giderilememiş olması, diğer tüm alanların çok çok daha fazla yüzde 95’e yüzde 50 yani...

Bir de durdurma kararı 3 müfettişle beraber verildikten sonra -siz durdurma kararını veriyorsunuz- durdurma kararına yetkili işveren altı iş gününde iş mahkemesine müracaat ediyor. Ondan sonra da mahkeme altı günde karar veriyor. Burada acaba -Komisyonumuz sonuç itibarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonu- belki yasa değişikliği, vesaire gerekiyor mu? Bu kadar kısa sürede, birçok madenin de küçük bir ilçede olma ihtimali olduğu, genç hâkimlerin olduğu bir yerde altı iş günü içinde bu kadar önemli bir konu değerlendirilip yeterince incelenip de karar doğru olarak kaldırılır mı, kaldırılmaz mı? Zira kısmen kabul, kısmen ret kararları... Yani durdurma kararları devam eder, hem işletme devam etsin ama iş güvenliğini etkileyen, Allah korusun, kaza olacak olaylar varsa da bu iyi incelensin diyebilecek bir mevzuatla burada düzenleme, değişiklik gerekir mi, gerekmez mi; bununla ilgili bir öneriniz var mı?

Son sayfadan öncekinde, önerilerinizde, sektörel düzenleme yapılması... “Henüz yapılmadı.” diyorsunuz. Bu sektörel düzenleme ya CBK’yle yapılacak ya yönetmelik yapacak ya da kanun. Bu nedir? Eğer ilk 2’siyse sizlerin, Bakanlığımızın, yürütmemizin yapması gerekir; eğer kanun meselesiyse bu konuyu bizim raporumuzda dile getirmemiz ve önerimizi sunmamız lazım.

Sayın Başkanım, bir de, acaba yanlış mı düşünüyorum, Enerji Bakanlığının, TTK’nin ve MAPEG’in yetkililerinin de Komisyonumuzun başından sonuna kadar burada olup... Bazen sunumlarda çelişkiler olduğunda biz onlara sorabilmeliyiz yani “Bu uzman bunu diyor, bunun cevabı nedir?” diye. Bunların ileriye meşkül vaziyette kalmaması gerekir. Yanılıyor muyum?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Doğru söylüyorsunuz.

TTK Genel Müdür Yardımcısı ve ilgili mühendis arkadaşlar şu anda salondalar ve izliyorlar, onlar da notlarını alıyorlar, buradalar.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Not alıyorlar yani o arkadaşlara da bazen söz verilip bizim tereddüt geçirdiğimiz -milletvekillerimizin sorduğu sorular- uzmanların farklı düşündüğü konuların dile getirilmesi gerekir.

Sizin o gün arızalı olduğunu tespit ettiğiniz ve fanla ilgili bu kazanın orasıyla ilişkisi nedir? Patlayıcı, barutçunun... Barut patladıktan sonraki yarım saatlik süreçte diğer çalışanların gelmemesiyle ilgili orada bir ihmal, bir problem var mı? Vefat edenlerin arasında herhangi bir maden mühendisi kardeşimiz yok. Acaba aşağıda çalışanların başında yeterince mühendis bulunmuyor mu; bu konuda bir eksiklik var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Cemal Çetin Milletvekilimize söz veriyorum.

Buyurun.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de öncelikle, Amasra’da meydana gelen elim maden kazasında yaralı olarak kurtulan ama hastanede vefat eden işçimiz Taner Şen kardeşimize Cenab-ı Allah’tan rahmet diliyorum, ailesine başsağlığı diliyorum. Ayrıca, Kilimli’de meydana gelen maden kazasında yaralanan maden işçilerimize Allah’tan şifalar diliyorum.

Burada sunumları dinliyoruz; daha önce Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün yaptıkları denetimle ilgili sunumlarını dinledik, bugün de Çalışma Bakanlığımıza bağlı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı kurumunun sunumlarını dinliyoruz. Her 2 denetleme kurulu da ayrı ayrı Bakanlığa bağlı fakat benim dikkatimi çeken bir konu oldu. Özellikle, Maden ve Petrol İşleri denetçilerinin ifadelerinde bazı konuların Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı uhdesinde olduğu; sizin de burada, oraya atıf yaptığınız bir konu oldu “Bunların yapması gerekir.” diye. Bu her 2 denetleme kurulunun da yapmış olduğu tespitleri, eksiklikleri denetleyecek daha üst bir kurum yok mudur ülkemizde yani bu eksikliklerin tamamını değerlendirip buna tedbir alacak daha yetkili bir kurum yok mudur? Birinci sorum bu.

İkinci sorumsa: Bütün bu yaptığınız denetlemeler sonucunda -bunu MAPEG’e de sormuştum ben- olan eksiklikler, ilgili maden ocağının faaliyetlerini durdurmak için yeterli değil miydi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Deniz Yavuzılmaz’a söz veriyorum.

Buyurun.

DENİZ YAVUZILMAZ (Zonguldak) – Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar; Komisyona hoş geldiniz.

Amasra maden faciasında hayatını kaybeden madencilerimizin sayısı 42’ye yükseldi; onlara Allah’tan rahmet diliyorum, ailelerine ve tüm milletimize baş sağlığı diliyorum.

Yine, Zonguldak Kilimli’de bir özel maden ocağında bir facia gerçekleşti, 2’si ağır olmak üzere 4 madencimiz yaralı; onlara da acil şifalar diliyorum.

Evet, biz doğrudan patlama anına gidelim; öncesine, sonrasına da birlikte bakalım ve bu konuyla ilgili de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının sorumluluğu nerede, ne kadar, sorumluluğunu ne kadar yerine getirmiş bakalım.

Şimdi, Emniyet fezlekesi diyor ki: “14 Ekim saat 18.09’da gerçekleşen ve ölüme sebebiyet veren patlamaya ait gaz sensörleri kayıtlarına bakıldığında, sensörlerin 6 kez ikaz verdiği yani metan seviyesinin yüzde 1’i aştığı, 5 kez alarm verdiği yani yüzde 1,5 seviyesini aştığı tespit edilmiştir.” Yani nedir? Ne demek; bu kadar alarm vermesi, ikaz vermesi ne demek? Şu demek: Demek ki mevcut yer altı havalandırma sisteminde elektrik akımı da kesilmişse burada havalandırmanın sicili bozulmuş demektir yani artık havalandırmada büyük bir sorun var demektir.

Şimdi, biz ifadelere baktığımız zaman şunu görüyoruz: İzleme operatörü Mehmet Özdemir ifadesinde, olay günü, 2 kişi çalışması gerekirken personel eksikliği nedeniyle tek kişi çalıştığını açıkladı. “Ara ara tek kişi çalıştığımız oluyordu. Ben, işe başladığım ilk günde de tek kişi çalışıyordum. Personel yetersizliğinden dolayı tek kişi kalıyorduk, bunu amirlerimiz de biliyordu.” diye söylüyor ve gerekli uyarıları yaptığını ama bunun gereğinin yapılmadığını söylüyor. Peki, Türkiye Taşkömürü Kurumunun Merkezî İzleme Sistemi Yönergesi ne diyor? İzleme operatörünün görevli olduğu merkezi gaz izleme sisteminin başında kaç kişinin çalışması gerekiyor? Bakın, bu yönergeye göre “İstasyonda

her vardiya en az 2 kişi görevlendirilecektir.” diyor. “Her vardiyada en az 2 kişi.” Pratikte, kaza anında kaç kişi varmış? Saat 18.09 patlamasında 1 kişi var. Şimdi size soruyorum: O diğer kişi nerede? Nerede? Bu 1 kişi gaz izleme sisteminin başında, monitörün başında bayıldı, bir nedenden dolayı bayıldı, bir nedenden dolayı lavabo ihtiyacı çıktı, bir nedenden dolayı acil bir telefon geldi; e, ne olacak? Yani bir sistem kurulsa bile bu yönergenin gereğinin uygulanmadığı görülüyor.

Peki, gaz izleme servisinin başındaki kişi hangi niteliklerde olmalı? Yine yönerge söylüyor, diyor ki: “İstasyonda mevcut izleme personeli haricinde yeni görevlendirilecek izleme personeli konuyla ilgili eğitim almak koşuluyla tekniker veya mühendis olacaktır.” Var mı? Yok. Peki, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 11 Ekim 2022 tarihinde yani patlamadan sadece üç gün önce yaptığı denetim esnasında vardiyalarda, gaz izleme servisinin başında 2 kişi var mı, acaba bakıldı mı? Büyük bir soru işareti.

Şimdi, gelelim, bakın, bilirkişi ön raporu ne diyor? Raporda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı denetimiyle ilgili diyor ki: “Teftiş süresince gerek merkezî gaz izleme sensörlerindeki anomalilerden, ocakta, özellikle hava dönüş yollarındaki düşük hava hızlarından ve ocağın metan gelirinden hiç bahsedilmemiştir. Yapılan araştırma sonucunda, grizu patlamasına yol açan sebepleri de kapsayacak şekilde herhangi bir kusur, öneri ya da yaptırım bulunmamıştır.” Yani, ben soruyorum: O zaman neyi denetlediniz? Yani, denetlenen nedir? Âdeta, gördüğümüz kadarıyla, Amasra’ya ne yapılmış? Turistik ziyaret yapılmış. Kim gibi? Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı gibi; o da gitti patlamanın hemen öncesinde, o da turistik ziyaret yaptı. Sayıştay ilgili grup başkanı gitti, enerji grup başkanı; o da ziyaret yaptı, o da turistik ziyaret yaptı. İnanılmaz!

Bakın, neticede, bilirkişi raporunun sonucunda “Merkezî gaz izleme sisteminden alınan veriler incelendiğinde metan seviyelerinin müteaddit defalar, uzun süre boyunca yüzde 1,5 ve 2’nin üstünde kaldığı tespit edilmiştir. Neredeyse rutin olarak yüzde 1,5’u, düzenli olarak da yüzde 2’yi aştığı için potansiyel patlayıcı metan seviyeleri oluşmuştur.” diyor ve devam ediyor: “Teknik olarak metan gazının alt patlama limiti olan yüzde 5’i geçtiği durumlar da yaşanmıştır. Tertip defterleri incelendiğinde ikaz ve alarm seviyelerinde maden ocağının kısmen dahi olsa boşaltılması yönünde bir önlem alındığı ve üretim miktarlarında bir azalma olduğu görülmemiştir.” Kim tespit ediyor bunu? Bilirkişi ön raporu. Neye dayanarak? Merkezî gaz izleme sistemi verilerine dayanarak. Neye dayanarak? Yevmiye defterlerine dayanarak. Peki, buraya giden müfettişler yevmiye defterlerini incelemediler mi, merkezî gaz izleme sisteminin verilerine bakmadılar mı? Müfettişler “Burada metan seviyesi bu kadar yükseliyor, bu kadar ikaz veriliyor; acaba bu metan gazı dedektörü nerede, nereye konulmuş?” diye sormadılar mı?

Bakın, burada TTK’nin verdiği, bize Araştırma Komisyonunda yaptığı sunum var; burada metan dedektörü var, patlamanın olduğu yerle arasındaki mesafe yaklaşık 60-70 metre, burada, 60-70 metre. Üç gün önce müfettiş gitmiş, eğer bunu görseydi “Siz çalışmayı daha ileride yapıyorsunuz; bu metan gazı dedektörünü daha ileri, arına yakın bir yere, metan gazı seviyesini algılayacak bir yere koyun.” demeyecek miydi? Demesi gerekirdi. İndi mi maden ocağına, baktı mı metan gazı dedektörünün nerede olduğuna?

Yine, bakın, bilirkişi raporuna yansıyan ifadelere göre... İş sağlığı, güvenliği ve eğitim şube müdürü Volkan Soylu Amasra İlçe Emniyet Müdürlüğüne verdiği ifadesinde eksi 320 kalın damar taban yolu galerisinde metan sensörü ile arın arasında 60-70 metre mesafe olduğunu belirtiyor, doğruluyor bu vahim durumu ve siz üç gün önce denetim yapmışsınız. Verilere göre, merkezî gaz izleme sisteminin verilerine göre de buradaki sensör sinyal veriyor, sürekli metan gazının yükseldiğinin sinyalini veriyor, ikaz veriyor; böyle acı bir durum var, bunu açıklamamız gerekiyor.

Bir konu da -yine bir gariplik, ona da dikkat çekelim- bakın, burada Türkiye Taşkömürü Kurumunun bu maden ocağıyla ilgili verdiği kot haritası var. 2 nezaretçi var, 2'si de yan yana ve eksi 320 kotta 2'si de yan yana. Bakın, koskoca maden ocağında 2 nezaretçi var, 2'si de burada yan yana yani muhtemelen nezaretçiler bile burada bir problem olduğunu aslında biliyor, analiz etmiş, belki de o nedenle oraya gitmiş durumdalar. Görünen o ki yine bu TTK'nin raporuna göre, bakın, eksi 320 kalın damar galerisinde tali havalandırma var burada, burada havalandırma var. Şimdi, havalandırmaya bir mühendis olarak bakıyorum; temiz havanın girişini görüyorum, havalandırmaya ona yön verildiğini de görüyorum, çok güzel ama kirli havanın çıkışını göremiyorum. Kirli hava, temiz havayı yönlendiren tali havalandırmanın içinden geçiyor. Başka bir yol yok zaten, kirli havanın başka bir dönüş yolu yok. Bunu da açıklamanızı istiyorum; nereden dönüyor kirli hava, bunun buradaki açıklamasını yapmanızı istiyorum.

Şimdi, diğer taraftan, bunca hayat nasıl kayboldu, nasıl canlar yitirildi? Bakın, size bir noktada onu hızlıca anlatmak istiyorum. Şimdi, üç gün önce, bir hafta süreyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının müfettişleri orada ve maalesef bu faciaya engel olamıyorlar. Herhâlde Bakanlık yetkililerinin kazadan tam bir dakika önce orada olması lazım ki bu kazayı engelleyebilsinler. Yani üç gün önce oradasınız, yine bu kazayı engelleyemiyorsunuz, pes!

Bakın, grizu patlamalarındaki alev hızı ilk 120 metrede 850 metre/saniye yani patlama olduğu anda, 120 metrelik hat üzerinde bulunan bütün madencilere o patlamanın alevinin ulaşması bir saniye sürüyor; bir saniyede alev 850 metre yol katediyor ve bir anda... Yani bu kadar hassas davranılması gereken bir yer. Peki, patlama oldu. Patlamanın sesini duyup kaçabilirler mi? Kaçamazlar. Niye? Ses hızı ne kadar? Ses hızı da 343 metre/saniye yani ses saniyede 343 metre ilerliyor ama grizu patlamasındaki alev saniyede 850 metre yol katediyor. Bu kadar incelikli, âdeta bir beyin cerrah gibi çalışılması gereken, müfettişlerin çalışması gereken yerde, Sayıştay raporları okunarak gidilmemiş, denetim raporları okunarak gidilmemiş, merkezî gaz izleme sistemindeki veriler istenmemiş, incelenmemiş, yevmiye defterleri incelenmemiş, metan gazı dedektörleri yerinde bakılmamış, çalışmanın nerede yapıldığına, bu metan gazı dedektörünün ne kadar uzağında kaldığına bakılmamış. Nereden biliyorum? Eğer bunlardan sadece bir iki tanesi bile yapılmış olsaydı bu patlama yaşanmayacaktı. Anlık, kritik tedbir alınması gereken, bu kadar çok tehlikeli iş sınıfına giren bir madende âdeta "Denetim yaptık." denemez. Bakın, grizu ortamında alevin oluşma hızı bile... Belirli bir seviyede metan gazı bir araya geldi ve bir ateşleyici devreye girdi yani bir madencinin birikmiş bir metan gazının -onu göremiyor ama- ona doğru bir kıvılcımın olduğunu gördüğü an ile patlama arasında geçen süre ne kadar biliyor musunuz? 0,1 saniye yani bunu olmadan önce engellemek gerekiyor ve bunun için denetimler var ama denetim hedefine ulaşmamış. Dolayısıyla da bu konuyla ilgili -maalesef- eğer görevinizi yeterince yapmış olsaydınız zaten bugün burada olmayacaktık. Bu konularla ilgili açıklama yapmanızı; hangi vantilatörün arızalandığı konusunda da yani benim "Temiz havayı yönlendiren vantilatörün üzerinden ve onun yolundan, temiz hava yolundan mı kirli hava dönüyor?" dediğim noktadaki vantilatör mü olduğunun açıklamasını yapmanızı istiyorum? Yani neyi kastediyorum, bir kez daha ifade edeyim: Bakın, eksi 320 kalın damar galerisinin hemen girişinde, burada 3 tane vantilatör var temiz havayı yönlendiren ama kirli hava çıkışı... Yani soruyorum da müfettişler olarak siz yanıtlayın; kirli hava burada nereden gidiyor?

Evet, teşekkür ediyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Acaba AKP'li milletvekilleri gelirler mi Komisyona?

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Sayın Yavuzyılmaz, teşekkür ediyorum.

Sayın Bankoğlu, milletvekillerimiz Genel Kurulda.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – O zaman ara verelim.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Sizin milletvekillerimizle işiniz yok, siz burada kurumdaki arkadaşlarımıza...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Neden işim yok? Kiminle işim yok ya benim?

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Gelecekler, siz kurumdaki arkadaşlarımızın sunumundan sonra size söz veriyorum...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Dinlesinler.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Görüşlerinizi ben dinliyorum; burada tutanaklar da var, arkadaşların illa sizi burada canlı dinlemesine gerek yok.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – O zaman ara verin madem yoklama var.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Soma da tutanaklarda kaldığı için bunları yaşadık zaten.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Biz dinliyoruz.

Sayın Bankoğlu, buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Şu anda kaç kişi var AK PARTİ sıralarından burada?

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Siz burada yoklama yapmakla mükellef değilsiniz, yoklamayı biz yaparız.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Öyle mi? Peki, siz mi bana...

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Siz, lütfen konunuzla ilgili konuşun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Emriniz olur(!)

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Lütfen buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Nasıl konuşup konuşmayacağımı bir kere sizden öğrenip tavsiye alacak değilim. Biz burada...

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Siz de bizim milletvekillerimizi yoklama yapmayla şey yapamazsınız.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Başkana biraz saygılı olalım yani ayıp ya.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Saygılıyım, ben saygılı olduğum için zaten burada arkadaşlarımız olsun ve birlikte çalışalım istiyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Toplantı yeter sayısıyla devam etmek zorunda toplantılar.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Biz oyumuzu kullanmaya gittik; sizin sayenizde Meclis kapandı, gözünüz aydın. Ya, çalıştırmıyorsunuz Meclisi.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Biz isterdik ki burada bütün siyasi partilerin milletvekilleri olsun. E, tabii, bir milletvekilinin görevi burada hem komisyonlara girmek hem de Genel Kurula getirmek. Yoklama alınca demek ki...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yasaları böyle zorla geçirince böyle oluyor. İstisareyle yasalar gelse böyle olmaz.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Arkadaşlar, lütfen hatibe müdahale etmeyin. Buyurun Sayın Bankoğlu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yasalar istisareyle gelse çalıştırılır, yasalar dayatmayla gelince...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sizin göreviniz çalıştırmamak, bizim görevimiz çalıştırmak.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Lütfen arkadaşlar...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Uzlaşıyla yasaların gelmesi lazım.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Arkadaşlar, lütfen...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Aslında bu konuşmayı yaparken isterdim ki Sayın Başkan da burada olsun, bizi dinlesin çünkü ona da birkaç sözüm olacak.

Bir kere, ben genel olarak birkaç şey söylemek istiyorum. Bu Komisyonun adı yanlış bir kere; adında “kaza” geçiyor bu Komisyonun ama bizim Amasra’da yaşadığımız maden faciası bir kaza değil, bir cinayet, bir faciadır çünkü öngörülebilir ve önlenebilir her kazanın adı “cinayet”tir ve her cinayetin de bir faili vardır. 14 Ekimde Amasra’da yaşanan patlama öngörülemez değildi çünkü Sayıştay raporları, madenci ifadeleri, ertelenen ihaleler, liyakatsiz atamalar; hepsi aslında bu yaşananları uyarıcı nitelikteydi. Önlenemez hiç değildi; elimizdeki bilirkişi raporunda ve buraya gelen akademisyenlerin, uzmanların hepsinin söylediği şey aynı: Gerekli önlemler alınsaydı bu facia yaşanmazdı. Demek ki biz Amasra’da, öngörülmesine rağmen sorumluların sorumluluklarını hakkıyla yerine getirmemesi nedeniyle ve gerekli önlemleri almamaları nedeniyle bir facia yaşadık. İdari ve siyasi olarak sorumluların görevlerini hakkıyla yapmamasının bedelini de 42 canımızla ödedik.

2014 yılında 301 kişinin hayatını kaybettiği Soma faciasında da ilimizin, Bartın’ın da milletvekili olan Sayın Yılmaz Tunç’un da bulunduğu bir komisyon çalışması yapıldı; 23 uzman, 17 toplantı, 4 inceleme yaptı ve altmış günün sonunda 2 ciltlik bir rapor yazıldı, değil mi? Peki, o raporlardan acaba hangisi altı yıl boyunca Enerji Bakanlığı da yapmış ve döneminde 405 madencinin hayatını kaybettiği ve şu anda da bu Komisyonun Başkanı olan Taner Yıldız döneminde yapıldı, soruyorum: Şimdi, bu iktidar, burada -komisyon toplantı tutanaklarında gördünüz- bizden bir hükümde bulunmamamızı, yargıda bulunmamamızı ve siyasete girmememizi, siyasetüstü olmamızı istiyor, öyle mi? Peki, TTK’ye şaibeli atamalar yaparken siyasi kriterleri objektif kriterlerin üstüne koyanlar şimdi, biz, yapılan ihmalleri, iktidarın siyasi sorumluluğunu konuşunca konuyu siyasetüstü bir konuma yerleştirmeye çalışıyorsunuz. Şimdi, bakın, kendileri gibi, siyasi güçlerini kullanarak bu Komisyonun kararlarını, ilkelerini hatta Başkanını belirlerken bizim ses çıkarmamamızı bekliyorsunuz. Şimdi, yerine getirilmeyen her bir sorumluluğun bir bedeli vardır sayın vekiller. Biz, bu Komisyonunda, yönetimdeki iktidarın sorumluluğunu kendilerine halkımız adına ve 41 şehidimizin ve onların aileleri adına hatırlatmak zorundayız. Biz, burada, ihmallerde siyasilerin sorumluluğunu da tartışmak zorundayız, hiçbir şey olmamış gibi yapamayız. 41 eve ateş düştü; “kaza, kader” edebiyatıyla “Konu siyasetüstü.” diyerek kimse sorumluluktan kaçamaz bir kere, bunu bir kez daha söyleyelim.

Bizler elbette burada milletvekilleri olarak yargı konumunda değiliz ama seçilmişler olarak iktidarın siyasi sorumluluğunu denetlemek bizim en önemli görevimiz ve sorumluluğunu hakkıyla yerine getirmeyen iktidarın da siyaseten de olsa hesap vermesini istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bu konuda, bu Komisyonunda failler ve sorumlular için bu Komisyon hüküm vermeyecek olabilir ancak bu işin siyasi sorumluları da bu millete ve bu milletin temsilcilerine bu Mecliste hesap verecek.

Şimdi, bu Komisyonun adından bahsettik, Sayın Başkan seçimi de yanlış, daha önce arkadaşlarımız belirttiler ama ben de şunu eklemek istiyorum: Geçmiş dönem Enerji Bakanı Sayın Taner Yıldız’ın burada olması 3 sebepten dolayı yanlıştır, bu Komisyonun Başkanlığında olması. Bunun birincisi: Yüzyılın en ölümlü maden faciası olan Soma faciasını yaşadığımızda kendisi Bakanlık yapmış kişidir ve bu

Komisyon -ki kuruluşu tüm siyasi partilerin talebiyle olan, ortak talebiyle olan bu Komisyon - Başkan atama usulü kapsayıcı ve çoğulcu olmamıştır. Yine, tüm bunların yanı sıra Sayın Başkan, biliyorsunuz, Amasra'daki Türkiye Taşkömürü İşletmelerinin A sahası ve B sahası var ve bu kömür havzasının bir kısmı TTK tarafından, Amasra Taşkömürü İşletmeleri tarafından işletiliyor, bir diğer kısmı da redevans usulüyle yapılan bir sözleşme sonucu Hattat Holdinge verilmiş durumda 2005 yılında. 2005 yılından beri Hattat Holding bu Amasra B sahasında 1 kilogram bile dahi kömür çıkarmamış ve Sayın Bakan -ve şu anki Komisyon Başkanı, o dönemin Bakanı- 2012'de zannediyorum buradaki madene ilk kazmayı da vurmuşsunuz, değil mi? Ve o günden beri, hatta 2005'ten beri, o redevans sözleşmesinin yapıldığı o günden beri 1 kilo bile kömür çıkmamış. Biz, basından okuyoruz; sanırım bu Hattat Holding ile Sayın Komisyon Başkanının bir de hemşehrilik ilişkileri olduğuna dair de basında haberler var. Bunu şu yüzden ifade ediyorum: “Amasra Taşkömürü İşletmelerinde yapılan bu işlem acaba tekrar olur mu, acaba ATİM bölgesi de Hattata verilir mi?” diye Amasra halkının bir kaygısı var Sayın Başkan. İşte bu yüzden de tüm bu bağlar, kaygılar olduğu için sizin bu Komisyon Başkanlık etmeniz doğru olmaz. Doğru olmaz, bunu sizin takdir etmeniz gerekiyor.

Şimdi, bakın, tekrar rapora geri döneceğim. Biz, bu Komisyonda saatlerce çalışıyoruz, günlerce uğraşacağız, aylarca çalışacağız, uzmanları dinleyeceğiz ve kamuoyunun da, aslında bizlerin de her şeyden önce bu Komisyonla bir şeylerin gerçekten aydınlanacağına ve değişeceğine inanması gerekiyor. Ama Amasra faciası ilk maden faciası değil, Mecliste kurulan bu araştırma komisyonu da ilk araştırma komisyonu değil yani biz Soma'yı yaşadık; hepimiz biliyoruz, bu Komisyon günlerce, aylarca çalıştı, raporu yayımlandı, 111 öneri sunuldu. E, ne oldu? E ne oldu? Sayın Başkan, siz o zaman Bakandınız ne oldu? Araya seçim girdi, raporu Meclis gündeminde tartışılmadı, hükümsüz kaldı; rapor da öneriler de tozlu raflarda kaldı değerli milletvekilleri.

Şimdi bu Komisyon üç ay çalışacak, bir ay uzatım alacak; sonra seçimler gelecek değil mi? Aynı hataları yaparak biz başka sonuçları bekleyemeyiz. O yüzden, bizim Soma raporu da Sayıştay raporu da aslında ciddiye alınmadığı için Amasra'da 41 madencimiz şehit olmuştur. Her şeyden önce, bu Komisyonun çalışmalarının tozlu raflara kaldırılmayacağından emin olmamız gerekiyor. Siz emin misiniz? Bunun için de o zaman, o raporu tozlu raflara mahkûm eden Hükûmetin bize Komisyon Başkanını, Komisyonun usul ve ilkelerini dayatmak yerine, bugün yapılacak çalışmanın neden ve nasıl farklı olduğunu anlatması gerekiyor ve bizi, kamuoyunu ikna etmesi gerekiyor. Tüm bunları yapmazsanız siz adına istediğiniz kadar “kaza” deyin, istediğiniz kadar “kader” deyin; yitireceğimiz her bir madencinin vebali aynı hatayı sürekli yapan Hükûmetin üzerindedir. “Bize dokunmasın, bizi eleştirmesin. Sorumluluğumuz, hatamız görünmesin.” derseniz, “Hata bizde değil kader bu.” derseniz, yanlışla yanlış diye kızar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – ...ve dün ihmalî olanları TTK Genel Müdürlüğüne getirir, siyasi sorumluları Komisyon başına geçirirseniz, ne bu düzeni değiştirebilir ne de halkı samimiyetinize ikna edebilirsiniz.

Sayın Başkan, mikrofonu açabilir misiniz?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Devam edecekseniz açayım tabii ki.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Evet, edeceğim, devam edeceğim.

Bir diğ er konu, buraya davet edilen isimlerle ilgili. Evet, bu Komisyon yargı yeri değı l; bu milletin, bu Meclisin çatısının altı. O yüzden de soruşturma geçirmiş olması gereken ya da soruşturmaya dâhil olması gereken yöneticilerin, kişilerin araştırma Komisyonunda bilgi verip vermeme ye davet edilmesi konusunda çok hassas davranılması gerekir.

Bakın, ben bir hukukçuyum, “suç isnadı” ne demek, “masumiyet karinesi” ne demek biliyorum. Ama bakın, mesela, geçen hafta burada TTK Genel Müdür Yardımcısı bilgi verdi; bilirkişi raporunda kazada kusur atfedilen kişilerden birisi. Keza, bugün, yine burada temsil edilen Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, Amasra Taşkömürü İşletmelerinde denetlemeleri gereğince yapmaması nedeniyle bilirkişi raporunda yine kazada kusur atfedilen kurumlardan bir diğ eri. Şimdi, bir kere, bizden önce mahkemenin, müesseseyi denetlemeye gelen müfettişler başta olmak üzere denetleme mekanizması üzerinde söz sahibi olan, planlı olmayan denetlemeleri yeterli sıklıkta organize etmeyen, bu kararları almaya yetkili ve görevli Bakanlık personelini öncelikle tespit etmesi ve soruşturmaya dâhil etmesi gerekir. Özellikle de amirlerin konumları itibarıyla, henüz toplanmamış delilleri karartma, gizleme, tanıklar üzerinde etkide bulunma ve olayın oluş biçiminin aydınlatılmasına engel olma ihtimalleri varsa yani aslında, CMK madde 100’ün unsurları oluşmuşsa bu kişileri dikkatle seçip buraya getirmeniz gerekir ama...

Sayın Başkan beni dinlemiyor tabii. Biz “Bu Başkan kendisi affını istemeli.” diyoruz zaten ama dinlemiyor bile.

Bu durumda da...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Başkanım... Sayın Başkanım...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yok, dinlemeye ihtiyaç duymuyor demek ki Sayın Başkan, ihtiyaç duymuyor herhâlde.

Evet, şimdi birkaç soru soracağım.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – On beş dakika oldu.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bir süre sınırimız mı var?

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Var, var.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bir süre sınırimız olduğu söylenmedi.

Şimdi, sunumlarla ilgili, bu teftişler...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Siz yurt dışındaydınız, burada bulunmuyordunuz, o zaman söylendi.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yani neyin söylenip söylenmediğini, 285 sayfalık 2 tutanağı da okudum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Yani arkadaşlarınız sizi bilgilendirmiş olmalılar diye düşünmüştük; ondan dolayı...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben bütün tutanakları okudum, neyi söyleyip söylememem gerektiğini kendim çok net takdir edebiliyorum. Aynı şeyler de olsa ben bu bölgenin, bu şehrin milletvekiliyim. 42 eve tek tek gitmiş, o insanların hikâyelerini, acılarını paylaşmış bir kişiyim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bilginizin olmadığını söylediniz, ben de arkadaşlarınız sizi bilgilendirmiştir kabulü yaptığınızı söyledim yoksa siz çok bilgilisiniz; onunla ilgili bir tereddüt yok yani.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Siz beni niye dinlemiyorsunuz? Ben bilgili veya bilgili olup olmadığını kanıtlamaya çalışmıyorum. Ben, bu Komisyona Başkanlık ediyorsanız bütün milletvekillerini dinlemeniz gerektiğini hatırlatıyorum; tercih sizindir.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Sürenizi iyi kullanın lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Şimdi, birkaç sorum olacak. Bunlardan bir tanesi, teftiş ve denetimler sırasında geriye dönük olarak acaba merkezî gaz izleme sistemlerinin verilerini incelediniz mi?

Bir diğeri, yer altı madenlerinde denetim yapan müfettişlerin yetkinliklerini nasıl belirliyorsunuz? Bu müfettişler nasıl bir eğitimden geçiyorlar? Acaba herhangi yazılı ve sözlü sınava tabi tutuluyorlar mı? Ya da bu denetleyenleri kim nasıl denetliyor? Yani denetleyenlerin sağlaması nasıl yapılıyor? Yine, ATİM’de son denetlemeyi yapan müfettişler kimler? Şu anda hangi görevdeler bu müfettişler, neredeler? Haklarında herhangi bir iç soruşturma yapılmış mıdır ya da yapılacak mıdır? Şu anda Teftiş Kurulu Başkanınız hangi unvanla nerede çalışmaktadır? Burada değil çünkü.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Burada, burada.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Burada mı? E, vekili diye...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Vekili.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Başkan nerede?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Emekli oldu.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yeni mi emekli oldu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Yaş haddinden emekli oldu.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ne zaman?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Bir buçuk ay önce.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Anladım. Teşekkür ederim.

Yine, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün iş yerlerine yapılan teftiş ziyaretleri istatistiği var. Türkiye’de 2010 yılında 46.969 iş yeri teftişi yapılmış. 2020 yılında sadece 9.170 iş teftişi yapılmış. Bu teftiş sayısının acaba bu kadar azalmasının bir sebebi var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yine, Amasra Taşkömürü İşletmelerinin Zonguldak müessesine raporlama yapması bekleniyor değil mi? Doğru biliyoruz. Yani Zonguldak’a bağlı diyebileceğimiz bir müessese. Yıllık planlamaları da Zonguldak müessesesi tarafından denetleniyor, düzenleniyor; bu doğru mu, değil mi? ATİM, Amasra Taşkömürü İşletmeleri yani madenin hâlihazırdaki durumu Zonguldak tarafından yapılan yıllık planlamaya uygun mu? Buna acaba yapılan teftişler sırasında müfettişleriniz dikkat etti mi, etmedi mi?

Yine, teftiş sırasında müessesede “A sınıfı iş güvenliği uzmanı” olarak kendini tanıtan Fazıl Karaküp’le acaba müfettişleriniz görüştü mü? Görüşülse bu kişi, Fazıl Karaküp acaba kendisini hangi unvanla tanıtmıştı? Çünkü bilirkişi incelemelerinde kendisini “Kaza Takip Mühendisi” olarak tanıtmış, ifadesi alınırken ise kaza takip mühendisi olarak görev yaptığını ama aslında kurum kayıtlarına göre iş güvenliği uzmanı olarak görüldüğünü beyan etmiş bu kişi. Bunu bir cevaplarsanız sevinirim.

Bir de yaptığınız bu son teftişler, 5-11 Ekim 2022 tarihlerinde yapılan teftişler ne kadar sürdü? Yani teftişleriniz ne kadar süreyle sürüyor? Senede 2 kere mi Amasra Taşkömürü İşletmelerinde programlı teftiş yapılıyor? Bu teftişleri hep aynı müfettişler mi yapıyor? Sunumunuzdan -anladığım kadarıyla- “2019 ve 2020 yıllarında Amasra Taşkömürü İşletmelerinde teftiş yapılmamış.” diye anladım, doğru mu? Doğruysa neden?

Son olarak, toz ölçüm sonuçları... Son teftişinizin toz ölçüm sonuçları nedir paylaşıyor mısınız? Bir de bu tozla mücadeleyle ilgili bilirkişi raporu bu konuda Başkanlığın yani sizin, Teftiş Başkanlığınızın öneri ve tespitte bulunmadığını eleştirmiş. Siz de dediniz ki sunumunuzda: “Kömür tozu patlaması riskini araştırmak bizim işimiz değil, biz sadece solunabilir tozun meslek hastalığına sebep olup olmadığına bakarız.” dediniz, değil mi doğru anladım? İş yerinde kazaların arttığını söylüyor 2019 Sayıştay Raporu, sizin tespitleriniz bu konuda ne ATİM açısından? Sorun olduğu belliyken neden önlem almadınız, neden ceza kesmediniz?

Teşekkürler.

BAŞKAN TANER YILDIZ – İlyas Şeker Bey, buyurun.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Saygıdeğer milletvekilleri, ben de öncelikle maden patlamasında yaralanıp vefat eden Taner Şen işçimize Allah’tan rahmet diliyorum, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Yine, Zonguldak Kilimli’de meydana gelen maden patlamasında yaralı olan işçilerimize de acil şifalar diliyorum.

Sunumlarından dolayı ben sunumunu yapan görevlilerimize de teşekkür ediyorum.

Benim 3 tane sorum var. Sayın Başkanım, sunum yapılırken yapılan teftişlerden bahsettiniz ve örneğin, 2021 yılında toplam 14.583 teftiş yaptığınızı ifade ettiniz. 2022 devam ediyor ve bu teftişler esnasında da tespit edilen eksiklikler, kusurlar varsa bir kısmının anında giderilmesini sağlıyorsunuz, bir kısmının, diğer noksanların da daha sonra giderilmesiyle ilgili açıklamalarınız var. Ben şunu öğrenmek istiyorum: Bu yapılan çalışmalarda, teftişlerde giderilemeyen noksanlıkları tespit ettiğinizde bunun tekrar, geri kontrolü nasıl yapılıyor? Bunlar giderildi mi, giderilmedi mi, bunlara bir süre veriliyor mu; işte, bir ay içinde, iki ay içinde, üç ay içerisinde bunların giderilmesini talep edip aksi hâlde kapatılacağı konusunda bir seyir var mı? Bu konuyu açıklarsanız memnun olurum.

Yine, kapatılan durumlarda iş yerleri takip ediliyor mu? Kapatıldıktan sonra bu iş yerinin çalışıp çalışmadığı nasıl kontrol ediliyor? Bu konuda bir bilgi almak isterim.

Bir de sizlerin durdurma veya kapatma verdiğinizde -mahkeme kararıyla- bir kısmının, tekrar sizin durdurma ve kapatma idari kararınızı mahkemenin iptal ettiğini ve çalışmalara başlanıldığını ifade ettiniz. Burada mahkeme bu kararı verirken, tahmin ediyorum, büyük bir ihtimalle bilirkişi raporlarına göre karar veriyordur. Bu süreç hakkında bir bilgi verirseniz memnun olurum. Hâkim kendi yetkisini mi kullanıyor yoksa bilirkişi raporlarına göre mi buna karar veriyor; onu öğrenmek istiyorum.

Diğer bir konu da 2015 yılındaki yönetmelik değişikliğiyle birlikte ana aspiratörlerin yenilenmesi konusu gündeme geliyor yönetmeliğe göre ve bunun için de bir ihale süreci başlatılıyor, 19/11/2021’de ihale kesinleşmiş oluyor. Ancak 2015’ten 2021’e kadar geçen o altı yıllık süre içerisinde sizin incelemelerinizde bu aspiratörlerin modernizasyonu bir eksiklik olarak tespit edildi mi, edilmedi mi? Bu konuda bilgi almak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Ali Kenanoğlu Milletvekilimiz, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Tabii, birçok soru soruldu, tekrara düşmek istemem, sorulan soruları tekrar etmek istemem.

Son bir paylaşımınız vardı değerlendirme ve sonuç kısmında, risk farkındalığı, zaman/iş kazası grafiği, orada söylediniz, ben de tutanaklara geçmesi için söylüyorum “Genelde sorumlu aranır.” diye de ifade edildi. Bizde maalesef şöyle bir şey var: Sorumluluk, genelde bizim ülkemizde bizzat orada yaşamını yitirenler yükleniyor. Soma katliamında da bunu çok net gördük ki herkes beraat ediyor; suçlu, sorumlu yok; tümüyle sorumluluk yaşamını yitirenler yükleniyor. Burada da ilk sunumlarda filan çok isyan ettiğimiz konular oldu; özellikle sorumluluk noktasında bulunan kurumlar, sanki bütün sorumluluğun yaşamını yitiren işçilerde olduğunu ima etmeye çalıştılar hani bunu doğrudan cümle olarak kurmadılar ama gelinen sonuç, söylenen şey buydu. Bunları söyledikten sonra birkaç soru soracağım.

Şimdi, MAPEG, 6 Eylül 2022 tarihinde size bir yazı göndermiş, yazıda “Söz konusu olarak da işletme açısından tehlikeli bir durum bulunmadığı” falan diyor, bu tartışıldı burada MAPEG’le. Aynı yazıda diyor ki: “Biz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına eksikleri ekimde bildirdik.” ve ekimde olduğunu da bize rapor etti yani Komisyona verdi bunu. “İşletme şartlarından dolayı zorunlu olarak oluşan boşluklarda ise kavlak düşmelerine karşın ek tahkimat yapılması gerektiği, ocakta ilerleme çalışmaları yürütüldüğü hazırlık galerilerinden gaz gelirlerinin doğru tespiti için merkezi izleme sensör lokasyonlarını seyreltilmiş hava içerisinde kalmadan hazırlık galerileri dönüş havasını ölçecek şekilde konumlandırılması gerektiği tespit edilmiştir.” diyor yani “Bu eksikleri tespit ettik ve biz, bunları onlara bildirdik.” diyor. Siz, bunlar size bildirilince bununla ilgili ne yaptınız; bunu sormak isterim.

Son teftişiniz üç gün önce yani yaşanan faciadan, katliamdan üç gün önce son teftişi yapıyorsunuz ve burada 19 eksik tespit edip 16 eksiğin o anda giderildiğini söylüyorsunuz ve “3 eksik için idari para cezası uygulandı.” diyorsunuz yani bütün bu mesele, bu 3 eksikten mi kaynaklandı? Yani oradaki facianın yaşanmasına sebep olan, özellikle havalandırma ile ilgili ifade edilen eksikleri tespit edemediniz mi siz orada? Kazanın oluşundan ve bu rapordan bir ay önce de yine bir incelemeniz olmuş ve orada da 11 eksik ve 5 idari para cezası uygulamışsınız. Ben, şunu merak ediyorum açıkçası: Bir gün parası çok olan bir arkadaşla İstanbul trafiğinde yolda gidiyorduk, bile isteye emniyet şeridine girdi. Dedim ki: Ya, ceza kesiliyor burada, kameralar tespit ediyor, yasak buraya girmek. Parası neyse veririz, benim param var. Acil gitmem gerekiyor, parası neyse veririz.” dedi. Şimdi, burada, bu işletmelerde -nasıl denetlendiğini bilmediğim için soruyorum- idari para cezası kesiliyor ya işletmeler şöyle mi diyor: “Yani neyse parası veririz; eksikse, yazın siz eksiği, biz parasını ödeyelim.” Böyle denilip bu iş burada kapanıyor mu, sonrasında ne oluyor yani bu eksikler için? Örneğin, bir ay önce tespit etmiş olduğunuz 5 idari para cezalı eksik, bir ay sonrakinde de devam etti mi etmedi mi? Yani bir şeyim varsa...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCISI HASAN KUTLUHAN KENDİR – Bir yıl önce.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Özür dilerim, peki, bir yıl önce. Bunda bir eksiklik devam etti mi etmedi mi ya da ne oluyor orada bunu bilmek isterim.

Bir de şey var: Yaşamını yitirenlerin yoldaşları olan, arkadaşları olan insanların ifadelerinde birkaç husus var, onları da açıkçası bilmek isterim. Örneğin, maske istasyonlarıyla ilgili “2 adet olduğunu biliyorum, orada yedek maskeler bulunuyor; bunun dışında başkaca bir hayat odası bulunmamaktadır.” diyor işçi yani bu böyle mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN TANER YILDIZ – Devam edin lütfen.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, “Hayat odası bulunmadı, bulunmuyor.” diyor yani bu kadar riski yüksek iş yerlerinde, ocaklarda bu tür şeyler niye yok? Bu konudaki görüşünüz nedir? Bir de işçinin birisi “Benim bildiğim kadarıyla sensörler mevcuttu. Bir de ellerimizde bizim ‘vakvak’ dediğimiz el dedektörleri vardı. Sensörler yanıp sönerek uyarı verirdi ama bunun dışında yangın sireni şeklinde bir siren mevcut değildi. Sadece, izleme merkezi, acil durumlarda telsiz veya telefonla anons yapılarak tahliye sağlanacak bir sistem vardı.” diyor. Yangın siren sistemi olması gerekiyor mu; o yoksa, niye yok? Bu konudaki görüşünüz nedir? Bir diğer işçinin de “Burada çalışan işçiler çok tecrübesizdi. Uygulamalı eğitim yapılmadı. Bundan kaynaklı birçok işçi de aslında başına bu felaket geldiğinde ne yapacağını çok kestiremedi.” gibi buna benzer bir söylemi var. Burada daha önce yapılan sunumlarda da benzer şeyler söylendi yani size bir şey anlatılır ama o kaza anında ne anlatılırsa anlatılsın her şey aklınızdan gider, ne yapacağınızı bilemezsiniz. Özellikle depremle ilgili söyleniyordu; ben Deprem Araştırma Komisyonundaydım aynı zamanda orada da söylenmişti yani size her gün “şöyle yapacaksınız, böyle yapacaksınız” diye anlatılır ama yani o deprem anında sizin eliniz ayağınız kilitlenir, ne yapacağınızı şaşırırsınız. Burada refleks edinebilmek için ne yapmanız gerektiğinin çok uzun süreli, uygulamalı olarak eğitiminin verilmesi gerekiyor ki siz refleks olarak hemen o eğitime göre davranın diye ama burada, sanırım, işçilerin ifadelerine göre bu da yok.

Bir de “Yangın tüpü yoktu.” diyorlar ama orada işe yarar mı yaramaz mı? Açıkçası bunu da ben teknik olarak bilmiyorum. Bunun olmaması neyi getirir, neyi götürür; onu sormak isterim. Bir tanesi de “Benim duyduğum kadarıyla eksi 320 kotta bulunan vantüplerden bir tanesi sensöre doğru çevrilmiş, bu sebeple olması gereken değerden daha alt bir değer gösteriyormuş ama bu benim bizzat gördüğüm bir durum değildir. Benim bildiğim ve duyduğum kadarıyla patlamada vefat eden arkadaşlarımız daha çok mesleğe yeni başlayan, tecrübesiz arkadaşlarımızdı; -bunlar, görev yaparken- bilmiyorum, belki de tecrübe eksikliğinden kaynaklı oldu bu durum.” diye ifade ediyor; deminki dediğim konuyu söylüyorlar. Bunları sormak isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Sayın Polat Türkmen.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Sayın Başkanım, değerli komisyon üyesi arkadaşlarım, Değerli Bakanım, Genel Müdürlerimiz ve çalışma arkadaşlarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Maden Araştırma Komisyonu kazayı araştırma komisyonu aslında, ismi de üzerinde. Daha evvel de bu komisyonlar kuruldu, ben bunlardan bir tanesine de Başkan Yardımcılığı yaptım. Bu hadiselerin içerisinde şunu görüyorum: Başkanımızın uyarmasına rağmen, “Siyasi bir polemik konusu olmasın.” demesine rağmen aynı Genel Kurulda olduğu gibi bir teknik komisyon olup bundan bir çözüm yeme çıkarmamız gerekirken inanılmaz sadece hatalar üzerinde konuşarak, işte “Bunun bir sorumlusu olması lazım.” gibi bir hüküm kurarak, sanki mahkeme yerine kendimizi koyarak, böyle bir şey yapmaya çalışıyoruz. Ya, bunlar doğru değil.

Ben önce bütün şehit kardeşlerime Allah’tan rahmet diliyorum. Taner Şen’in cenazesinde de bulundum, onun yakınlarına da hem orada taziyelerde bulunduk hem de Allah rahmet eylesin dedik. Kilimli, benim yaşadığım merkezdeki yöremdir; o yörede de İlyas Kabuk, Ali Gezer kardeşlerim Ankara’ya geldiler, onlarda biraz yanık var; inşallah, onlara da şifa diliyorum. Diğer Ersoy Mankır ve Ramazan Kamilçelebi kardeşlerimin orada tedavileri zaten yapıldı, hayatlarına devam ediyorlar. Bir daha olmamasını da diliyorum. Yani şunu söylemek istiyorum: Burada tespitler, sorular olacak, onların gerekli cevapları bulunacak, “Bunlar sorulmasın.” diyen yok ama baştan başlıyoruz... “Efendim, Komisyon Başkanı yanlış, Bakan zaten gitsin, Hükûmet hiç bulunmasın; kalsın işler bize, biz bunu, bu işleri hallederiz.” dediğiniz zaman, bu, hiçbir şey bilmiyoruz demenin anlamına gelir, siyaset

yapıyoruzdur. Başkan, incir ağacından düşmüş... Bundan evvel de kazalar oldu, bunlara hep şahit olduk. O yörenin insanıyız, bu mesleğin içinde olan birisiyiz, maden mühendisiiyiz, en ünlü hocalardan bunu idrak ederek gelenlerdeniz ve o sorumlulukları oralarda yapmayanları da görevimiz olmamasına rağmen ikaz edenlerden birisiyiz çünkü bizim canımız yanıyor. Hepsii arkadaşlarımızın çocukları. Şu anda ölenlerin bile 3'ü muhtar çocuğudur, onlar da bizim arkadaşlarımız çünkü onların hepsinin babaları, dedeleri Karadon'da ocaklarda görev yapmışlar.

O yüzden ne olur, özellikle rica ediyorum, eğer bundan bir üzüm yiyeceksek bunları bir geçelim. Söylediniz zaten, yazıldı, geçirdiniz şeylere, nereye geçirecekseniz geçirdiniz bunları. Ama bundan üzüm yiyecek için... Evet, burada eksiklerimiz yok mu? Var görünüyor. O eksiklerimiz de teftişle ilgiliyse, yönetmelikle ilgiliyse, yönergelerle ilgiliyse, kanunlarla ilgiliyse, işte, bunları gerçekten hepimiz... Çünkü bunu kim istedi? Bütün partiler istedi ve buradaki bütün grubu olan partilerin hepsii burada. Biz istedik, "Komisyon kuralım." dedik. E, şimdi, öyle bir hâle geliyoruz ki "Geçmişte de bu Komisyon oldu, dolayısıyla rafta kaldı. Hiçbir şey olmayacak. Şimdi seçimler geliyor, üç ay burada uğraşacağız, dördüncü aydan sonra seçim olacak. Dolayısıyla bir netice çıkmayacak." O zaman niye kabul ettiniz bunu, niye kabul ettik bunu, niye Komisyon kurduk?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bunu söylemek için. Evet, bunu söylemek için çünkü rafta kaldıktan sonra bir anlamı olmuyor ki Sayın Vekilim yani.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Anladım. Yani, inanın, bazen...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Konuya gelin siz.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Bazen insan düşünüyor, yani, yaptığımız işi ne için yaptığımızı, niye yaptığımızı, ne netice almamız gerektiğini gerçekten, böyle, o insanların, şehitlerimizin üzerinden bir, acılarını paylaşmamız gerektiğini...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siz ne hakla bize böyle hitap edebiliyorsunuz, hangi hakla?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bunu söyleyemezsiniz, bakın, böyle bir hakkınız yok.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Neyi söyleyeceğiz? Neyi söyleyelim ağabey?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani, bizim, o insanların ölümü üzerinden bir...

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Sizinle ilgili demiyorum ya.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bunu söyleyemezsiniz yani.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Beni bir dinleyin, bitireyim bakalım ya.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar... Arkadaşlar, lütfen müdahale etmeyin.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Siz konuşurken biz konuştuk mu?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Konuyla ilgili konuşun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Siz de konuya gelin o zaman, sadede gelin.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Biz konuyla ilgili konuşuyoruz, yerinde yaşıyoruz işte.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bakın, ağır ithamda bulunuyorsunuz.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Ne ağır ithamında bulunuyorsunuz, ne yapıyoruz?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, o kişilerin ölümü üzerinden siyaset yaptığımızı...

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Hayır, öyle demedim ki. Bakın, hiç dinlemiyorsunuz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar, lütfen, konuşmacıya müdahale etmeyelim.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Hayır, onu demedim. Yani eğer bunları siz konuşurken devamlı, sürekli... Benim demek istediğim, bu Komisyonun bir verim alabilmesi için, olabilmesi için, evet, sorularımızı soralım, yetkili insanlarımızı dinleyelim, onların bize verdiği ifadelerden neler yapabiliriz Meclis olarak, onun gereklerini yerine getirmeye çalışalım bütün buradaki grubu olan veya görevli olan arkadaşlarımızla birlikte diye düşünüyorum.

Ama maalesef buranın bir teknik Komisyon, bir Araştırma Komisyonu... Bunların neticesinde neler olabileceğini de Meclisimize sunup ve kamu kurumlarından bunların neticelerini, geriye dönüşlerini takip etmemiz gerekirken ta baştan yanlışlar üzerinde “siyaset yapma” adı altında kullandığımız bütün cümlelerden, buradan gerçekten ben de şüpheye ve kuşkuya düşmeye başlıyorum ve bunu özellikle istirham ediyorum, herkesten rica da ediyorum; ya, arkadaşlar, bundan bir üzüm yiyelim, buradan bir netice çıkaralım. Eğer bunu çıkarmayacaksak, dediğimiz gibi, yaptığımız eziyete, harcadığımız emeğe, harcadığımız zamana da yazık.

Onun için de özellikle diyorum ki bu saatten sonra söyleneceklerin hepsi söylendi, hiç değilse bu kazaların bir daha olmaması adına, bunların tedbirlerinin alınması adına, hangi yerde, nerede eksiklerimiz varsa onları tespit edip onların da gereğinin yapılması için hem bizler, hepimiz hem de Meclis olarak değişik kurumların, hangi kurumlar sorumluyorsa onlara da bunu yaptırılabilir... Veyahut yönergelerde, yönetmeliklerde veya kanunlarda değişiklik yapılacaksa onları da hep birlikte tespit edelim ve dolayısıyla bir daha böyle kazaların olmaması adına da yararlı bir çabanın içerisinde bulunalım diyorum. Yoksa, kazanın herkes bir yorumunu yapabilir. Bu yorumu yapacakların belki başında geleceklerden bir tanesi de benim, içinde yaşayıp gören ve sadece bu iktidara mahsus değil, en büyük kazalardan bir tanesi de 1992 senesinde Kozlu’da olmuştur. O dönemde de iktidarlar vardır, siyasiler vardır, herkes vardır. Ondan evvel 1983 senesinde de bizim Kandilli bölgesi dediğimiz Ereğli bölgesinde 103 insanımız vefat etmiştir. Yakın dönemler de zaten Ermenek’tir ve olaylar bilinir.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Böyle meştrulaştıramazsınız ama.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Bu, şu değil, kimse sorumluluktan kaçsın, şu olsun, bu olsun anlamında değil; neticede, “Ne yapabiliriz?”i ortaya çıkarmak için bu Komisyon kurulmuştur. Bu yüzden de ben, özellikle, bu konuda yoğunlaşırsak çok memnun oluruz ve mutlu oluruz, inşallah, sorunlara, bu eksikliklere de bir çare bulmuş oluruz diyorum.

Sevgili Başkanım, ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Peki, teşekkür ediyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – “Kaza” demeye devam ettikçe bunlar devam edecek; kaza değil bir kere.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bu, kaza değil; facia, cinayet.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Sözü Kani Beko Milletvekilimize veriyorum.

Buyurun lütfen.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Komisyon üyeleri, sevgili milletvekilleri, burada bulunan, bundan sonra iş cinayetleri olmaması için katkı koyan sevgili bürokratlar, Sayın Başkan; ben sendikacıyım, kırk beş yılım bu alanda geçti; aynı zamanda Türkiye’de işçi sağlığı, iş güvenliği dernek kuruluşlarında da görev yaptım ve bu konuları yıllardır savunuyorum ama maalesef, arpa boyu kadar yol alamadık.

Tekrar ediyorum, duymayan kulaklar duysun, görmeyen gözler görsün: Uluslararası Çalışma Örgütüyle ilgili bizim yapmış olduğumuz bir anlaşma var, 176 sayılı Maden Sözleşmesi’ni siz bizim madenlerimizde neden uygulamıyorsunuz? Bakın, söylediklerim siyasi değil, beni sakın yanlış anlamayın. 2002 yılında AKP iktidara geldi, özelleştirme ve taşeronlaştırma, bir; onunla birlikte, işçi sağlığı, iş güvenliği önlemleri alınmadığından bu yana 30 bine yakın arkadaşımız -üzülerek söylüyorum- iş cinayetlerinde öldü. Bunlar bizim insanlarımız ve her defasında, defalarca söylememize rağmen, maalesef, konuyla ilgili bugüne kadar hiçbir önlem alınmadı. Bakın, tekrar ediyorum, geçen buradaki toplantıda söylemiştim, ne demiştim? “Eğer siz 176 sayılı Maden Sözleşmesi’ni, ILO’yla yapmış olduğumuz bu sözleşmeyi madenlerde uygulamazsanız bundan sonra da iş cinayetleri madenlerde devam edecektir.” demiştim. Tabii ki keşke olmasaydı, tekrar Zonguldak’ta 4 arkadaşımız -üzülerek söylüyorum- yaralanmış ve oradaki kazaya maruz kalmış. Bundan sonra bunlar devam edecek. “Yani dileriz olmaz.” “Dilerim hiç kimse yaralanmaz.” “Dilerim kimse ölmez.” Ya, yok öyle bir şey; hayır, yok öyle bir şey.

En son Uluslararası Çalışma Örgütü toplantısında, Cenevre’de -inanın, kayıtlara geçsin diye söylüyorum, tutanaklarda da var- İtalyan işverenler bizi uyardılar, orada dediler ki: “Türkiye’deki işverenlere, Türkiye’deki yöneticilere selam söyleyin. Yeter artık! Her yıl Türkiye, Aplikasyon Komitesi içerisinde.” Nedir bu Aplikasyon Komitesi? Geçen anlattım, dünyanın en kötü koşulları içerisinde yaşayan işçiler, en kötü koşulları içerisinde -üzülerek söylüyorum- Türkiye de var. Tekrar ediyorum, sevgili yönetici arkadaşlarım, masaya yumruğunuzu vurun. 176 sayılı Maden Sözleşmesi’ni uygulamazsanız bundan sonra da kesinlikle maden işçilerinin ölümüne neden olacaksınız. Bugüne kadar neden olanların -bir daha söylüyorum- kalbi kurusun, kalbi kurusun, kalbi kurusun diyorum.

Sunuma başlarken kazanın yaşandığı gün Amasra’da denetimde olduğunuzu belirttiniz. Nasıl olur da denetimin yapıldığı gün böylesi büyük bir kaza yaşanmış olabilir? Siz tam olarak hangi alanlarda ve konularda denetimleri yaptınız? Mümkünse bize o denetim raporlarını da sunarsanız tabii ki seviniriz. Ayrıca, ifadeleri baktığımızda gündüz vardiyasında bir arızadan söz ediliyor. Bu arızanın boyutunu bilemiyorum elbette fakat sizin raporlarınızda var mıdır? Bunları ben öğrenmek istiyorum. Kaza günü madenin başlatılmasına gerek görülmediyse, o zaman yaptığınız bu denetimlerin sonucunda ne tür bir süreç işlettiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun lütfen.

KANİ BEKO (İzmir) – Teşekkür ederim.

Temel noktalar bilirkişi raporlarında zaten var ama size de sormak istiyorum: Sizin raporlarınıza göre bu kaza neden oldu? Tutuklanan emniyet mühendisi Şahan Kahraman’ın ifadesi şöyle: “Eksi 350 kotundan eksi 320 kotuna hava basan 4 pervaneden bir tanesi arızalı durumdaydı. Bu durumu şefim olan F.G’ye iletmıştim, o da arızayı gidermeye çalışmış ancak yukarıdan gelmesi gereken kelepçe gelmediği ve vardiyası da bitmediği için müteakip vardiyaya tamir için hazırlanan parçayı teslim ettik.” diyor, ifadeler böyle. “Bir sonraki vardiya bu parçayı takacaktı, bu havalandırma arızası gaz seviyesinde bir sıkıntıya yol açmıştır. Bu arıza kaza günü gündüz vardiyasında gerçekleşen arızadır, öncesinde böyle bir arıza yoktur.” demiş. Şimdi, siz az önce bir mevzuattan bahsettiniz, bana da göndermiş olduğunuz bu mevzuatı inceledim; diyorsunuz ki: “Mevzuat kapsamında işin durdurulması gerekli durumlar; İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik’te maden iş yerlerinde acil durdurmayı gerektiren durumlar; yer altı, kömür madenlerinde birinin durması hâlinde diğerinin derhâl otomatik olarak çalışacak durumdaki havalandırma grubunun bulunmaması.” diyor, güzel ancak 7 uzmanın raporlarına baktığımızda diyor ki: “Sulh ceza hâkimliği tutanaklarında kişilerin uzmanlığına göre kömür

tozuyla mücadelenin yetersiz olması, kazadan bir hafta önce metan oranının yüzde 3,5 seviyelerine yükseldiği, bu tarihten sonra ocakta gerekli kontrollerin yeterli olarak yapılmadığı, kaza günü yaşanan pervane arızasının giderilip giderilmediğine ilişkin takibin sağlanmadığı, çalışanlara yeterli ve gerekli iş güvenliği sağlanmadığı, 2019 ve 2020 Sayıştay raporlarında belirtilen maden ocağıyla ilgili eksiklerin ihmalî konusunda girişimde bulunulmaması gerekçe gösterilmiş. Tutuklamalarda en fazla gerekçe gösterilen konu ise dosya kapsamına göre son zamanlarda ocağın yetersiz havalandırma sebebiyle gaz oranının yüksek seviyede olduğu, bu havalandırmanın yeterli düzeyde sağlanması için gerekli girişimlerde bulunmadığı anlaşılmakta, şüphelinin üzerine atılı suçu işlediğine dair kuvvetli suç şüphesini gösterir ifadelerle yanıt vermiştir.” Şimdi ne anlatmak istedim? Ya burada 5’inci toplantımız oldu herhâlde, her toplantıda buradaki havalandırmanın yetersiz olduğunu ve aspiratörlerin çalışmadığını, dört yılda 3 kez, dört yılda 3 kez ihalenin yapılıp iptal edildiğini ve 1978 yılından beri de evsafını yitirmiş olan bir havalandırmanın olduğunu bize buradaki bütün arkadaşlarımız anlattılar. Yani şunu anlatmaya çalışıyorum: Siz oralara gitmişsiniz, dolayısıyla durdurma yetkiniz olduğu hâlde durdurmak için bir çaba içerisine girmişsiniz, idare mahkeme her seferinde bunu iptal etmiş. O zaman yapacağınız şey, sendikayla oturup konuşacaksınız, orada uyarı grevi yapacaksınız yani burada bu işçileri biz çalıştıramayız... Dolayısıyla arkadaşlar burada yaşananlar bana göre bir katliamdır.

Şimdi bununla birlikte -siz de bahsettiniz- ben 7 uzman arkadaşımın metan drenajıyla ilgili yapmış olduğu bir araştırmayı okudum ve kendileri buraya geldiğinde de sordum, ifade aynen şöyle: “Türkiye Taşkömürü Kurumuna bağlı ocaklarda metan gazı drenajı uygulaması yapılmamaktadır. Bu durum, yaşanan kazanın yetersiz ve etkisiz havalandırma ile birlikte temel nedenlerinden biridir. Metan drenajı uygulaması hayata geçirilmiş olsaydı meydana gelen kaza olayı önlenebilirdi.” 7 uzman arkadaşımızın görüşü bu.

Şimdi, ben size sorarım: Türkiye taş kömürü madenlerinde metan gazı drenajı yapılıyor mu yapılmıyor mu? Bununla birlikte bir iki sorum da var ve sözlerimi de toparlayacağım. “Gaz izleme operatörünün o cihazları kullanacak teknik yetkinliği yoktu.” deniliyor uzmanlar tarafından. Emniyet fezlekesinde yetersiz gaz izleme personel sayısı ve müdahalesinin olduğu, mühendislerin ve ustabaşların maden içerisinde olmadığı belirtilmiş. Doğru mudur?

Hayatını kaybeden 5 işçi farklı vardiyalarda; az önce arkadaşlarım da buna dikkat çektiler. Fezleke de, maden ocağında çalışan işçilerin nerede, ne zaman, hangi işle meşgul olduğu ve hangi teçhizatlarla sahip olduğunun bilinmediği ve vardiya defterlerinin gerçeği yansıtmadığı belirtilmiştir; -eyvah, eyvah; yandık vallahi- ayrıca, madende genellikle vardiya listelerinde olmayanların yer altında çalıştığı ve hatta hayatını kaybeden 5 işçinin farklı vardiyalarda çalıştıkları belirtildi. Bakanlığınız tarafından bu konuya ilişkin hazırlanmış bir raporunuz var mıdır?

Bir de önemli bir konu: Personelin yetkin ve norm kadroya uygun olmaması, hatta müessesede kırk üç yıldır görevli olan müdür yardımcısının iş hayatı boyunca yer altına hiç girmedikçe beyan etmesi sizce doğru mudur? Yani deneyimi, tecrübesi, birikimi olmayan bir yöneticinin kırk üç yıl madenlere inmeden madenleri yönetmesi sizce doğru mudur?

Bununla beraber “Metan birikimi olduğu bilinmesine rağmen gerekli havalandırma tertibatı alınmadı.” denilmiş. Sizce doğru mudur? Emniyet fezlekesinde, -tıpkı bilirkişi ön raporu gibi- maden ocağındaki metan gazı sorununun bilinmesine rağmen gerekli havalandırma tedbirlerin alınmadığı kaydedilmiş; asıl ihmalin yönetimden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Sizce doğru mudur?

Son bir şey söyleyerek sözlerimi toparlıyorum. Şimdi, arkadaşlar, Avrupa’nın istatistikleri elimizde yani Avrupa bilime, teknikle, teknolojiyle, AR-GE’yle bu işi çözmüş; biz onlardan aptal değiliz. Elinizi vicdanınıza koyun, bu ölenler bizim insanlarımız; siyaset falan da yaptığımız yok, yapmayı da hiç

düşünmüyorum. Avrupa'daki madenlere ben indim, geçmiş toplantıda da söylemiştim; dolayısıyla eğer biz -tekrar ediyorum- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) kriterlerine uygun maden ocaklarımızda işçi sağlığı, iş güvenliği önlemlerini alırsak bu kazalar yaşanmaz. İki yılda Türkiye'de 2 bine yakın madencimiz ölmüş; oranlara baktığımızda Avrupa'da yüzde 5, yüzde 6, bizde ise yüzde 30.

Dolayısıyla son sözüm şu: Gelin, bundan sonra işçilerimizi iş cinayetleriyle öldürmek istemiyorsak, onları yaşatmak istiyorsak deneyimli, tecrübeli, birikimli insanlara, madenlerdeki yöneticilere bunları teslim edelim. Almanların güzel bir sözü var, çok da beğenirim, Almanlar der ki: "Deneyim, tecrübe, birikim aklın öğretmenidir, zor zamanda yol gösterici olur."

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Teşekkür ederim.

Müzeyyen Şevkin Milletvekilimiz, buyurun lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de sunumlarından dolayı değerli bürokratlarımıza teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, acı olan, 41 vatandaşımızın, 1'i de hastanede olmak üzere 42 vatandaşımızın hayatını kaybettiği; ikiz çocuklarını kucaklayamayan, öldükten beş gün sonra doğan çocuğunu kucaklayamayan ,cenazeler üzerinden siyaset yaptığımızı söylemek en hafif tabiriyle... Yani kullanmak istemiyorum ama çok üzücü bir durum. Bu cenazeler üzerinden kim siyaset yapıyorsa Allah belasını versin. Yani böyle bir şey olamaz arkadaşlar, burada 42 vatandaşımızın hayatından söz ediyoruz ve bunlar tekrarlanıyor. Burası bir araştırma komisyonu, elbette ki bir aksaklık var ki bu insanlar yaşamını yitirmiş ve bu araştırma komisyonunun görevi de bunları ortaya koymak. Dolayısıyla, bundan neden rahatsızlık duyuluyor bunu anlamakta güçlük çektiğimi ifade ederek başlamak istiyorum sözlerime.

Şimdi, bakın, deniliyor ki "Isıtıp ısıtıp tekrar..." Efendim, sekiz yıl önce meydana gelmiş Soma kazası -13 Mayıs 2014 Soma kazası- sonrası İSG'yle ilgili önermeler sunmuş o günün komisyonunda çalışan değerli arkadaşlarımız; "İş güvenliği uzmanının tanımı iş güvenliği mühendisliği ve iş güvenliği teknik elemanı olarak ayrı ayrı tanımlanmalıdır." diye bir önermede bulunmuş. Buna katılıyor musunuz diye sormak isterim. Yine "Maden iş yerinde en az 1 iş güvenliği uzmanının tam zamanlı olarak çalışması gerekir" denilmiş sekiz yıl önce hazırlanan raporda. Yine "İş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi ve teknik nezaretçilerin denetim yaptıkları iş yerlerinde farklı görevlerde çalışmaları yasaklanmalıdır." denilmiş. Söz konusu maden kazasının yaşandığı ocakta bunlar var mıydı; bunu da sormak isterim.

"İş güvenliği uzmanları, iş yeri hekimleri ve teknik nezaretçilere yönelik mesleki mesuliyet sigortaları oluşturulmalıdır." denilmiş. "Maden teftişi yapacak iş müfettişinin eğitimlerinde maden konularına ağırlık verilmeli ve yardımcılık döneminin sahada geçirilmesi sağlanmalı, ayrıca akademiye benzer bir yetiştirme akademisi kurulmalıdır." denilmiş. Devam ediyor "En az yirmi yıl fiili olarak sahada görev alan müfettişlerin eğitim, rapor inceleme ve Bakanlığın mevzuat hazırlama birimlerinde görev almaları sağlanmalıdır. Maden iş yerinin çalışma koşullarının mevzuata uygunluğunun sağlanması açısından işin yürütümü yönünde her yıl periyodik olarak denetlenmesi sağlanmalıdır." denilmiş. Yine "ILO 176 sayılı Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi hükümleri doğrultusunda ulusal mevzuatta düzenlemeler yapılmalıdır." denilmiş. Mesela "Seri havalandırma yasaklanmalıdır." denilmiş. Pek çok şey var, ben çok önemli olanları söylemek istiyorum. "Yer altı havalandırma kapılarının merkezî izleme sisteminden kontrol edilmesi zorunlu hale getirilmelidir." gibi bir dizi önermeler sunulmuş arkadaşlar.

Bunları inceleme fırsatınız oldu mu, bilmiyorum; 680 sıra sayılı sekiz yıl önce yapılmış çalışmalar. Yine bizim bir araştırma komisyonu kurulmuş ve bu önermeler sunulmuş. İş güvenliği uzmanları olarak bu önermelerin ne kadarı hayata geçirildi ve bunların hangi birimleri hayata geçirilmedi ki bu

maden kazaları hâlâ olagelmeye devam ediyor? Sadece toplu ölüm olduğunda ne yazık ki gündeme geliyor ama bir sürü madende 1, 2, 3'e varan ölümlerin yaşandığını, Soma'dan bu yana 200'ü aşkın vatandaşımızı da kaybettiğimizi biliyoruz.

Şimdi, birkaç soruyla da tamamlayacağım hemen kısaca, sözlerime son vermek istiyorum. Şimdi, Amasra'da bu maden kazasının gerçekleştiği yerde -ben sunumun ne yazık ki biraz sonuna doğru yetişebildim komisyonda olduğum için, bağışlayın eğer siz bunu sunduysanız- iş müfettişi sayısı yeterli miydi? İki, İSG kontrollerinde -en son İSG kontrolünde- herhangi bir aksaklık gözlenmiş miydi? Üç, ne sıklıkla teftiş yapılıyordu bu maden ortamında? Dört, teftiş raporlarının etki analizleri yapılıyor mu yani caydırıcı olması için ne gibi önlemler alınıyor, bunlar kontrol ediliyor muydu daha sonra? Teftişe giderken bir önceki teftiş raporundaki aksaklıklar ve raporlar inceleniyor muydu; bunlar yerine getirilmiş mi diye kontrol ediliyor muydu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hemen tamamlıyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tabii, şu önemli: Bilirkişi raporu var biliyorsunuz, sizler bu konunun uzmanısınız, çoğunuz maden mühendisi, herhâlde 2 makine mühendisi var, az önceki tanıtımdan anladığımız kadarıyla. 42 vatandaşımızı yitirdiğimiz bu süreçte, sonuçta, bir kaza oldu, ölümler oldu, bir iş cinayeti oldu -adına her ne dersiniz deyin- buna somut olarak neyin sebep olduğuna ilişkin görüşünüz nedir? Bu kadar uzman insansınız, somut olarak... Bir ihmal mi dersiniz, kaza mı, ne dersiniz deyin; buna ilişkin somut görüşünüz nedir?

Bir de son olarak: Uçaklardaki karakutu benzeri bir kutunun olduğundan söz ediliyor, buna ulaşılabilir mi? Bundan alınan bir veri var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Sözü Sayın Kemal Çelik'e veriyorum.

Buyurun.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcımız, çok değerli yönetim kurulu üyesi arkadaşlarım, Çalışma Bakanlığımızın çok değerli yetkilileri; bir kere, öncelikle şunu belirtmek gerekiyor tabii ki: Bu kazanın hepimiz açısından izahı olmayan bir durumu var; savunması olmayan, izahı olmayan bir durum, bunu kabul ediyoruz. Tabii, muhalefetteki arkadaşlarımızın da gerçekten katkıları da oluyor, bazen abartılıyor ama katkıları oluyor, bunu da kabul ediyoruz. Ben daha değişik bir şekilde girmek istiyorum: Burada aslında maden ocaklarındaki en önemli kurum Çalışma Bakanlığı. Nedir? İş güvenliği Çalışma Bakanlığında. İkincisi: Teftiş, denetim Çalışma Bakanlığında ve bu denetim olayı çok önemli, denetimin etkinliği çok önemli kazaların önlenmesi bakımından. Dolayısıyla, bu bakımdan, bugünkü toplantımızı da çok önemli görüyorum ben. Ben de on yıllık kaymakamlıktan sonra mülkiye müfettişliği yaptım beş yıl. Tabii, orada şöyle bir şey var: Denetimler... Genel bir denetim yapıyorsunuz, sonra bir de yerindelik denetimi var. Örneğin, biz müfettişken belediyeleri teftiş ediyorduk, o zaman bazı konuları eleştiriyorsun ama mali konularda da cevap istiyordun, örneğin, fen işleri daire başkanından cevap istiyorsun. “Şu konuyu nasıl yaptın? Niye böyle oldu?” diyorsun veya “Nasıl düzelteceksin?” diyorsun, bir cevap istiyorsun. Bir de yerindelik denetimi var yani orada onun gereğini yaptırmak önemli. Şöyle bir şey var hukukta: Bir elma düşünelim, elmanın kabuğu hukuk kuralı, elmanın soyulduktan sonra içinde kalan etli kısmı idarenin takdir yetkisi, çekirdeği ise yerindelik ve “Çekirdeğe yani yerindelik olayına hukuk girmemeli.” gibi

bir görüş var. Yani şimdi deniliyor ya “Bunu yargıya taşıyorlar.” “Yargı her şeye de müdahale etmemeli yani çekirdeğe müdahale etmemeli, çekirdeğe müdahale ederse o ölür.” gibi bir hukuk görüşü de var; bu tartışılıyor.

Şimdi, buraya geldiğimiz zaman yani maden özelinde ve sizlerin konumuna geldiğimizde, eğer bir yerde çok iyi denetim yapılıyorsa, yerindelik gerçek anlamda uygulanıyorsa, hukuk kurallarında eksiklik yoksa... Yani belki burada bize de bir görev düşüyor bu Komisyonun sonunda. Yerindelikle ilgili, daha doğrusu “Mahkeme şu safhalarda girmemeli.” gibi şeylerde getirilebilir, ILO kriterleri de bunda devreye girebilir tabii. Bu nedenle, benim sormak istediğim konu şu: Siz bazı şeyleri orada yerine getiriyorsunuz, yerine getirilmeyenler ne oluyor? Şöyle yaptığınız anlaşılıyor: Bir idari para cezası veriyorsunuz, bu rakamlardan gördüğümüz kadarıyla, para cezaları bence caydırıcı değil gibi; bu konu bir düzeltilebilir. Bir de nedir? Kapatma cezası var. İşte ne kadar kapatıyorsunuz onu da bilmiyorum yani belli bir ay mı kapatılıyor, örneğin süresiz kapatma gibi bir şey var mı? Bence bunda ekleyecek bir şeyiniz varsa “Bizim etkili olabilmemiz için kapatmamız süresiz olabilmeli veya idari para cezalarımız maden yöneticilerinin dikkate alacağı şekilde şu kadar artırılmalı.” gibi şeyleri de bize açıkça söylemeniz gerekiyor. Çünkü bizim artık bundan sonra ülke olarak başka bir maden kazasını duymamamız lazım, biz o çağdayız. Dünya duymuyorsa biz de duymayacağız, duymamamız lazım. Burada hepimizin ortak görüşüdür bu ve bu kapsamda da şöyle bir avantajı var aslında Çalışma Bakanlığının: Biliyorsunuz, Türkiye Taşkömürü İşletmelerinin müfettişleri var, onlar sizin yerinizde olsaydı “Kendisini korumuş,” derdik ama siz başka bir Bakanlıksınız ve bu tür şeyleri yani Türkiye’deki tüm iş kazalarına, efendim tüm işletme kazalarına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Daha doğrusu aynı bakanlığa bağlı olmayan ve tamamen denetim yetkisine, iş güvenliğini sağlama yetkisine sahip bir Bakanlıksınız, bu bakımdan da aslında avantajlısınız. Yani sizin etkinliğinizi azaltan neler varsa bir kere biz onu sizden bekliyoruz. Geçen ki kurumlardan daha iyi bir sunumunuz oldu, ben ona dikkat ettim yani kazaya, münhasır olaylara girmişsiniz ama biraz daha girmeniz lazım. Biraz önce arkadaşımız hanımefendi de söyledi “Bu kazaya ilişkin nedir raporunuz?” diye, bunların hepsi çok önemli. Başkanım gerekirse Teftiş Kurulumuzdan bir rapor almamız lazım, daha etkin hâle gelebilmemiz için. Bizim amacımız nedir? Hem bunu araştıracağız ama hem de neler yapacağımızı, yasal olarak neler yapacağımızı, şu anda elimizdeki yasalarla neleri uygulayabileceğimizi; hepsini tespit etmemiz lazım ve Çalışma Bakanlığı Teftiş Kurulunun, iş müfettişlerinin, iş güvenliği uzmanlarının son derecede yetkili ve son derece önemli bir görev yaptıklarını, hatta birinci derece de öncelikli bir kurum olduğunuzu bilmenizi ve buna göre davranmanızı özellikle rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Serpil Kemalbay, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sorularıma ek sorular sormadan önce öncelikle bu kurulun teknik bir kurul olmadığını söylemek istiyorum. Biz burada Amasra maden katliamını incelemekle ve araştırmakla sorumluyuz ve burada sadece teknik bir meseleyi araştırmıyoruz, bu teknik meselenin arkasında yatan siyasi kararları da sorgulamak zorundayız. O yüzden bunu sadece teknik bir komisyon olarak ele almak ve burada gündeme getirdiğimiz konuları da hafife almak, âdeta gayrimeşru ilan etmek; bence buradaki, bu kuruldaki

hiç kimsenin yapmaması gereken bir şeydir. Saygı duyulması gerekiyor çünkü bakın, Türkiye’de iş cinayetleri ve meslek hastalıklarıyla ilgili kronik bir sorun var, kronik bir şekilde her yıl tekrar eden iş cinayetleri var ve gizli bir salgın olarak yaşanan meslek hastalıkları gerçeği var.

Şöyle bakarsak, bu, sadece AKP yıllarındaki iş cinayetlerinin, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi tarafından düzenlenen son yirmi yıllık grafik. Çalışma Bakanlığının istatistikleri belki bununla bire bir örtüşmüyor olabilir ancak eminim ki buna çok yakın bir grafik olacaktır. Son yirmi yılda eğer en az 30 bin işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitiriyorsa o zaman bunun arkasında sadece teknik bir problem olamaz. Yani teknik sebeplerde bu kadar yeteneksiz miyiz Türkiyeliler olarak? Niye başka ülkelerde bu teknik sorunlar bu kadar sorun olmuyor da bizde sorun oluyor; bunu o zaman sormalıyız. Sadece son on ayda, yine aynı İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisinin raporunda en az 1.521 kişi yaşamını yitirdi ve bunlardan 90’ı kadın işçiler, 54’ü çocuk işçi, 80’i mülteci işçi, göçmen işçi. Bu sistematik işçi katliamlarının sadece AKP döneminde başladığını da söylemiyorum. Türkiye’de ucuz bir emek rejimi var ve bu ucuz emek rejimi 12 Eylül darbesinden sonra daha da -ne diyebilirim- kuralsızlaştırıldı ve sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda daha da düzenlendi. 12 Eylül askerî darbesinin esasında yapıma sebebi de bu sermaye birikim sürecinin mekanizmalarını sermayeden yana döndürmekti; o yüzden işçilerin örgütlenmeleri baltalandı. Sendikalı olmak eğer yandaş sendika değilseniz kriminalize edildi. İşçi grevleri, direnişleri yasaklandı birçok kez ve 15 Temmuz 2016’dan sonra da işçi grevleri aynı şekilde, Erdoğan’ın övünerek söylediği şekilde yasaklandı. Şimdi, bu konulara bunlardan bağımsız bakarak hangi sorun çözülebilir ki? Bence kesinlikle sorunlar çözülmez. Eğer teknik olarak çalıştığımız zaman yani işçi sağlığı, iş güvenliği konusundaki eksiklerimizi belirlediğimiz zaman sorunlar çözülseydi, o zaman Soma raporundan sonra bu katliamın olmaması gerekiyordu, iş cinayetlerinin durması gerekiyordu. Orada bütün teknik meseleler, hepsi olmasa bile birçok mesele açığa çıkartılmıştı; özellikle maden iş cinayetlerinde. Dolayısıyla, aslında burada sonuca ulaşabilmemiz için meselenin arkasındaki ucuz emek rejimini sorgulamamız gerekiyor. Bu ucuz emek rejiminin sürmesi için hangi irade var, hangi irade şuradaki bu ölümlere rağmen ucuz emek rejimini sürdürüyor? Bu, işte siyasi iradedir; bu, Çalışma Bakanlığında Çalışma Bakanı ve o heyettir ve bu masanın etrafında da iktidar cenahıdır. Yani buradaki ucuz emek rejimini sürdüren, buna karar veren “Her ne olursa olsun çarklar dönmelidir.” diyen siyasi iradeyse o zaman burada karar verici olan da bu işçilerin ölümüne karar veren de bence siyasi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Devam ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun lütfen.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sonuçta, bu grafiğin faili burada siyasi iktidardır. Ben, son yirmi yılı burada tartışıyorum çünkü son yirmi yılda siz iktidardaydınız, ondan önce de benzer bir ucuz emek rejimi elbette ki vardı. Dolayısıyla, aslında teknolojiden, bilimden yararlanmayan, bilimsel olarak kendini geliştirmeyen, onun yerine hep işçilerin sırtına basarak sermaye biriktirmeyi marifet sayan bu siyasi anlayış, bu sermaye biriktirme anlayışı, aslında, bu işçi katliamlarının da faili oluyor ve şunu açıkça burada da söylemek lazım: Meslek hastalıkları kimin eliyle gizleniyor? Çalışma Bakanlığı eliyle gizleniyor. Çalışma Bakanlığı, biraz önce burada yapılan sunumda kömür tozlarının iki yönlü etkisi olduğu söylendi; bir tanesi meslek hastalığı, bir tanesi de orada patlayıcı fonksiyonu sebebiyle yani diğer patlayıcı etkenlerle birlikte, yanıcı etkenlerle birlikte... Şimdi, iki tane yönü var. Burada, biz, hiçbir zaman gerçek anlamda meslek hastalıklarını konuşmuyoruz. Meslek hastalıklarının şuradaki grafikteki işçi ölümlerinin 6 katı kadar, en az 6 katı kadar fazla olduğunu düşünürsek burada büyük bir işçi kıyımından söz edebiliriz.

Peki, “Niye meslek hastalıklarını Çalışma Bakanlığı gizliyor?” diye o zaman burada muhataplarını bulmuşken sormamız gerekiyor. Türkiye’de meslek hastalığı sebebiyle yaşamını yitirmiş kaç maden işçisi var? Ben tarih vermiyorum, siz son 2022’den geriye doğru birkaç yıllık istatistikleriniz varsa elinizde paylaşırsanız sevinirim. Ama ben şuna hep tanık oldum: Siz meslek hastalıklarıyla ilgili hiçbir istatistik tutmuyorsunuz ve hatta öyle ki uluslararası alanda katıldığınız toplantılarda gülünç duruma düşüyorsunuz yani size göre Türkiye’de hiç meslek hastalığı yok ama OECD ülkelerinin verileri bu konuda oldukça kabarık. Dolayısıyla, onların karşısında bu kadar gülünç duruma düşmekten de bıktığınız için Hükümet strateji planlarında şunu yapıyor: E, biraz meslek hastalığı gösterelim diye yapılandırıyor. Bakın, bu da çok büyük bir kötülük değil mi? Bir kötülük yapılmıyor mu burada? Bu, meslek hastalıkları sadece hastalık değil ki insanlar bu hastalıktan ölüyorlar, yaşamlarına son veriliyor. Bunun kararını kim veriyor? Bunun kararını veren aslında işte, bu siyasi iktidarın ta kendisidir. Siyasi koltuklarda oturanlar diyorlar ki: Yeter ki Türkiye’de sermaye biriksin, kömür tozundan akciğer kanseri olup yaşamını yitiren işçilerin hiçbir önemi yok. Bence bunun anlamı tam da budur. Yani hele hele bu konuda işletmeleri sorumlu tutmamak, işletmeleri kayırmak, meslek hastalığı için meslek hastalıkları hastanelerinin sayısını azaltmak ya da oralara yapılan başvuruları hem iş kazası, sakatlanma, uzuv kaybı hem de meslek hastalığıyla ilgili o oranların üzerinde oynamak, insanların yaşamını ilgilendiren bu kadar hayati konularda cimrice davranmak bu kazalardan ve meslek hastalıklarından dolayı iş yerlerinin, patronların, sermayenin cezasızlık politikasıyla âdeta ödüllendirilmesi; ya, siz geçin, yapın, siz yeter ki üretimi yapın, kazanın, biriktirin sermayeyi, biz size göz yummayacağız... Hele hele bu ülkenin başında duran Erdoğan’ın her defasında, işte, Soma’da “kader, kaza, fitrat” demesi, Amasra’da “kader planı” demesi ve bu katliamları normalleştirmesi kesinlikle ve kesinlikle affedilemez suçlardandır diye düşünüyorum çünkü siz iş cinayetlerini normalleştirdiğiniz zaman tamamen yüzde 100 önenebilecek olan bu işçi cinayetlerini ne yapıyorsunuz; normalleştiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Devam ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Normalleştirdiğiniz bu işçi cinayetlerinde yargıçları değiştirerek failleri Soma’da olduğu gibi kurtarırsanız o zaman herkes bilir ki -nasılsa bir şekilde- bir kere patronlar, sermaye sahipleri hiçbir şekilde ceza almayacak; mühendisler, teknik çalışanlar bir miktar ceza alabilir, bürokratlar zaten ceza almaz, hele hele siyasi sorumluluğu olan bakanlar ise koltuklarında oturmaya devam ederler ve timsah gözyaşlarına burada tanıklık ederiz. O yüzden, lütfen, kimse bu konuların teknik konular olduğunu bize söylemesinler. Bu istatistiklerin böyle her yıl devam etmesinin sebebi bu siyasi kararlardır, üretim rejimidir. Bu üretim rejimini durduramadığımız sürece yarın da, 2022’nin sonuna kadar da iş cinayetleri devam edecek; 2023’te de, daha sonra da. O yüzden bu üretim rejimine bir son vermemiz gerekiyor. Aynı şeyi, daha önce de söyledim, pandemide de yaptık yani işçilerin ölümü pahasına pandemide de “Çarklar dönsün.” dedik. Neden? Efendim, Türkiye’de çünkü işçilerin ölmesinin bir bedeli yok.

Şimdi, Soma’ya dönersek Soma’da alınan kararlar uygulanmadı. Mesela, Karadon -sanıyorum siz de hak vereceksiniz- bu işçi, maden cinayetinin çok benzeri olan bir katliam; Karadon’dan ders alınmadı. Bunların arkasında yatan sebepleri açıkladım.

Şimdi, bakın, bir ülkede bir sermaye temsilcisi Rifat Hisarcıklioğlu, kalktı, şunu söyledi: “Biz bu ATEX Yönetmeliği’ni her sene ertelettik.” Yani 2019’a kadar erteletildi, erteletilmesinin arkasında da Rifat Hisarcıklioğlu kendisinin olduğunu söyledi. Bu ATEX Yönetmeliği’nin uygulamalarının ertelenmesinin sahadaki karşılığı ne? Sahadaki karşılığı, iş cinayeti; buna karar verildi. Ve Maden

Mühendisleri Odası burada yürütmeyi durdurma kararı alarak en sonunda -2019'da sanıyorum ki- bu yanlış kararın önüne geçmiş oldu. Burada emeği savunan işçilerin; halkın sağlığını savunan kurumların ne kadar önemli olduğunu görüyoruz. Eğer siz sadece yandaş sendikaların güçlenmesini, sadece yandaş bazı kurumların varlığını garanti altına alır, diğerlerini kriminalize ederseniz, diğerlerini yok etmeye çalışırsanız burada da gene bir kötülük yapmış olursunuz, burada da gene bağımsız kurumları, bağımsız kuruluşları ortadan kaldırarak işte, biraz önce verdiğim örnekte olduğu gibi, bir yanlışın sonlandırılması konusundaki iradeyi de ortadan kaldırmış oluyorsunuz.

Sendikaların neden iş cinayetlerinin karşısında durmadığını bize kimse açıklayabilir mi? Bugün, yüzde 15 oranında sanırım, sendikalar örgütlü; e, bunlar nasıl sendikadır? Nasıl sendikadır ki göz göre göre gelen, dışarıdaki insanın bile bildiği bu işçi cinayetlerini durdurmak için üretimden gelen gücünü kullanamıyor. Sendikalı olmak ne demektir? Üretimden gelen gücünüzü kullanarak çalışma yaşamında işçilerden yana, emekten yana iyileştirmeler yapılmasıdır. Bir işçi işyerinde iş cinayeti gelip gelmediğini görebiliyor zaten, işçiler bu tehlikeyi herkesten iyi, Çalışma Bakanlığı müfettişlerinden de iyi bir şekilde hissediyor, nasıl bir ortamda çalıştığının, bu ortamda işçi sağlığı, iş güvenliğiyle ilgili gerekli önlemlerin alınıp alınmadığını işçiler biliyor ama işçilerin bildikleri bu gerçek karşısında örgütlülüğü dağıtıldığı için, örgütlü olarak kendini ifade etmesi kriminalize edildiği için, bu konuda sermaye birikim rejimi için bu istenmediği için, işçilerin öz savunmalarını yapmaları, kendilerini savunmaları istenmediği için işte, bugün yandaş bazı sendikalar da madenlerdeki bu katliamı seyrediyorlar. Bu kabul edilemez bir durumdur. Eğer biz gerçekten işçi cinayetlerini durdurmak istiyorsak sendikal özgürlüklerin önünü de açmamız gerekiyor yani bu, 1 Mayıs bayram ilan etmekle olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Devam edeceğim Sayın Başkan.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Peki, soru bu kadar uzun mu sürüyor Başkanım?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bir toparlarsak lütfen...

Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tahammül edeceksiniz.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – “Ek sorumuz var.” demiştiniz ama yirmi dakika oldu.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tahammül edeceksiniz. Sizin çizdiğiniz sınırlarda tartışmayacağız.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – İkinci konuşmanız bu.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Gerçekleri, hakikatleri açığa çıkarmak için tartışacağız. Acılı olduğunuzu söylüyorsunuz, o zaman, bunları iyi dinlemeniz lazım.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Hayır, ek soru değil de normal söz isteseydiniz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ek soru. Bunların hepsinin çok önemli olduğunu ve burada ifade edilmezse eğer vicdanen rahatsız olacağımı söylemek istiyorum. Eğer halkım bana yetki verdiyse bunları burada anlatmalıyım.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Hayır, ek soru istemeseydiniz. Ek soru sormak için süre istediniz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ne konuşacağımıza siz karar veremezsiniz, kusura bakmayın. Sikildiysanız çıkabilirsiniz.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – O zaman yanılmayacaksınız yönetimi de lütfen.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun, lütfen toparlayın.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – “Yanıtma” diye bir şey yok. “Yanıtma” diye... Siz de Başkanın avukatlığına soyunmayın.

Bakin, burada özgürce konuşacağız, tartışacağız, gerçekleri açığa çıkarmak için bunları konuşmamız gerekiyor.

Bu arada, insicamımızı bozduğunuzu da söylemem gerekiyor.

Sonuç olarak, bir işyerinde işçi sağlığının, işçi sağlığının, iş güvenliğinin sağlanabilmesi için gerekli koşullardan bir tanesi de sendikalaşmanın özgürce olmasıdır, sendikalar, işçilerin gücüdür. Siz, işçilerin gücünü elinden alarak onları aynı zamanda ölüme mahkûm ediyorsunuz. İşçilere saygılı olmak, işçilerin yaşam hakkına ve emek haklarına saygılı olmak, 1 Mayıs bayram ilan etmekle olmaz. 1 Mayıs bayram ilan edelim ama onların sendikalaşma özgürlüklerine, grev, toplu sözleşme haklarına, yakın ve ciddi bir tehlikede de işi durdurma haklarına saygılı olalım. 6331’in pek çok şeyi olduğu gibi bu konu da yine kâğıt üzerindedir. Kâğıt üzerinde bakarsanız -sizin de çokça övündüğünüz gibi- proaktif bir iş güvenliği yasası duruyor ama nerede duruyor? Rafta duruyor ve bu İş Güvenliği Yasası’nın -hani piyasalaştırılmış bir yönünü bir tarafa bırakırsam- iyi yönlerinin hiçbirisi de uygulanmıyor. O iyi yönlerinden bir tanesi de yakın ve ciddi tehlike gördüğünde işçinin çalışmama hakkını kullanmasıdır. İşçilerin bu haklarını kullanamadığını biliyoruz. O kurulların -yani bu gözlem ve ismini şu an hatırlayamıyorum ama- bu konuda yönetimde oluşturulan kurulların, iş güvenliği kurullarının işçiden yana düzenlenmediğini, gene oraya yandaş birilerinin konularak bu hakların da işçilerin elinden alındığını biliyorum. Dolayısıyla bir taraftan ucuz üretim rejimi yaparak, sermaye birikim rejimini ucuz emek üzerine kurarak, bir taraftan sendikaları baskı altına alarak, bir taraftan halkın çıkarlarını savunan bağımsız kuruluşları yok ederek biz, burada bir dahaki kazaların ve iş cinayetlerinin olmasını önleyemeyiz. Öncelikle, demokratikleşmeye ihtiyacımız var, sendikalaşmaya, özgür sendikalaşmaya ihtiyacımız var ve ucuz emek rejimini terk etmeye, cezazırlık politikalarını terk etmeye ihtiyacımız var.

Şimdi, Çalışma Bakanlığı müfettişleri gidiyorlar, Amasra’da sensörlerdeki kayıtları inceliyorlar. Biliyoruz ki sensörler kazayı önlemez, sensörler size bilgi veriyor. Acaba tehlike sınırları aşılmış mı, aşılmamış mı? Metan gazı -işte tehlikeli olan ölçü nedir; 1,5 mudur o rakamı geçmiş mi geçmemiş mi? Yönetmeliklerde belli olan bir şey var, tehlike sınırına geldiğiniz zaman elektrikler kesilir, işletme durur, ta ki tehlikeyi bertaraf edinceye kadar. Siz acaba sensörlerdeki bu kayıtları okuduktan sonra üretimin durup durmadığına da dönüp bakıyor musunuz? Üretim verilerinin kesintiye yani aynı şekilde daha... Diyelim ki sekiz saat üretim durdu, gerçekten o gün üretilen kömür miktarı da durdu mu? Sıfır mıdır ya da ne kadardır? Bunu da denetliyor musunuz? Bunu birçok işletme için de söyleyebiliriz yani başka faktörlere de bakıp iş güvenliğinin ciddiyetle yapıldığını, iş güvenliği kurallarına ciddiyetle uyulduğunu teftiş ediyor musunuz? Bunu bir sormak istiyorum. Yine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN TANER YILDIZ – Lütfen, toparlayalım. Beşinci kez aynı şeyden...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Toparlıyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Tabii ki söz vereceğiz ama lütfen toparlayalım.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tekrar olan konular olmayacak.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun lütfen.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Emniyetin bir raporu olmuş, onunla ilgili de bir şey sormak istiyorum, diyor ki: “Amasra’da gaz tahliye eden fan arızalıydı.” Böyle bir fan var mıdır yani metan gazını tahliye eden bir şey var mıydı? Bir de eğitimlerle ilgili “İş Güvenliği eğitimleri yetersizdi, alınmamıştı.” diye bir cümle var, onu da size sormuş olayım. Belki daha önce bu sorulmuş olabilir.

Sizce iş kazaları yüzde yüz önlenebilir mi? Bunu da sormak istiyorum.

Bu kadar.

Teşekkürler.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Peki, teşekkür ediyoruz.

Son sözü Ali Şeker Milletvekilimize veriyorum.

Buyurun lütfen.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, maden faaliyeti, iş güvenliğinin en üst düzeyde tutulması gereken alanların başında geliyor ve yurt dışında bu işi düzgün yapan yerlerde de maden faaliyetinin masraf kısmının yaklaşık üçte 2’si iş güvenliği tedbirlerine yönelik maliyetleri oluşturuyor. Bunda tasarruf ettiğinizde, maalesef, insan hayatıyla bunları ödemiş oluyorsunuz. Soma’da davayı izlediğimde, oradaki ifade veren çalışanlar sadece bir tane termometrenin yani ısı ölçerin bile bir tanesinin çalışır durumda olduğunu ifade ediyordu. Burada da bakıyoruz ki -hani az önce bir arkadaşımız “Siyaseti karıştırmayalım.” dedi ama- orada liyakatten uzak, siyasi kayırmalarla yapılan işe yerleştirmeler ve orada asıl üretenden çok diğer çalışanların olması maalesef burada sıkıntılardan biri. Daha yeteri kadar tecrübesi olmayanların çavuş noktasına geçtiklerini ifade ediyorlardı. Yani oradaki acılı ailelerle görüştüğümüzde, maalesef... O 42 madencinin ailesine bir kere daha başsağlığı diliyorum buradan ama bunların tekrarlamaması gerekiyor. Yani 301 madencinin katledildiği Soma’yla ilgili Araştırma Komisyonu Raporu burada ama oraya uyulmadığı için biz bugün bunları yaşıyoruz. Bugünkülerin de burada, tutanaklarda kalmaması için, işte, arkadaşlarımızın dinlemesi önemli diyoruz ki bunların vicdanen de sorumluluklarını bilsinler, sadece okuyup geçmesinler ve gereğini yapsınlar istiyoruz. Bizim oradaki görüştüğümüz ailelere madenciler “Havalandırmalar çalışmıyor ve havalandırmalar tamir olacak, yeni havalandırmalar yapılacak ve bir ay bize izin verecekler.” demiş, bütün konuştuğumuz aileler bunu bize ifade ettiler. Şimdi, 2019 sonunda, on ikinci ayın sonunda yapılan bir Sayıştay raporunda orada iş yeri sağlık görevlisi olarak bulunması gereken 4 kişi ama yer altında bulunan sıfır, sadece yer üstünde 1 kişi var, o da hangi vardiyada çalışacak, ne zaman çalışıyor belli değil. Yani sağlık görevlisinin 4 kişi olacağı yerde yer altında sıfır olması... Ve o günlerde durum neydi, bunun gereği yapıldı mı? Bu da önemli diye düşünüyorum.

Yine, barutçu 42 norm kadrosu var, sadece 1 barutçu var. Yani yeteri kadar tecrübeli kimsenin olmaması sorunu bize tecrübesiz olanların da tehlikenin ne olduğunun ilgili farkına varmadıkları için de ciddi problemler yaşamalarına sebep oluyor. Yine, diğer tamir bakım görevlilerinin de sayısının çok az olması oranın bir güvenli alan olmaktan uzaklaştığını gösteriyor.

Tahliye gazlarıyla ilgili olarak karbonmonoksit, vesaire ölçen sensörler on dokuz saatte 355 kez yani üç dakikada bir alarm seviyesine çıkıyor. Yani eğer sizin denetim sisteminiz dikkate alınmayacak duruma geldiyse artık yok demektir. Yani üç dakikada bir alarm seviyesine çıkılan öyle bir durumda siz nasıl hâlâ çalışmaya devam ettirdiniz? Ki son on dokuz saatteki veriler bunlar. Zaten 1,5’in üzerine çıktığı da görülüyor orada, elektrik kesilmesi gerekiyor. Uzun süreçteki ölçümlerde 1’in üzerinde metanın olduğu görülüyor, ona rağmen hâlâ üretim devam ediyor orada.

Bu tedavi gören hastalarda maalesef -sonraki, işte, Kilimli’de yaşananda da- çok büyük yarıklar var ve bunlar da çok ağır ızdıraplar çekecekler, çok ağır bedeller ödeyecekler. Onun için, herkesin işini ciddiyetle yapması gerekiyor, sorumluluklarını yerine getirmesi gerekiyor ki bu olaylar bir daha bir daha tekrarlamasın.

Selçuk Kozağaçlı řu anda yargılanıyor. Silivri’de pazartesi günü duruşmasındaydım. “Kutsal olan yaşamın kendisidir.” diyor Selçuk Kozağaçlı. Soma’da ve Ermenek’te kaybettiğimiz madencilerin avukatlığını yapıyordu kendisi ve hukuksuz bir şekilde řu anda hapiste ve hâlâ haksız yere yargılanıyor. Hâlbuki, onların uyarıları dikkate alınsaydı bugün biz bu katliamları, madenci katliamlarını yaşamayacaktık.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun Muhammet Bey.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle ben de daha önce 41 canımızın, ondan sonra da Taner Şen evladımızın ebediyete intikal etmesinden sonra hepsine Allah’tan rahmet diliyorum, ailelerine sabır diliyorum.

Yine, Zonguldak’ımızda özel bir ocakta meydana gelen kazada yaralanan vatandaşlarımıza da Allah’tan şifa diliyorum.

Şimdi, řu anda, özellikle kamudan ilgilileri dinliyoruz, bugün de burada Çalışma Bakanlığındaki ilgili arkadaşlarımızı dinledik.

Ben şöyle bakıyorum olaya: Elbette bu kazanın neticelerini bir şeye bağlayamayız yani şundan oldu, bundan oldu, hemen, biz, öyle kesin, net bir ifade kullanamayız ama özellikle taş kömürü ve linyitlerde grizu patlamasının en önemli etkenlerden biri olduğunu görüyoruz, tehlikenin en önemlisi grizu patlaması. O da neden oluyor? Metan, zaten taş kömüründe metan üzerinde taşıyor, var zaten. Bu metan, sadece üzerinde mi taşıyor? Hayır, nakliye galerilerine de sürseniz, o nakliye galerilerinin içerisindeki taşların içerisinde de metan olmuş olabilir, sadece kömürün üzerinde değil. Peki, metan sadece tek başına tehlikeli midir? O da hayır. Neyle birleşmesi lazım? Oksijenle birleşmesi lazım. Peki, ikisi birleştiğı zaman yeterli mi? Bu da yeterli değil. Grizunun, patlamanın olabilmesi için ne olması lazım? Ateş kaynağının olması lazım.

Şu ana kadar, biz, yapılan sunumlarda özellikle taş kömüründe, linyitte patlamalarda, geçmiş dönemdeki patlamalarda, tam böyle nedeninin, ateş kaynağının tespit edildiğini görmedik; yok ateş kaynağı. Şimdi, ne deniyor? “Havalandırma.” Ben şimdi, řu anda maden mühendisleri olarak, arkadaşlara soruyorum -Sayıştay raporlarında da olan havalandırma terse çevrilecek şekilde olmaması, bu sistem uygulansaydı Zonguldak’ta, Amasra’da meydana gelen bu kazada acaba ne olurdu? Siz bunu bir eksiklik olarak raporlara yazıyorsunuz ama bu kazadan sonra acaba yönetmelikte yazılmış da onun için mi buraya yazıyorsunuz, inanarak mı yazıyorsunuz; bunun cevabını almak isterim ve bu kazadan sonra da patlamadan sonra da bu havalandırma tersine çevrilseydi acaba oradaki vatandaşlar kurtulacak mıydı? Bunu açıklamak lazım arkadaşlar, bunu söylerken bunu da açıklamak lazım. Yani şunu söylemek istiyorum ben: Bu patlamanın esas nedenlerinden ateş kaynağının ne olduğunu bulmak lazım. Peki, en önemli şey, burada -Sayın Yavuzıılmaz da söyledi- yoğunluğu çok hafif, yaklaşık 0,554 gram ama hızı da hava hızından 1,6 kat daha hızlı olan tehlikeli bir gaz var. Siz, ocaklarda bütün sistemi denetliyor musunuz, mesela patlamayla ilgili kısımları da denetliyor musunuz; onun cevabını almak isterim, ona göre sorular soracağım. Yani delikler delinmiş, patlatma yapılacak, delik dizaynı, bir aynada kaç tane delik var, bunun derinliğı ne kadar, içerisinde ne kadar dinamit konuyor ve

sıkılması ne kadar, kullanılan patlayıcının miktarı, kullanılan kapsüllerin antigrizulu kapsül olması ve burada, patlamalarda gecikmeli patlama yapılıyor mu, yer altında bunları tespit ettiniz mi? Niye bunları söylüyorum? Burada metan gazı patlama esnasında ateşleme kaynağındaki ısı 650 dereceyse -bilimsel verilerden söylüyorum- on saniye...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İşçileri suçlamayın...

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – İşçileri suçlamıyorum, lütfen.

On saniye sonra patlama olabilir ama bu ısı 1.200 dereceyse bir saniye sonra patlama olabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Sayın Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun lütfen.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Arkadaşlar, ben kimseye müdahale etmedim, ne konuştuğumu da biliyorum, ben kimseyi suçlamıyorum. Burada suçlu da... Burada neyi arıyoruz biz? 42 canımız gitti, bunlar geri gelmez; bundan sonraki süreçte ben sorular soruyorum, kimseye de müdahale etmedim, kimse de bana müdahale etmesin; bakın, bunu söyleyeyim. Konuşurken herkesi dinledim sabırla, bana da müdahale edilmesini istemem.

Burada soruyorum ben şimdi sizlere: Bu kadar araştırmalarınızda yani ocaklarda yaptığınız araştırmalarda bu konularla alakalı, patlatmayla alakalı bu iş emirleri barutçulara verilirken bir anda, bir iş emrinden farklı iş emirleri yapıyorlar mı? Bir ocakta aynı anda farklı patlatma yapıyorlar mı? Bu anda kullandıkları malzemelerle alakalı eksiklikler gördünüz mü? Ben bunları sormak istiyorum. Bu olayda da ateş kaynağıyla ilgili sizin görüşleriniz nedir? Ateş kaynağı, en önemli şey yani...

Toparlıyorum.

En son olarak da... Denetlemeler yapıyorsunuz, yaptığınız bu denetlemelerde şunu söylüyorsunuz: “Yüzde 50 gidermeme oranı var.” yani eksikleri yüzde 50 gidermeme oranı var. Taş kömürü ve linyit madenleri dünyanın en tehlikeli çalışma alanları, en tehlikeli işlerinden bir tanesi. Burada verilen emirleri gidermeme oranı olmaması lazım, bunların anında giderilmesi lazım. Peki, sizin elinizi kolunuzu bu konuyla alakalı bağlayan yasalar, yönetmelikler var mı? Eğer varsa bunların da -az önce bir arkadaşımız da söyledi- açık açık konuşulup ve -bu Komisyonun da esas amacının bu olması lazım- bundan sonrasında Türkiye Büyük Millet Meclisinde oturulup tartışılıp kırmızı çizgiler belirlenip onlar üzerinde bir yol yürümemiz lazım yani bize hiç kimse şunu söyleyemez... Herkesin, 85 milyonun da ciğeri yandı, o evlatlar bizim evlatlarımız. Nasıl ki evlatlarımız şehit oluyor, 85 milyon canı yanıyor, burada da aynı mertebede, buradaki evlatlarımız şehit oldular, hepimizin canı yandı. Biz de oradaydık, biz de o gece oradaydık, bütün arkadaşlarımız, hiç ayırım yapmıyorum. Şu daha fazla üzüldü, ben daha fazla, o az falan, öyle bir şey yok ama bizim burada -tekrar ediyorum- bunları yapmamız lazım.

Bir konu da: Buradan elbette ki biz siyasi mesajlar veririz. Değerli arkadaşlar, bu çoğunluğu bize millet verdi; burada yönetme kabiliyetini, bu iradeyi bize millet verdi. Yedi ay sonra seçim olur, bu iradeyi birileri alır, yönetir. Bu yönetme şeklinde -Türkiye Cumhuriyeti hukuk devletidir- burada, bize kanunların, yasaların, tüzüğün verdiği şekilde burayı yönetiyoruz, ayrı bir yönetme şeklimiz yok. İnce ince mesajlarla beraber Sayın Cumhurbaşkanımıza mesaj veremezsiniz. Sayın Cumhurbaşkanımız ertesi gün, o kazanın oluşumundan sonra oraya gitmiş, acıları hep beraber paylaşmış, oradan da mesajlarını vermiş, demiş ki: “En ince ayrıntısına kadar bunun araştırılıp bundan sonra bunların bir daha yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınması...” Evet, gerekli önlemler neler? Bizim üzerimize düşen, burada bunları konuşup hep beraber bunları bir karara bağlayıp geleceğe, gelecek nesillere bu acıların yaşanmaması için...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sayın Cumhurbaşkanı 111 öneriye dair kararname yayınladı.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Hanımefendi, lütfen sözümü kesmeyin.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sayın Cumhurbaşkanı Soma’nın önerilerine ilişkin...

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Saygısızlık yapmayın, bakın, ben saygısızlık yapmıyorum sizlere.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Saygısızlık yapmıyorum.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Lütfen, bakın, siz konuşurken ben konuşmuyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Madem Sayın Cumhurbaşkanı her şeyi tek başına yapabiliyor...

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Lütfen sözümü kesmeyin, lütfen...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – ...Soma’da çıkan 111 öneriye karşı kararname çıkarsın, bir gecede çıksın, her şey güzel olsun o zaman.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Lütfen sözümü kesmeyin.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Madem Cumhurbaşkanı her şeyi tek başına yapabiliyor, Soma’dan sonra çıkan 111 öneriye ilişkin...

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Bundan sonra da konuşmacılar olduğu zaman aynı şekilde cevap vereceğim. Cevap hakkımın da saklı olması kaydıyla sözümü bitiyorum.

Bütün heyete saygılar sunuyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İstedığınız gibi konuşabilirsiniz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Evet, değerli arkadaşlar, lütfen konuşmacıya saygılı olalım ve herkes kendi sırası geldiğinde nasıl...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İstedığimi yapabilirim, siz karar veremezsiniz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Siz, mantıklı bulabilirsiniz, mantıksız bulabilirsiniz ama burası bir Komisyon Aysu Hanım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Öyle mi?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Burası bir Komisyon, belki farkında olmayabilirsiniz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Farkında değil miyim Komisyon olduğunuzu?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bakın, müdahale ettiğinizden dolayı... Lütfen müdahale etmeyin.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben konuşurken onlar da bana müdahale ediyor, o zaman onlara demiyorsunuz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Etmediler, yok hayır. Ben bakıyorum, her yere bakıyorum, yok.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Hiçbir şey söylemediniz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Lütfen Aysu Hanım, lütfen...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bir kere bu yönetim şeklinizi kabul etmiyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Siz etmeyebilirsiniz, etmediğiniz de şöyle... Rahatsız olduğunuzda da çıkabilirsiniz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Çıkmıyorum efendim. Siz zaten kimseyi dinlemiyorsunuz ki.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Kalabilirsiniz ama yerinizden konuşmayın lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İstedığımı yaparım, istediğimi konuşurum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Söz almadan istediğinizi yapamazsınız.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Siz karar veremezsiniz efendim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Saygılı olun lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Siz, çocuk azarlar gibi sürekli “Saygılı olun, saygılı olun.” diyemezsiniz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Saygılı olun, kendinizi azarlattırmayın.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Hadi oradan! Hadi oradan!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Kendinizi azarlattırmayın.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Siz benimle ne biçim konuşuyorsunuz!

BAŞKAN TANER YILDIZ – “Ne biçim konuşuyorsunuz!” demeyin.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ne biçim konuşuyorsunuz!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Kendinizi azarlattırmayın.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Karşınızda bir milletvekili var.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Siz milletvekili gibi davranmıyorsunuz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben sizin öğrenciniz değilim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Davranmıyorsunuz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Saygısızlık yapmayın.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ya, bırakın ya, lütfen Allah aşkına.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Siz kimsiniz de beni azarlıyorsunuz!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan, sabahdan beri sataşmalar olabilir ama “saygısızlık” diye nitelendirmeyin.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Müzeyyen Hanım, yalnızca size bir şey soracağım, lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Siz saygısızlık yapıyorsunuz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Müzeyyen Hanım, ben size herhangi bir nezaketsizlik yaptım mı?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Estağfurullah bakın ama...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ne demek “Saygısızlık yapıyorsunuz.” Bırak ya!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Müzeyyen Hanım, bakın, şahsınıza soruyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ne demek ya!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ben, size hitaplarımda, söz alırken, söz verirken herhangi bir nezaketsizlik yaptım mı Müzeyyen Hanım? Size karşı söylüyorum, bakın...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kimseye yapmadınız ama...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kusura bakmayın Sayın Başkanım...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Müzeyyen Hanım, bakın, ben size yaptım mı?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Nezaketli olun!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hayır yapmadınız ama....

BAŞKAN TANER YILDIZ – Niçin size yapmadım?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Nezaketli olun!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Siz, herhangi bir kimsenin sözünü kesmediniz, söz vaktinizi beklediniz ve aldınız. Ben, size, herhangi bir nezaketsizlik yapmadım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan, zaman zaman sataşmalar olabilir, hemen “saygısızlık” olarak nitelendirmek yanlış diyorum ben. Yani hemen “Saygısızlık etmeyin.” diye bir karşı duruş sergileniyor.

BAŞKAN TANER YILDIZ – 4’üncü kez uyarılmış olmamdan sonra anlamayan kişiye ben bunu söylerim, anlamayan kişiye söylerim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İlk andan beri devam ettiniz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Oturduğu yerden böyle sürekli konuşmakla olmaz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Söz veriyorsunuz ki.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Burada Komisyona saygılı olacak.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – “Ben söz verirsem konuşursun.” diyorsunuz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bir bayan olması saygısızlık yapmasını meşru hâle getirmez, lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ne alakası var!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Lütfen, size konuşmuyorum ben.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ne alakası var!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Size konuşmuyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ne alakası var!

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Başkanım, tamam, yeter.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Söz verirsiniz, herkes istediği gibi konuşur. Siz tahrik ediyorsunuz. Siz Başkansınız, Başkan gibi yönetin.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar, şimdi, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğüne sözü veriyorum.

İnşallah, sunumuzu yapın, ondan sonra tekrar milletvekillerimize söz vereceğim.

Buyurun lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sorulara cevap verilmedi galiba, verildi mi?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ben ayarlayacağım onu, ben onu düzenliyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yani bu sorulara...

AYDIN ÖZER (Antalya) – Konu değişir Başkanım.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Değişmez, aynı, iş sağlığı bu.

Buyurun lütfen.

IV.- SUNUMLAR (Devam)

4.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhittin Bilge'nin, Genel Müdürlüğün yapısı, madenlerle ilgili mevzuat, denetim ve rehberlik faaliyetleri ile yaptıkları diğer çalışmalar hakkında sunumu

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ MUHİTTİN BİLGE – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Efendim, Çalışma Bakanlığı teşkilatı altında 1945 yılında İşçi Sağlığı Genel Müdürlüğü olarak kurulan İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğümüz, 2003 yılında İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü olarak yeniden planlanmıştır. Genel Müdürlük teşkilatında 3 genel müdür yardımcılığı, bunlara bağlı 8 daire başkanlığı ve 1 tane de enstitü başkanlığı bulunmaktadır. Yine, Genel Müdürlüğümüzde 200 çalışma uzmanı, 112 mühendis, tekniker, teknik personel, 110 diğer personel olmak üzere 422 kişi görev yapmaktadır. 20/6/2012 tarihli 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'yla müstakil bir düzenlemeye kavuşan İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğümüz, söz konusu kanun ve altında 36 tane yönetmelik ve 11 tebliğle hem kamu hem de özel sektör dâhil olmak üzere bütün faaliyet alanlarında tüm çalışanların sağlığı ve güvenliği konusundaki gelişmeleri teşvik edecek önlemler sunmakta ve tüm iş yerlerindeki riskleri kontrol altına almak için geniş kapsamlı bir strateji belirlemektedir. Buna göre, iş sağlığı ve güvenliği alanında inceleme ve araştırma çalışmaları yapmak, projeler yürütmek, iş sağlığı ve güvenliği alanında mevzuat çalışmaları yürütmek, İSG profesyonellerinin eğitim ve belgelendirme usul ve esaslarını belirleyerek -yani iş sağlığı ve güvenliği uzman ve hekimlerinin- yetkilendirme işlemlerini yürütmek; Ortak Sağlık Güvenlik Birimi yani OSGB, eğitim kurumları ve iş hijyeni laboratuvarlarını yetkilendirmek, kontrol ve denetimini sağlamak; İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü İSGÜM'ün faaliyetlerini yönetmek, kişisel koruyucu donanımların piyasa gözetimi ve denetimini yapmak, standart çalışmaları yapmak, normlar hazırlamak, geliştirmek, İSG alanında yayın, dokümantasyon ve rehber çalışmaları yapmak gibi önemli işlevleri yerine getirmektedir. Ayrıca, söz konusu kanunumuzla birlikte risk değerlendirmesi, sağlık gözetimi, acil durumlara hazırlık, çalışanların bilgilendirilmesi ve eğitimi, büyük endüstriyel kazaların önlenmesi gibi birçok konuda işverenlere yeni yükümlülükler getirilmekte ve onlarla birlikte ortak projeler hazırlanarak çalıştaylar düzenlenmekte, saha ziyaretleri yapılmaktadır.

Efendim, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünün madenler gibi Türkiye'de en çok ölümlü kazanın olduğu bir sektörde de mevzuatta çok önemli hükümleri olduğunu görüyoruz. Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği 2013'te yayınlanmıştır ve Soma maden kazasından sonra, ondan sonraki maden kazalarından sonra da bunlara çeşitli eklemeler yapılarak bugün, neredeyse eksiksiz bir hâle getirilmiştir.

Buna göre, grizulu veya yangına elverişli kömür damarlarının bulunduğu ocaklarda tüm çalışanların çalışma süresince yönetmelikte belirtilen kaçış sürelerini TS-EN 13794 sayılı standartta belirtilen kriterleri sağlayacak oksijenli ferdi kurtarıcı bulundurması ve gerektiğinde kullanması zorunluluğu getirilmiş ve karbonmonoksit maskelerinin kullanımı yürürlükten kaldırılmıştır. Faaliyet alanları ile yeryüzüne çıkış ağız arasında oksijenli ferdi kurtarıcı değişim istasyonları getirme, kurma zorunluluğu getirilmiştir. Yine, ILO'nun 176 sayılı Sözleşmesi'yle taahhüt etmiş olduğumuz yer altında çalışanların takibini sağlayacak olan personel takip sistemi zorunlu hâle getirilmiştir. Bant konveyörlerin antistatik ve alev yürütmez özellikte olması, ısınmayı veya tutuşmayı tespit etmek üzere sensörlerin bulundurulması ve ortaya çıkabilecek herhangi bir yangının ilerlemesini durduracak sıklıkta soğutma/söndürme sistemiyle donatılması zorunluluğu da getirilmiştir. Madenlerde kendiliğinden yanmaya karşı bekleme barajları ve diğer gerekli önlemler, su ve gaz degajına karşı ise kontrol sondajları gibi ek önlemler getirilmiştir. Jeoloji ve damar yapısı müsaade ettiği müddetçe kömür içerisinde ilerleme yapılmaması esas alınmıştır. Kömür içerisinde ilerleme yapılması gereken durumlarda ise ana yollar ve havalandırma yollarında kömürün havayla temasını tamamen kesecek şekilde tedbirlerin alınması zorunluluğu getirilmiştir. Acil bir durumda çalışanların yer üstüne çıkmalarını kolaylaştırmak için hayat hakkı kurulması zorunluluğu getirilmiştir. Genellikle dik ve dike yakın damarlara sahip olan yer altı

maden iş yerlerinde, başyukarılarda, insan ve malzemeyle cevher ve pasanın birbirinden ayrı şekilde en az 2 yolla taşınması zorunluluğu getirilmiştir. Havalandırma sisteminin acil hâllerde ve ihtiyaç hâlinde kullanılabilmesi için hava yönünü ters çevirebilecek özellikte olması da getirilen zorunluluklardan bir tanesidir.

Efendim, bizim denetim ve rehberlik faaliyetlerimiz ise OSGB üzerinden yürütülmektedir. Bilindiği üzere, OSGB'ler -yani Ortak Sağlık Güvenlik Birimleri- iş yerlerine iş güvenliği uzmanlığı ve iş yeri hekimliği hizmeti veren kuruluşlardır. Bugün, 2.427 tane OSGB'miz mevcuttur. Bu kapsamda, 2022 yılında, şu ana kadar yani on aylık periyotta 800 tane OSGB'nin denetimini yaptık. Bu OSGB'lerin 2021 yılında 160 tanesinin belgesi tamamen iptal edildi. Yine 2021 yılında 38 tane OSGB'nin belgesi askıya alındı. 2022 yılının on aylık periyodunda ise 134 tane OSGB'nin yetki belgesi iptal edildi. Yine 2022'de, on aylık süreç içerisinde, askıya alınan OSGB belgesi sayısı 48. Bunlara yönelik çalışmalarımız, denetimlerimiz devam etmektedir.

Biz, bugüne kadar, rehberlik faaliyetlerinde de Türkiye'de -günümüze kadar en pahalı olan- MİSGEP yani özellikle Madencilik Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi Projesi'ni 2019'dan günümüze kadar ve 2023 sonuna kadar sürdürmekteyiz, sürdürmeye devam ediyoruz. Bu bağlamda, 17 milyon-6 milyon avro bütçeyle AB-TR ortak finansmanında büyük bileşenlerin olduğu büyük projeler ve büyük iş yerlerine, çalışanlara, işçilere, üniversitelere yönelik girişimler gerçekleştirdik. Üç bileşeni olan bu proje kapsamında "teknik yardım bileşeni"yle -ki bu 4 milyon avroluk bir bütçeye sahiptir- 10 bin maden çalışanına İSG eğitimleri ve sağlık gözetimi verdik, 3.176 işveren, İSG profesyoneli ve öğrenciye eğitimler verildi.

Yine, MİSGEP'in "doğrudan hibe bileşeni" kapsamında -ki bunun tutarı 7,6 milyon avrodur- 30 kömür ve 50 metal madeni ziyaret edilerek toplam 80 faydalanıcı madene saha ziyaretleri yapılmış, sahanın ihtiyaçlarına çözüm üretilmeye çalışılmıştır. Yer altı maden ocaklarına yapılan 420 adet saha ziyaretiyle yerinde gözlemler yaparak tam 7.800 çalışana ulaşılmıştır. Saha ziyaretleri sonunda, her bir iş yerine özgü, akademisyenlerin analizleriyle de desteklenen tavsiye raporları hazırlanmaktadır. 80 faydalanıcı yer altı maden iş yerine İSG profesyoneli görevlendirme maliyetleri, tahlisiye eğitimleri ve TS 13741 Yönetim Sistemi Standardı entegrasyonu kapsamında, toplam 18,8 milyon Türk lirası hibe desteği sağlanmıştır. Maden sektörüne yönelik bu program, 2023 yılında da devam edecektir.

Yine, MİSGEP projemizin hibe bileşeni kapsamında -ki bu 6 milyon avrodur- 18 hibe projesi mevcuttur. Hibe faydalanıcıları meslek liseleri, üniversiteler, organize sanayi bölgeleri, ihracatçı birliği, işçi sendikası, sivil toplum kuruluşları gibi çeşitli yapılardadır. Bu projeler nezdinde, bugüne dek toplam 400 bin işçi, işveren, İSG profesyoneli, sivil toplum kuruluşu temsilcisi gibi çeşitli paydaşlara eğitim ve farkındalık artırma çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca, yaklaşık 13 bin öğrenciye de maden sektörü nezdinde eğitimler verilmiştir.

Sonuç olarak, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü mevzuat hazırlama, farkındalık artırma, bütün paydaşlarla, -işçiler, işverenler, işçi sendikaları- ortak faaliyetler içerisinde olup mevzuatların, yasal düzenlemelerin, ne kadar mükemmel olursa olsun bu mevzuatların hayata geçirilecek bir bilince ulaşılmadıkça tam olarak sonuç vermeyeceğinin farkındadır ve bu farkındalığı bütün paydaşları nezdinde artırabilmek için de faaliyetlerini her geçen gün artırmaya devam etmektedir. Özellikle de madenlerde projelendirme aşamasında iş sağlığı ve güvenliği hususları da dâhil edilerek, madenin güvenli ve verimli tasarlanması şartına bağlı olarak da işletme izni verilmesi gibi çeşitli varyantları da göz önünde bulundurarak çalışmalarımıza devam etmekteyiz.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkanım, bir sorum olacaktı.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bir dakika...

Sayın Bakan Yardımcımız, ilgili kuruluşların genel müdürleri ve yetkilileri; bu sunumla beraber milletvekillerimize tekrar söz vereceğim. Diğer sorularla beraber -konu bütünlüğü olduğu için- cevaplayacaksınız.

Ben, şu anda, Kani Beko Bey’e söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

KANİ BEKO (İzmir) – Öncelikle ben teşekkür ederim.

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü’nün hazırlamış olduğu bu sunumu da dinledim ve okudum. Burada benim bir itirazım var: Sayın Müdürüm “iş sağlığı ve güvenliği” diye bir şey yoktur, işçi sağlığı ve iş güvenliği vardır. Yani burada, sizin de gördüğünüz gibi, raporlara bakarsanız, bu, işçi öncelikli değil, bu, iş öncelikli yani burada biraz önce Genel Müdürün anlattığı şeyler önce o iş yerini korumak, kollamak... Bana göre iş yerinden önce işçiyi korumak, kollamak gerekir, bunun bir kere değiştirilmesi gerekir. Bunu arz ederim yani “İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Genel Müdürlüğü” olması gerekir; bir.

İkincisi, konuya dair tabii ki birkaç sorum olacak. Maden ocağındaki karar defterine ulaştınız mı, uzmanların son aldığı notlar nelerdir? Siz uzmanlarınızla birlikte işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması adına kaza öncesi kaç kez incelemede bulundunuz ve bu incelemelerde hangi sonuçlara ulaştınız? Bu konuda Bakanlığınız nasıl bir süreç yönetiyor? Madenlere ilişkin mevzuat nasıl işletiliyor? Sayıştay raporlarında madene ilişkin kesilen para cezalarından söz ediliyor, bu cezalar neden kesildi? Patlama öncesi raporlar size ulaşmış mıdır? Elbette madende örgütlü sendikalar var, bu madende örgütlü olan sendika Genel Maden İşçileri Sendikası; peki, bu sendikaya düzenli bir şekilde Amasra madenlerindeki işçi sağlığı, iş güvenliği önlemlerine ilişkin kararlar iletiliyor mu? Bu konuda sendika yöneticileriyle aranızda nasıl bir diyalog süreci geçti? Sendika orada işçilerin güvenliği için gerekli tedbirlerin alınmasını zorlamak, iş yerlerindeki iş barışını sağlamak amacıyla örgütlenmektedir. Siz hiç bu konuda yöneticilerle görüşerek, konuşarak işçi sağlığı, iş güvenliği konularında mutabık oldunuz mu? Her fırsatta belirtiyorsunuz, işçi sağlığı, iş güvenliği uzmanlığı sisteminin işleyişinde bir sıkıntı var. İşveren ile iş güvenliği uzmanı arasında amir-memur veya patron-çalışan ilişkisi olunca denetimler doğru yapılmıyor. O zaman da böyle büyük facialara neden oluyor yani şunu söylemek istiyorum: Kesinlikle iş yerlerindeki işçi sağlığı ve iş güvenliği uzmanlarının da sizin de işverenlerden değil, bağımsız kurum ve kuruluşlardan maaşını almanız gerekir. Eğer siz bir iş yerinde işverenden maaş alıyorsanız oradaki sıkıntılı, tehlikeli, riskli iş yerlerini bir anlamda görmezlikten gelirsiniz. Dolayısıyla eğer görürseniz o işveren sizin iş akdınızı fesheder. Bu konuya dair sizin görüşünüz nedir? Sizce, bir uzman maaş aldığı bir patronu objektif bir biçimde denetleyebilir mi?

Son sorum: Madende çalışan işçilerin en az dört aylık sertifikaları olması gerekir. Amasra madenlerinde çalışan işçilerin bu konuda sertifikaları var mıdır, bunları incelediniz mi? Sözü geçen fezlekede başka vardiyadaki işçilerin farklı vardiyalarda çalıştığı tespit edilmiş. Bu konuyla ilgili elinizde bir rapor var mıdır? Edindiğimiz bilgilere göre, redevans anlaşmalarıyla madendeki çalışma alanı oldukça daraltılmış. Burada uzun yıllar eksi 250 metreye kadar girilmiş. Öyle olunca, yeni galerinin 250, 300 ve 350 metre derinliklere kurulduğu görülmektedir. Yani, maalesef 100-150 metre olması gerekirken 50 metreye kadar düşürülmüş. Bu konuyla ilgili görüşlerinizi merak ediyorum.

Dinlediniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Peki, teşekkür ediyoruz.

Sayın Fahrettin Yokuş Milletvekilimize söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Genel Müdürümüze sunumu için öncelikle teşekkür ediyorum.

Anladığımız kadarıyla, Genel Müdürlüğümüz işçi sağlığı ve güvenliği konusunda denetimden öte daha ziyade bir rapor hazırlıyor. Şöyle bir ifade var: “Yer altı maden ocaklarına yapılan 420 adet saha ziyaretiyle yerinde gözlemler yapılarak 7.800 çalışana ulaşılmıştır. Saha ziyaretleri sonunda her bir iş yerine özgü tavsiye raporları hazırlanmaktadır.” Burada benim merak ettiğim, bu tavsiye raporları denetlenen iş yerine, iş yeri sahibine veya kuruma da veriliyor mu? aYine, bu raporlar, hazırlanan tavsiye raporları Rehberlik ve Teftiş Başkanlığımıza da iletiliyor mu, bu konuda ne yapılıyor? Bu konuda bir açıklama istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Peki, teşekkür ediyoruz.

Ünal Bey, buyurun lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına ek ilave soru sormak istiyorum. Tabii, Amasra kazasını araştırmak üzere bir müfettiş heyeti görevlendirildi kurumunuz tarafından. Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınız Amasra kazasının sebeplerini, kusurlu kişileri ve kusur oranlarını belirlemek üzere kaç müfettiş görevlendirmiştir? Bu müfettiş heyeti bir ön rapor ya da rapor düzenlemiştir şu ana kadar ya da size kazanın sebepleriyle ilgili herhangi bir bulgu vesaire gibi bir bilgi aktarımı olmuş mudur? Varsa bu ön raporu, raporu veya bulguları bizimle paylaşır mısınız?

Özellikle Amasra Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından bir heyet oluşturulmuş ve bir ön rapor hazırlamıştır, basına da yansıdı, eminim, elinizde vardır bu. Bu rapordaki bulgular ile sizin bulduğunuz bulgular benzer yönde midir, bu ön rapordaki bilgi ve bulgulara veya kusurlu kişilere veya kusur oranlarına katılıyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Peki, teşekkür ediyoruz.

Sayın Serpil Kemalbay Hanım, buyurun lütfen.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sorum biraz önceki soruyla çok benzeşiyor. Amasra için düzenlenen rehberlik raporu bize de ulaştırılabilir mi? Onu da tamamlayayım.

Bir de söz almışken, Çalışma Bakan Yardımcısına bir şey sormak istiyorum: Bizim soru önergelerimize neden cevap verilmiyor, acaba bu konuda sizin bilginiz var mı?

Teşekkürler.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Peki, teşekkür ediyoruz.

Sayın Aysu Hanım, buyurun lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Evet, teşekkürler.

Öncelikle az önceki tartışmayla ilgili... Burası bir komisyon, milletvekilleriyyiz burada hepimiz, herkes karşılıklı fikrini açıklar, arada da sataşmalar olabilir, bu zaten Genel Kurulda da oluyor, burada da oluyor. O yüzden, birbirimize verdiğimiz her cevabı daha dinlemeden “Saygısızlık etme.” diye sürekli birbirimize bu cümleyi ithaf etmeyi doğru bulmuyorum, aynen geri iade ediyorum. Birbirimizi bastırarak, bu tarz söylemlerle susturmaya çalışmayalım, rica ediyorum sizden.

Sorularım: Başkanlığınızın 2018 yılında yayınladığı kamu spotları var. İş yerlerinde gerekli önlemlerin alınmasının önemini anlatmak için “İş kazası yoktur.” sloganını kullanıyorsunuz. Evet, bu çok önemli çünkü günümüzde bu teknolojinin geldiği noktada gerekli önlemlerin alınması durumunda bile önlenemeyecek iş kazası neredeyse yok. Acaba -biz kabul etmiyoruz ama- siz yaşanan bu facianın hâlâ bir kaza olduğunu düşünüyor musunuz?

Yine, işçi sayısının yetersiz olduğuna ilişkin Sayıştay raporları var 2019’da. Biz bunu zaten biliyoruz. İşçilerin ifadeleri, müessesede çalışanların ifadeleri var; personelin eksik olduğu söyleniyor, bunu biliyoruz. Bilirkişi raporunda da bu yazıyor, eksik personel sıkıntısı olduğu ve aslında Amasra müessesesinin Türkiye Taşkömüründen bu konuda talepte bulunduğu ancak bu talebin Türkiye Taşkömürü Genel Müdürlüğüne karşılanmadığı belirtiliyor. Acaba burada norm kadro sayısı normalde ne kadar? Yani bu norm kadroların son yıllarda boşaltıldığını ancak boşalan kadrolar yerine yeterli sayıda işçi alınmadığını da biliyoruz. Buna yönelik iddialar var ama Sayıştay raporu da zaten bunu destekliyor. Acaba siz teftişlerinizde bu duruma hiç dikkat ettiniz mi? Bu konuda bir öneriniz ya da yaptırımınız oldu mu?

Yine, azalan işçi sayısına karşılık üretim oranında acaba ne gibi bir düşüş oldu? İşçi başına düşen üretim yıllar içinde ne şekilde değişti? Son iki buçuk aydaki artış da var bizim elimizde, bunu da Komisyonun dikkatine sunmak istiyorum.

Yine, kaybettiğimiz işçilerin birçoğu genç, iki ya da üç yıllık deneyimleri var. Tanık ifadeleri, tehlikeli olan alt kadrolara genelde deneyimsiz işçilerin gönderildiğine ilişkin ifadeler var. Acaba denetimler sırasında bunlara dikkat edildi mi? Yani teftiş sırasında hangi kotta ne kadar deneyimli işçi var, filan buna baktınız mı?

Yine, mevzuatın iş güvenliğini sağlama konusunda Avrupa Birliği müktesebatına uygun ve yeterli olduğunu belirtmişsiniz galiba, yanlış hatırlamıyorsam sunumunuzda. Geçen hafta burada sunum yapan hocalar da Türkiye’deki madenlerin birbirinden farklı olduğu, dolayısıyla düzenlemelerin de ona göre uyarlanması yani alınacak önlemlerin de buna göre belirlenmesi gerektiğini söylediler. Yine, mevzuatın çok genel kapsamlı olduğunu, bazı ayrıntıları açıklamadığını ya da yanlış açıkladığını, bu sebeple de uygulamada zorlukların ve belirsizliklerin olduğunu söylediler. Siz de -sahayı bilen insanlar olarak diyeceğim- mevzuatın yeterince açık, anlaşılır ve uygulanabilir olduğunu düşünüyor musunuz? Yine, bu mevzuatın hakkıyla uygulandığını düşünüyor musunuz? Sizce mevzuat konusunda eksiklik ya da yanlışlıklar nelerdir? Bu sorulara cevap bekliyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Evet teşekkür ediyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Taner Yıldız’ın, Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu’nun İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürünün sunumu üzerine yaptığı konuşmasında geçen kendisiyle ilgili bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN TANER YILDIZ - Geçen hafta itibarıyla Mecliste, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda 21’inci yılını tamamlamış bir milletvekili olarak, hiç sataşmayan bir milletvekili olarak, tavanda değil de tabanda buluşan bir anlayışı, bir milletvekiline ben de iade ediyorum.

Sözü Deniz Bey’e veriyorum.

Buyurun lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Azarlamak okey yani. Peki.

IV.- SUNUMLAR (Devam)

4.- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Muhittin Bilge'nin, Genel Müdürlüğün yapısı, madenlerle ilgili mevzuat, denetim ve rehberlik faaliyetleri ile yaptıkları diğer çalışmalar hakkında sunumu (Devam)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın bürokratlar, burada, tabii işçi sağlığı, güvenliği bakımından çok kritik olan bir konu var, yıllardır da giderilemeyen bir konu var; o da şu: Şimdi, bir masa var elimizde, masanın üzerine bir yük koyacağız o da görevini yapacak, masanın da 4 tane bacağının olması lazım. Şimdi, bu masaya bizim sağlam diyebilmemiz için bacaklarının sağlam bir şekilde masanın masaya monte edilmiş olması gerekli. 3 ayağı varsa masanın sağlamlığı daha az olur değil mi? 2 ayağı olursa masa durmaz, masa devrilir, değil mi? Şimdi, buradan hareketle, demek ki belirlenen norm kadro işçi sayısının Türkiye Taşkömürü Kurumu maden ocaklarında tam anlamıyla sağlanması gerekiyor. Aslında konu çok basit. Bir ideal çalışma, ideal işçi sayısı var, ideal teknik kadro sayısı var, bir de fiili olarak çalışan işçi ve teknik kadro sayısı var ve eksik. Neden? Neden? Neden eksik? Şimdi, bu, öyle geçirilecek bir soru değil, bu sorunun yanıtında, vereceğiniz en üst düzey yetkilinin burada bilirkişi ön raporunda yer alan burada kaza kusur durum çizelgesinde en tepede yer alması gereken kişi, soruyorum, kim? Kim dedi size norm kadroyu tamamlamayın diye? Kim dedi size bu eksik işçi sayılarını hayır tamamlamıyoruz diye, kim? Eğer Sayın Bakan Yardımcısıysa şu an konuştuğum, bu çizelgede bir numarada siz varsınız. Eğer böyle bir eksik olduğunu biliyor da gidermiyorsanız yine siz varsınız. Yok, eğer siz bunu Çalışma Bakanıyla görüştüyseniz, ilettiyseniz, o talimat verip de bu işçi eksiklikleri giderilmediyse burada bir numara Çalışma Bakanındır, bugün ve öncekiler; yok eğer o da dediyse biz bunu aldık -Kabine toplantısı diye bir şey var- Cumhurbaşkanının önüne koyduk, söyledik ama gereğini, talimatını bize vermedi diyorsa bu kazanın kaza kusur durum çizelgesinin bir numarası Sayın Cumhurbaşkanındır; bu kadar.

Ben sizden bu norm kadro açığını... Şöyle ifade edeyim daha da net olsun: Yok efendim, biz TÜBİTAK'a bir çalışma yaptırдық, evet, yarı mekanize, tam mekanizeye göre yeni bir norm kadro sayısı belirledik -onun da altındasınız, oldukça altındasınız- tamam, AK PARTİ kaç yıldır iktidar? Yirmi yıldır iktidar, değil mi, tek başına iktidar. Doğru mu? Doğru. Ben diyorum ki: Şu Sayıştay raporunun yanıtını bana verin yani norm kadroyu yok mekanize, tam mekanizeye göre biraz düşürdük, işçi noksanlık sayısı da şu seviyeye geldi değil. Ben şunun yanıtını istiyorum: Sayıştay Raporu yıl 2020, kim iktidarda? AK PARTİ iktidarda. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı hangi partiden? AK PARTİ'den, Yardımcıları AK PARTİ'den. Yani sorumluluk da yetki sahibi olan bu kişilerde, bu kişilerin mensubu olduğu partide. Bakın, Sayıştay Raporu diyor ki: 2020 yılı sonu itibarıyla, müessesede norm kadroya göre 476 olması gereken pano ayak üretim işçi sayısı 276, 107 olması gereken hazırlık işçi sayısı 30, 39 olması gereken barutçu sayısı 1. Kim söylüyor bunu? Sayıştay söylüyor. Yani zaten devlete ait kamu idarelerini denetlemekle yükümlü olan kurum söylüyor, otorite söylüyor. Durum, vaziyet bu. Ben şunu soruyorum: 2020 yılında Sayıştay bu denetimi yaparken neden tablo böyleydi diyorum, neden böyleydi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Sayın Yavuzylmaz toparlayalım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Sayın Milletvekilimiz kime söylüyor?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kim sordu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Rapor kime muhatap, hangi kuruma muhatap?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayıştay, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Hangi kurumu denetliyor?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Türkiye Taşkömürü Kurumu.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Sayın Yavuzyılmaz, toparlayalım, sorulara cevap verilecek.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet.

Şimdi, bu işçi noksanlıkları konusu neden çok kritik, neden bu kadar sorunlulukta en yukarıya taşıyor işi? Şimdi, size Sayıştay raporundan okuyorum: “Gündüz vardiyası dışındaki arızalara anında müdahale edilememektedir.” Ne oldu Amasra’da? Kelepçe eksikti değil mi? Gündüz vardiyasında tespit edildi, 18.00 vardiyasına geldi ve bu bakım, tamirat yapılamadı; durum bu, yeni değil. Eğer Çalışma Bakanlığının iş müfettişleri Sayıştay raporlarını okuyarak gitseydi doğrudan, bu önceden eksik olan çeşitli konuları giderilsin, giderilmemiş olsun tekrar üstünden geçmeliydi. Ne diyor? “Yer altı haberleşme sisteminde uzun süreli kesintiler olmaktadır.” Buyurun, elektrik ne kadar önemli değil mi? Enerji, küçükük bir kıvılcımla birlikte 250 dereceye çıkan ısı, metanı patlatıyor ve saniyede müthiş bir hızla ilerleyerek madencilerin hayatını alıyor. “Kuyu ihraç sisteminde ve yer üstü elektrik tesislerinde önemli aksamalar meydana geliyor.” Kim söylüyor? Sayıştay. “Hayati önem arz eden havalandırmanın devamlılığı merkezî gaz izleme servisi tarafından yirmi dört saat takip edilmesi gereken tehlikeli gazların ölçülmesi için sürekli değişen şartlara göre gerekli sistemlerin kurulması, bu sistemlerin arıza ve bakım çalışmalarının eksiksiz ve zamanında yapılabilmesi, bu durumun iş güvenliği açısından olumsuz sonuçlara sebep olmaması için işçi noksanlıkları bir an önce giderilmelidir.” Neden gidermediniz, neden gidermediniz? Ben defalarca kez bunu dile getirdim, sayının artırılmasıyla ilgili dilekçe verdim, soru önergesi verdim, Meclis Genel Kurulunda söyledim, KİT Komisyonunda söyledim. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak neden bu işçi açıklarını gidermediniz? Ve Sayıştayın raporunda yazan “Olumsuz sebeplere sonuç olunmaması için işçi noksanlıklarını giderin.” ifadesinin gereği yapılmadığı için olumsuz sonuçlar doğdu. Telafisi de mümkün değil. Neden işçi açıklarını tamamlamadınız, neden teknik kadro açıklarını tamamlamadınız? Kim tamamlamadı, size kim engel oldu? Bakanınız mı engel oldu? Kurum mu yazı yazmadı? Cumhurbaşkanı mı “hayır” dedi, kim? Defalarca kez söylediğimiz hâlde neden bu yapılmadı? Bunun bilgisini sizden istiyorum.

Diğer taraftan, şu konuda bir bilgi istiyorum, yani denetim yapıldığı için söylüyorum bunu: Şimdi, temiz hava maden ocağına giriyor, temiz hava eksi 350’ye kadar gidiyor önce, yani en uç noktaya kadar gidiyor ve daha sonra temiz hava yukarıya doğru çıkarak diğer kotlara dağılıyor ve kirli hava döngüsüyle birlikte de atılacak; sistem bu. Soru da şu: Bu, daha önce eksi 350’den bir nefeslik geçişiyle eksi 320’ye temiz hava verilirken, galeri uzadığı hâlde eksi 320’de, neden temiz havayı eksi 350’den değil de eksi 300 kotundan alıyor, yani daha yukarıdan alıyor? Neden bu yol tercih edildi? Hâlbuki temiz hava akışının doğal olanı, doğru olanı aşağıdan yukarıya doğru temiz havanın çıkması gerekirdi ve burada uygulanan tali havalandırma sistemi nedeniyle verilen şemalara göre de eksi 320 kalın damar galerisine tali havalandırmanın vantilatörlerinin temiz havayı eksi 300 kotundan eksi 320 kotuna doğru

yönlendirdiği ancak kirli havanın çıkışının da aynı vantilatörlerin üzerine denk geldiği görülüyor. Yani temiz ve kirli hava âdetâ, neredeyse birbirine karışıyor görünüyor TTK'nin verdiği bu hava güzergâhlarını gösteren haritada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Toparlayın lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Son cümlem.

Dolayısıyla da bu sorunun yanıtlarını istiyorum. Şu andan itibaren toplantının sonuna kadar 2002 yılından bugüne kadar yani sadece son birkaç yılı sormuyorum, son birkaç yılki konuları sormuyorum. Bu periyodun içinde neden Türkiye Taşkömürü Kurumu tarihinin en düşük işçi sayısı, en düşük teknik personel sayısı ile çalışmak zorunda bırakıldı? Bu arada tüm bu uyarıların yapıldığı yani 2014 yılında bir norm kadro çalışması da var, oradan itibaren ki periyotta neden bu açıkları kapatmadınız; bunu soruyorum. Neden kapatmadınız? Bu maden ocaklarının tehlike altında çalışmasına imkân sağlamış, yol açmış oldunuz. Bunun açıklamasını ve ilgili yetkililerden, nereden bu döndü de hayır denildi, bunun sizden yanıtını istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Evet, çok teşekkür ederim.

Değerli Bakan Yardımcım, sorulara kim cevap verecek?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Ben cevap vereceğim.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Öncelikli olarak da buradan çıkacak olan raporun sonuçlarının, bütün birimleri bilgilendirecek, zihin açacak mahiyette olmasını temenni ediyorum. Biz de tabii ki bu rapora kurumsal olarak, Bakanlık olarak bir katkı verebilirsek bundan da payımıza memnun oluruz onu da ifade edeyim.

Şimdi, öncelikle şunu söyleyerek sözlerime başlamak istiyorum: Soma kazasının yaşandığı 2014 Mayıs ayından sonra ve aynı yıl yine Kasım ayındaki Karaman Ermenek maden kazasından sonra bilhassa iş sağlığı ve güvenliği noktasında her ne kadar bizim iş sağlığı ve güvenliği mevzuatımız daha önceki tarihe tekabül etse de sonraki aşamada gerek birincil mevzuat gerek ikincil mevzuat bağlamında işçi sağlığına yönelik olmak üzere tedbirler artırıldı ve bunun da bugüne kadar sonuçları da görüldü yani ölümlü kazaların sayısı anlamında -belki kıyaslama yapmadım Enerji Bakanlığı daha iyi biliyor- ama ölen kişiler noktasında daha az bir sayının ortaya çıktığını görüyoruz son sekiz yıllık süreçte. Tabii ki bu daha çok, bilhassa Soma ve Ermenek kazalarından elde edilen tecrübe ve hatta burada çok rahatlıkla şunu da ifade edebiliriz: Sayın Serpil Milletvekilimizin ifade ettiği 2014 tarihli Soma Maden Kazası Araştırma Komisyonu raporundan çıkan sonuçların da ben bu hazırlanan yönetmelik ve kanun çalışmalarında ışık tuttuğuna inanıyorum. Bu çerçevede, bundan sonra da mevzuatta yapılması gereken değişiklikler olarsa bunların da yerleştirilmesi, işlenmesi konusunda hem Bakanlık olarak bizler hem de Araştırma Komisyonu olarak sizler veya Millet Meclisi olarak sayın milletvekillerimizin katkı vereceklerine inanıyorum.

Tabii ki her tecrübe başka bir önlemi beraberinde getiriyor, başka bir uygulamayı beraberinde getiriyor, buna da biz bigâne kalamayız. Bunu şu örnekle vermeye çalışayım. İşte, caydırıcılık noktasında aslında biz hep şunu Bakanlık olarak iddia ediyoruz: Mevzuatımızın yeterli olduğu,

denetimlerin yapılması noktasında hassasiyet gösterildiği ancak sonuçları noktasında yeterli sonuçları, denetime uygun sonuçları alamadığımız gibi bir sonuç var ortada. Bunu sizler de kabul ediyorsunuz. Acaba burada caydırıcılıkla alakalı bir problem mi var? Sayın Ali Özkaya Bey, Afyonkarahisar Milletvekilimiz, kendisi söyledi, aslında “Var mı, yok mu?”yu ben uygulayıcı olarak değil, bu Araştırma Komisyonunun belki de buradan çıkacak raporunda -size çok özür dileyerek tekrar tekrar ifade ediyorum, işinizi hatırlatmak gibi değil, sakın öyle anlaşılmasın- belki, bunun, caydırıcılığın etkin olmadığına, cezaların yeterli olmadığına kanaat getirecek ve bu bize bir ışık tutacaktır, bilmiyorum. Caydırıcılıkla alakalı olarak, bizim denetim raporlarımızdan çıkan sonuçlar, aslında, bir, denetim esnasında giderilenler var, bunlara zaten bir ceza uygulanmıyor; sonradan teftiş esnasında giderilmeyip de takibe alınıp giderilmesi gerekenler var ki bunlar da iki aşamalı oluyor, birincisi para cezasına taalluk edenler, ikincisi de durdurma cezasına taalluk edenler. Para cezasına taalluk edenlerle alakalı olarak, aslında, yapılan ihmalin, kusurun -ihmal ve kusur diyorum çünkü para cezası olması nedeniyle- karşılığı olabilecek düşüncesiyle bir para cezası konulmuş. Eğer bir kasıt varsa bu anlamda, durdurma teklifi getiriliyor ve o kasıt giderilmediği takdirde asla o iş yerinin çalışmasına müsaade edilmiyor. Bu çerçevede değerlendirdiğimiz zaman, gerek caydırıcı olma noktasında bir şey var o zaman konuşulması gereken, ya para cezalarını arttıracamız, daha fazla yapacağız ya da durdurmaya ilişkin tedbirlere başka eksiklikleri de kasıtları da alacağız. Yani buna böyle bakmak lazım. Tabii ki biz bunu Bakanlık olarak değerlendireceğiz, ilgili bakanlıklarla da bunu istişare ederek onların da görüşleri doğrultusunda buna bir çözüm, nasıl bir çözüm getirilir, ne yapılabilir, onları yapacağız. Bu Amasra kazasından sonra da böyle bir çalışmamız olacak.

Şimdi, bu Araştırma Komisyonunun görev alanında olan Amasra kazasına yönelik sayın milletvekillerimizi dinledik. Öncelikle, tek tek teşekkür ediyorum ve çok teknik konular var. Yani, burada maden mühendisi arkadaşlarımızla, teftiştten gelen arkadaşlarımızla oturup daha sonra yazılı hâle getirip cevaplandırmayı düşündüğümüz çok teknik sorular var.

Bunları, yine Serpil Hanım'ın sözünden hareketle söylüyorum, biz Çalışma Bakanlığı olarak -Strateji de bana bağlı- sorulara en fazla cevap veren Bakanlık olarak gözüküyoruz, şimdi onu sordurdum. Ama eksiklik varsa da gerçekten bilmek istiyorum ve sorulara cevap veriyoruz yani vermeme diye bir şey...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hiçbirine vermediniz Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Hangisine?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hiçbirine.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Evet, hiçbirine. 18 sorunun 18'ine de cevap alamadım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Tamam efendim, ben şimdi onu sordurdum...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yani son dönemdeki 18 sorunun 18'ine de cevap verilmemiş.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Ha, son dönemdeki.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Evet.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Son dönem de dört seneyi geçti.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yani.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – “Son dönem” derken?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Dört seneyi geçti.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Yok efendim, öyle değil.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – “2018’den bugüne kadar mı, son birkaç ay mı?” demek istiyor Bakan Bey.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Son Bakanlık, Çalışma Bakanlığı.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Son Çalışma Bakanından sonra.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Yok efendim, ben paraflıyorum, benim önümden klasörler dolusu Sayın Bakanımızın önüne gidiyor ve şimdi de dediğim gibi, öğrendik. Ben yine de dediğim gibi, yani buna tekrar bakacağım ve eksikliğimiz varsa o konuda da sizi bilgilendireceğim inşallah.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tamam.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Ama bu, yazılı olarak cevap vermeyi düşündüğümüz sorularla alakalı olarak yazılı cevap vermenin daha uygun olacağını düşünüyorum.

Şimdi, “Eksiklik olarak ne görüldü?” Ben, genelde bütün milletvekillerimizin ifade ettikleri şekilde şu anda görünen yani bundan sonrasında ne çıkacağıyla alakalı olarak yürütülen bir adli soruşturma var, beraberinde yürütülen idari soruşturma var ve bilirkişilere tevdi edilen konular var. Onlar ortaya çıkmadan, onlarla alakalı olarak verileri görmeden tek başına şu anda burada konuşulan hususun bu kazayı meydana getirdiğiyle alakalı olarak bir öngöründe bulunmak istemiyorum. Ama onları veri olarak kabul ederek, çıkacak olan sonuçlara göre bakarak, bir kenara koyarak şu anda önümüzde hepimizin de üzerinde durduğu havalandırmayla alakalı bir eksiklik, tali havalandırma ünitelerinden birinin bağlantısının olmadığı ve yetersiz olduğuyla alakalı bir tespit var; bu tespit bizde de var, Çalışma Bakanlığımızın tespiti olarak bizde de var. Bu tespit Emniyet Genel Müdürlüğünün bugün çıkan fezlekesinde de var ve bu sonrasındaki bilirkişi raporunda da var. Ama şunu ifade edelim: Herhangi bir ünitenin...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Üç gün önce yapılan denetimde de var mı bu tespit, orada geçiyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Var efendim, var. Bizim üç gün önce yani kazadan üç gün önce bitirdiğimiz... Ha, onu da söyleyeyim, “Biz kaza anında teftişteydik.” derken arada üç gün bir fasıla var. Üç gün önce bitirdiğimiz denetimimizde bu eksiklik var, bu tespit edilmiş.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu giderilmediği takdirde yaratabileceği sıkıntılar belirtiliyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Şimdi, onu söylemeye çalışıyorum, onu ifade etmeye çalışacağım.

Bunun durdurmayı gerektirecek düzeyde olmadığına ilişkin de bir öngörümüz var. Çünkü “havalandırma” dediğimiz şey, içerinin havasının temizlenmesiyle alakalı olarak aşama aşama işçileri uyaran ve en son noktada da işçilerin, çalışanların nasıl hareket etmesi gerektiğine yönelik onlara da verilen bilgilendirmeler var. İşte, genel itibarıyla 1,5 seviyesine gelindiğinde alarm seviyesi olarak,

metan gazı seviyesinin göstergesi olarak ve 2 seviyesine geldiğinde de aştığında da terk etme pozisyonunu almak, ister patlama olsun olmasın yani 2 seviyesine geldiğinde... Biraz önce Sayın Başkan Vekilimiz Muhammet Bey de söyledi, yani bir patlamanın olması metan gazının tek başına varlığıyla olan bir şey değil, ateşleyicinin olması lazım. Ama buna rağmen seviye 2 seviyesinin üzerine geldiğinde ocağı terk etmeyle alakalı bir yönetmeliğimiz var, bunun uygulanmadığını ifade edemeyiz. Bütün örneklerinde 1,5 seviyesine geldiğinde teyakkuzda olunacak, alarm seviyesi ama...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Elektrik kesiliyor değil mi 1,5'tan sonra?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – 1,5'ta elektrik kesiliyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 1,5'tan sonra asansörler çalışıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Anladım, asansör, işte, onu söylemeye çalışıyorum. Alarm durumu olacak, belki elektrikler gelir, seviye düşer sebebiyle orada yine bekleniliyor ama 2 seviyesi zorunlu terk demektir.

Bizim tespitlerimizde gerek önceki aylar ve yıllara yönelik -sayın milletvekillerimiz söyledi- 3,5 seviyesi bizim tespitlerimizde yok. İş güvenliği anlamında denetim yapan birimler üzerinde de yaptığımız denetimlerde böyle bir tespit onlarda da yok. 1,5 seviyesine geldiğiyle alakalı olarak var ama 1,5 seviyesi -demin de ifade ettiğim gibi- bizim de tespitimizde var ve bu, durdurmayı gerektirecek olarak değerlendirilmedi.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Yüzde 5 seviyesini aştığı tespiti bilirkişi ön raporunda var, sonuç kısmında.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Ben diyorum ki: Bizde yok işte. Şimdi, onu söylemeye çalışıyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yani şöyle, geriye dönük bir inceleme yapılmıyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Hayır hayır, ama bir saniye... Bilirkişi raporu kazadan sonra...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Şimdi, Sayın Bakanım, bir dakika, affedersiniz...

Şimdi, siz notlarınızı aldınız, sorularda anlaşılmayan bir yer yoktu zannediyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Evet, yok.

BAŞKAN TANER YILDIZ – O yüzden herhangi bir müdahale olmadan siz cevaplarınızı verin, ondan sonra biz bunları not alalım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Peki efendim.

Yani bilirkişi raporu, kazadan sonra olan bir rapor. Biz kazadan sonrayla alakalı olarak -o sorunuza da cevaben söyleyeyim- önceki 2 denetim ekibimizin yanına 2 arkadaşı daha verdik ve onlar şu anda sahadalar. Ama kaza mahalline inilemediği için, artı, hazırlık soruşturması safhası olduğu için henüz cumhuriyet savcısına bağlı olarak bir raporlama işi bize yönelmiş değil. Onun sonuçlarını hep beraber bekleyeceğiz, belki sizler de bekleyeceksiniz.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Aynı verileri takip etmiyor musunuz bilirkişi ile siz denetçiler olarak?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Bakın, tekrar söylüyorum, bilirkişi raporu, sonrasına ait bir rapor, bunu savcılığa verdi.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Deniz Bey, lütfen... Bakın, herhangi bir sınır koymadan herkes sorusunu sordu. O yüzden siz...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Yani savcılık bize de iş müfettişlerimize görev verebilir bu anlamda ki mahkemelere biz iş müfettişleri olarak bilirkişilik de yapıyoruz yani müfettişlerimiz de yapıyor. Bu anlamda eğer böyle bir şey olursa, böyle bir tespitimiz olursa, bize yönelik bir görevlendirme olursa tabii ki yapılacak, yapılmayacak değil ama bizim öncesine, kaza öncesine, ben hep kaza öncesine yönelik olarak biz şu anda toplandık diye düşünüyorum, kaza öncesine yönelik olmak üzere 2 seviyesinin üzerinde raporladığımız bir metan gazı oranı yok, onu söylemek istiyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şimdi bakın, o yanlış anlaşılıyor...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar, lütfen bakın cevaplasınlar, ondan sonra lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakanım, şimdi yanlış anlaşılıyor bakın... Denetime gittiğiniz zamanki, güncü verilerle...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Sayın milletvekilim, çok özür diliyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İşletmenin geriye yönelik olarak bir yıl öncesine, altı ay öncesine yönelik verileri inceleniyor mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Bakın efendim, şimdi biz şu an...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Denetlemeye gittiğiniz güncü verileri mi söylüyorsunuz...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Hayır, bakın, tekrar söylüyorum, buranın, buranın kendi iş güvenliği uzmanları var, TTK olduğu için dışarıdan almıyor iş güvenliğini, kendi iş güvenliği elemanları var, onların her gün bu anlamda tespitleri var. Biz teftiş esnasında bulunduğumuz süre içerisinde kendimiz kontrol ediyoruz, öncesine yönelik olarak da bu raporlarda çıkan verileri kontrol ediyoruz. Şunu söylüyorsanız o ayrı bir konu, Sayın Kani Bey Milletvekilimizin ifade ettiği böyle bir endişesi, şüphesi var düşüncesinden hareketle söylüyorum. “İşveren parasını veriyor, rapor da ona göre çıkar mı?” diye sordu bana. Ben doğrusunu söylemek gerekirse 6331 sayılı Kanun’un 8’inci maddesinin iş güvenliği uzmanlarının patronuna patronunun istediği mahiyette rapor tevdi etmemelerine yönelik yeterli derecede korumayı sağladığını düşünüyorum. Eğer yeterli değilse bu yine sizin vazifeniz oluyor yani Meclisin oturup bunu düşünmesi lazım, araştırma komisyonu raporuna bunu koyması lazım ama...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Beyanınız çelişiyor...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Sayın Bakanım, Sayın Bakanım...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Çelişiyor bakın.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Sayın Bakanım, tekraren söylüyorum, Ünal Bey bir dakika lütfen, bir dakika...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakan, biz bunu... O zaman yani... O zaman niye geldik buraya?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Sayın Bakanım... Arkadaşlar, arkadaşlar...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teftiş Kuruluna...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ya, arkadaşlar...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakanım...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ya, arkadaşlar, siz konuşurken herhangi bir müdahalede bulundular mı?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ama bakın burada karşılıklı olması gerekiyor...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Hayır, karşılıklı olması gerekmiyor, hayır, karşılıklı olması gerekmiyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Sorularınıza cevaplamadığım...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Lütfen. Sayın Bakanım, siz, Sayın Bakanım, bana bakar mısınız bir dakika, Sayın Bakanım, Sayın Bakanım, tekraren söylüyorum, bakın, lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Ben soruları iyi anladım Sayın Başkanım.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bakın siz normal sorularınızı cevaplayın, arkadaşlarımız notlarını alsın... Ya, arkadaşlar, tekraren söylüyorum, notlarınızı alın lütfen. Siz lütfen cevaplarınızı tamamlayın, notlarını alacaklar arkadaşlar.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Ben çok açık bir şekilde şunu ifade ettim: Havalandırmayla alakalı olarak bakın 3 tane tespitimiz var dedik, 19 tespitten 16'sı giderildi, 3 tane giderilmesi gereken tespitimiz var dedik, biri de havalandırma, bunu çok açık şekilde burada ifade ettik, benim tespitimde var. Açık olarak da şunu tekrar söylüyorum, raporlarımızda yok, bu gizlendi mi? Ayrıca araştırılır gizlenip gizlenmediğiyle alakalı. Benim elemanlarımın orada bulunduğu süre içerisinde bu ihlal edilmiş değil. Ben oraya sürekli olarak bir iş müfettişi tahsis edebilecek durumda değilim. Bulunmadığı zamanlarda da ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin -özel sektör için söylüyorum- denetimi var. Diğerleriyle alakalı olarak da kendisi esas olan, aslında bizim 6331 sayılı Kanun öyle çıktı, kendisi bünyesinde iş güvenliği uzmanı çalıştırmasıyla alakalı, bu TTK kurumu da kendisi çalıştırıyor. Onların verileri, onların tespitlerinde onlar da tespit etmemiş. Şimdi, bunun tespitinin...

(Gürültüler)

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Ama bakın Sayın Vekilim ama olmuyor ki yani...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ünal Bey, lütfen bakın, bakın. Arkadaşlar... Arkadaşlar, bir dakika, arkadaşlar bir dakika.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bu doğru değil.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bakın ben dördüncü defadır aynı cümleyi tekrar ediyorum, ondan sonra diyorsunuz ki: "Niçin böyle konuşuyorsunuz?"

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakan... Bakın, beşe kadar...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ya, siz notunuzu alın lütfen, alın notunuzu.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Beşe kadar, bilirkişi raporu diyor, bilirkişi raporu kazadan sonra söylüyor bunu.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ya, niye müdahale ediyorsunuz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Bilirkişiye...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Kazadan önceki bir ay, iki aylık periyotlarda söylüyor. Okursanız görürsünüz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ünal Bey...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Bende ki ama... Kazadan sonra söylüyor bunu.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ünal Bey, ben size nasıl hitap edebilirim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Kazadan sonra çok şey söyleyen olur, onlara ben çok fazla itibar etmiyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ya, nasıl hitap edebilirim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Bizim kendi...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ya, anlaşıldı, dediğiniz anlaşıldı, dediğiniz anlaşıldı.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – E, peki, tamam.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Siz bizim ne yaptığımızı dinlemeye geldiyse eğer “Eksiklik yapmıştır Teftiş Kurulu, İş Teftiş Kurulu bu işi iyi yapmamıştır.” diyorsanız eğer o ayrı bir konu, o zaman da Sayın Bankoğlu Milletvekilimizin sorusuna da bu anlamda cevap vermiş olayım, dedi ya “Görevlerde ihmali olanlar, görevi kötüye kullananlar var mı, yok mu?” Kendisi de hukukçu olduğu için bilir.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teftişi yapan denetmenler görevde mi hâlâ, onu sordum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Onu da sordunuz artı “Bu ihmali olanlara ne yaptınız? dediniz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Sayın Bakanım, size son defa söylüyorum: Siz, oradan herhangi bir cümle soranlara karşı lütfen cevap vermeyin; anlatın siz cevaplarınızı. Ama bakın, üçüncü defadır size söylüyorum bunu.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sayın Bakan kendini ifade edebilir.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ya, biz bilmiyor muyuz burada ne olduğunu.

Tekraren söylüyorum...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Sayın Bakanım, o zaman ben şöyle mi yapacağım...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bir dakika Sayın Bakanım.

Siz soruları anladınız mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Anladım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Böyle bir şey yok ya!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Anladıysanız lütfen cevaplarınızı verin, ondan sonra arkadaşlara...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Sayın Bakanım, ben de bir soru sorabilir miyim: İsim vermeden mi cevap vereyim?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Siz normal aldınız, isim vermeden cevap verin, herkes sorduğu soruyu seçiyor burada. Ya, bunu ilk defa yapmıyoruz ki.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Tamam efendim, anladım.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Bakın, arkadaşları da karşılıklı konuşmaya davet etmeyin, siz sunumunuzu yapın.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Böyle bir usul olabilir mi? O zaman nasıl anlaşacağız biz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Şimdi, 4483’e göre...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – O zaman yazılı versin, konuşmasın yani. Eline yazılı verelim o zaman Sayın Başkan ne konuşacağını, ayıp ya!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Siz devam edin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – 4483 sayılı Kanun var, bu kanun çerçevesinde cezai anlamda ihmali veya kusuru olan personelle alakalı olarak savcılık suç duyurusunda bulunuyor, ilgili Bakanlığımız soruşturma, ön inceleme yapıyor, bu ön incelemenin sonucuna göre de ilgililer hakkında yasal süreç başlatılıyor.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Başlatıyor da ne yapıyor yani?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Şu aşamada herhangi bir şey, savcılıktan bize intikal eden herhangi bir talep olmadığı için...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İdari olarak da hiçbir şey yapılmadı, bunu anlıyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – İdari olarak da evet.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Tamam, teşekkür ederim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Norm kadroyla alakalı olarak... Norm kadro şu anlama geliyor: Bir iş yerinde çalıştırılacak azami personel sayısını ifade eder. Amma velakin bazı iş yerlerinde zorunlu çalıştırılması gereken personel sayıları da vardır, bu da norm kadronun içerisinde. Mevzuat, zorunlu çalıştırılması gereken personelin yetkinliği ve sayısı konusunun da denetimlerde göz önünde bulundurulmasını talep eder. Çalışma iş müfettişliği bu anlamda, zorunlu çalıştırılması gereken personelin sayısı ve yetkinliğiyle alakalı denetimini bugüne kadar sağlıklı bir şekilde gerçekleştirdi. Eksik personel sayısıyla alakalı olarak norm kadroya aykırılığıyla alakalı ben burada çok fazla bir şey söyleyemem. Bunun haricinde...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kim söyleyecek?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Sayıştay raporu kime...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Adnan Bey, sizi Vakıflardan beri tanırım, toplantıya ara vermek zorunda kalacağım eğer sunum yapmıyorsanız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Peki efendim.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Neden müdahale ediyorsunuz Sayın Başkan? Bizim gerçeğe ulaşmamıza neden engel oluyorsunuz?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ben yönetiyorum burada.

Adnan Bey, tekrar söylüyorum, siz sataşmayın, siz sataşmayın.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hakikatten neden rahatsız oluyorsunuz?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Hakikatten falan rahatsız olmuyoruz. Cevaplarını verecekler, siz notunuzu alacaksınız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Çok otoriter yönetiyorsunuz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Siz konuşurken herhangi bir sözünüzü kestiler mi?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bakın, ben size şunu söylüyorum: Böyle bir usul olmaz Sayın Başkan, böyle bir usul olmaz!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Sorduğunuz sorularda yanlış cümleler vardı, kestiler mi? Sorduğunuz soruda diyelim ki yanlış bulduğuna inandığı cevaplar var, kestiler mi?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Başkan, biz doğru cevapları almaya çalışıyoruz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ya, sataşmayın arkadaşlar lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yani biz o zaman hiç müdahale etmeyelim, cevap almayalım, kapatalım gitsin bu olayı o zaman, böyle bir şey yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – MAPEG’in tespitlerinin aynısını biz de raporumuzda tespit ettik.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Kazayı kapatalım o zaman, üzerini örtelim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Devam edin siz, devam edin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Teftiş raporumuzda MAPEG’in tespitleri aynen var.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Basılı verin bakalım eline, ne istediğini konuşsun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yani biz burada o zaman bürokrat arkadaşlarımızla konuşamayacaksa niye geldik?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Bizim sunumumuzda metan gazı drenajıyla alakalı...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Herhangi bir vekil konuşmuyor, burada siyasi sorumlu konuşuyor.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ya, dinlerseniz anlarsanız, dinlerseniz anlarsınız.

Lütfen...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ya, siz konuşturuyorsunuz ki!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Hayır, hayır. Siz, insicamının bozulduğunu söylediniz, insicamı bozuluyor.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sizin yüzünüzden oldu, sizin yüzünüzden bozuluyor.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Siz konuşmayın lütfen!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Hepiniz birden konuşuyorsunuz sizden bozulmuyor...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Adnan Bey, tekraren söylüyorum: Komisyona hitap eder misiniz yoksa ara vereceğim; hitap ediyorsanız devam edin yoksa ara vereceğim.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Dinleyelim, anlayalım, dinleyelim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ya, biz anlayamıyoruz ki...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Konuşmaktan anlayamıyoruz tabii. Müdahale ediyorsunuz sürekli. Provoke etmeyin lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – Çalışma Bakanlığı olarak mevzuatta belirlenen kriterlere uygun, bilhassa da...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Başkanlığı bırakın, rahat edin!

BAŞKAN TANER YILDIZ – Üçüncü defadır söylüyorum, anlatamıyor muyum?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKAN YARDIMCISI ADNAN ERTEM – 2014 yılında sonra mevzuatta getirilen yeni kısıtlayıcı, sınırlayıcı ve ağırlaştırıcı uygulamaların denetimi konusunda çok net bir şekilde arkadaşlarımız denetimlerini gerçekleştiriyorlar, raporlarını bizlere sunuyorlar, gerekli olan teklifleri yapıyorlar ama bilhassa durdurma tekliflerimize yönelik olarak, mahkeme aşamasında bu tekliflerimizin aksine kararlar da çoğunlukla çıkıyor. Her ne kadar teklifimiz doğrultusunda da çıkmış olsa da; daha fazla, çoğunluklu olarak durdurma kararlarımızın kaldırıldığına da şahit oluyoruz. Yani, İş Teftiş Kurulu olarak ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü olarak denetimlerde mevzuatın gerektirdiği usul, esaslar ve sınırlar çerçevesinde eksiksiz yapıldığına kaniyiz ve şahidiz.

Onun haricinde, teknik sorularla alakalı olarak -dediğim gibi- Komisyonumuza yazılı cevap vermenin çok daha uygun olacağını düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Peki, teşekkür ediyoruz.

O zaman yazılı olarak inşallah cevaplarınızı hem Komisyona hem de üyelerine bekliyoruz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 18.31

